

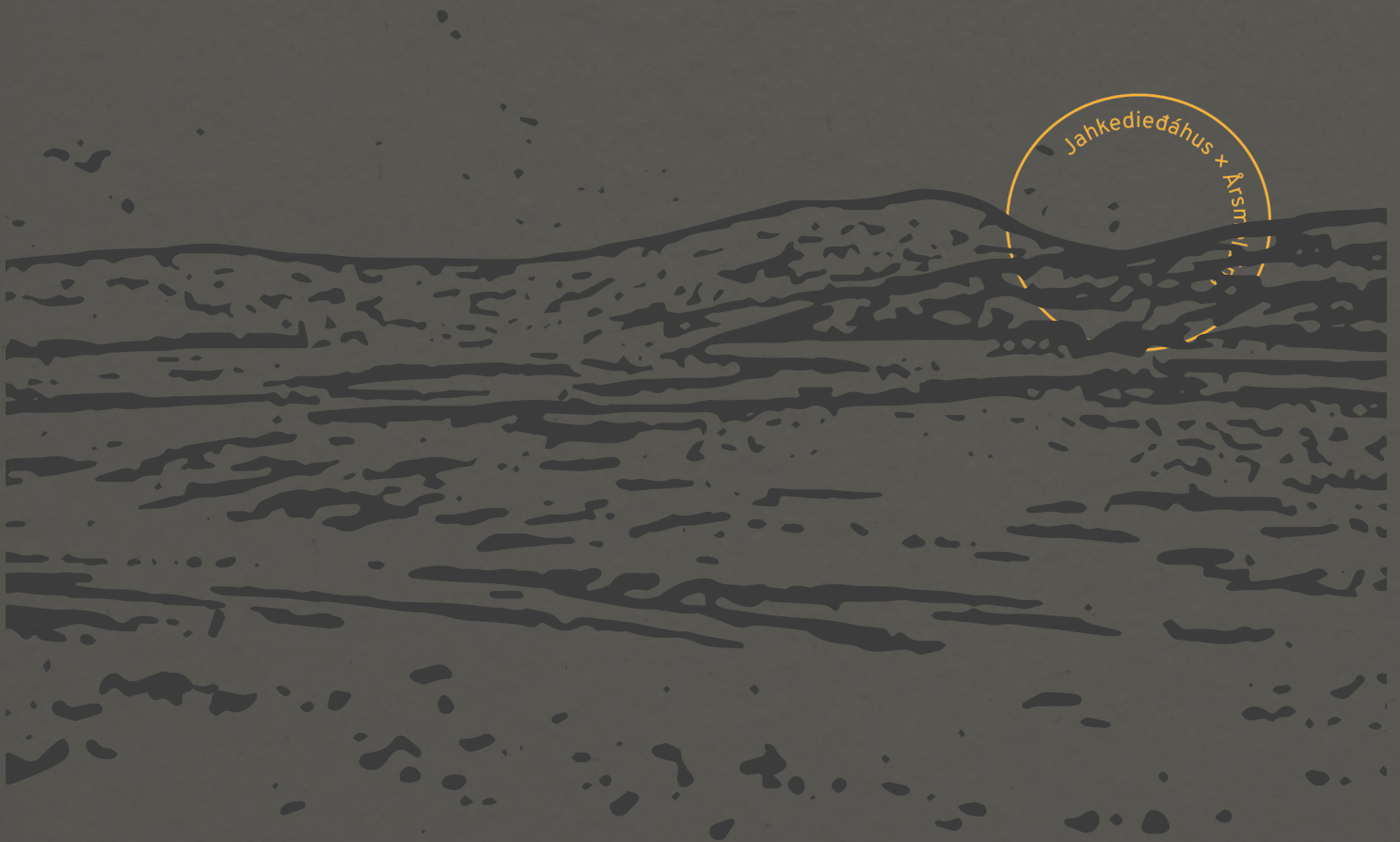

SÁMEDIGGI

Sametingets årsmelding 2022

Vedtatt 9. mars 2023

Sak 11/23

<u>DEL 1 – LEDERS BERETNING .....</u>	<u>5</u>
<u>DEL 2 – INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL.....</u>	<u>7</u>
<u>DEL 3 – ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER .....</u>	<u>15</u>
<u>1 SPRÅK.....</u>	<u>19</u>
1.1 SAMLETABELL – SPRÅK.....	19
1.2 DRIFTSKOSTNADER – SPRÅK.....	20
1.3 VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER - SPRÅK	21
1.4 BRUK AV SAMISKE SPRÅK	21
1.5 UTVIKLING AV SAMISKE SPRÅK	23
1.6 GIELLALOKTEN – OPPFØLGNING AV HJERTESPRÅKET	29
<u>2 OPPVEKST, OPPLÆRING, UTDANNING OG FORSKNING.....</u>	<u>33</u>
2.1 SAMLETABELL – OPPVEKST, OPPLÆRING, UTDANNING OG FORSKNING	33
2.2 DRIFTSKOSTNADER – OPPVEKST, OPPLÆRING, UTDANNING OG FORSKNING	34
2.3 VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – OPPVEKST, OPPLÆRING, UTDANNING OG FORSKNING ..	35
2.4 MYNDIGHET, ANSVAR OG ROLLER INNEN BARNEHAGE	35
2.5 SÁMOS	36
2.6 SAMISKSPRÅKLIGE BARN I DAGENS SAMFUNN	37
2.7 TRADISJONELL KUNNSKAP I NY TID	42
2.8 KUNNSKAP OG KOMPETANSE BYGGER FREMTIDENS BARNEHAGER.....	43
2.9 SAMISK INNHOLD I SKOLEN	44
2.10 PSYKOSOSIALT LÆRINGSMILJØ	47
2.11 LÆREMIDLER	48
2.12 MYNDIGHET, ANSVAR OG ROLLER INNEN HØYERE UTDANNING OG FORSKNING	51
2.13 UTDANNING- OG FORSKNINGSTILBUD	52
2.14 REKRUTTERING TIL SAMISK HØYERE UTDANNING OG FORSKNING	52
2.15 SAMISK PERSPEKTIV I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING.....	53
<u>3 AREALER, MILJØ OG KLIMA.....</u>	<u>54</u>
3.1 SAMLETABELL – AREALER, MILJØ OG KLIMA.....	54
3.2 DRIFTSKOSTNADER – AREALER, MILJØ OG KLIMA	55
3.3 ADMINISTRASJON – AREALER MILJØ OG KLIMA.....	55
3.4 VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – AREALER, MILJØ OG KLIMA.....	56
3.5 FORVALTNING AV AREALER	56
3.6 NATURRESSURSER	58
3.7 NATURMANGFOLD.....	59

4	<u>NÆRINGER</u>	62
4.1	SAMLETABELL – NÆRINGER	62
4.2	DRIFTSKOSTNADER – NÆRINGER	63
4.3	VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – NÆRINGER	63
4.4	PRIMÆRNÆRINGER	63
4.5	VARIERT NÆRINGSLIV	69
4.6	KREATIVE NÆRINGER	72
4.7	DUODJI	74
5	<u>KULTUR</u>	79
5.1	SAMLETABELL – KULTUR	79
5.2	DRIFTSKOSTNADER – KULTUR	80
5.3	VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – KULTUR	80
5.4	TILRETTELEGGING, SAMARBEID OG PREMISSE FOR UTVIKLING AV SAMISK KUNST OG KULTUR	81
5.5	GODE RAMMEVILKÅR FOR SAMISKE KUNSTNERE	81
5.6	SAMISKE KULTURINSTITUSJONER SOM ARENA FOR FORMIDLING OG OPLEVELSE AV SAMISK KULTUR	85
5.7	SAMISK LITTERATUR	90
5.8	SAMISKE MEDIER	94
5.9	SAMISK IDRETT	95
6	<u>KULTURMINNEVERN</u>	97
6.1	SAMLETABELL – KULTURMINNEVERN	97
6.2	DRIFTSKOSTNADER – KULTURMINNEVERN	98
6.3	VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – KULTURMINNEVERN	98
6.4	FORVALTNING AV KULTURMINNER	98
6.5	RAMMEBETINGELSER FOR SAMISK KULTURMINNEVERN	101
6.6	SYNLIGGJØRING AV DEN SAMISKE KULTURARVEN	102
6.7	BYGNINGSVERN	105
7	<u>HELSE, SOSIAL OG BARNEVERN</u>	107
7.1	SAMLETABELL – HELSE, SOSIAL OG BARNEVERN	107
7.2	DRIFTSKOSTNADER – HELSE, SOSIAL OG BARNEVERN	108
7.3	VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – HELSE, SOSIAL OG BARNEVERN	108
7.4	PLEIE- OG OMSORGSTJENESTEN	108
7.5	SPESIALISTHELSETJENESTEN	109
7.6	HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN	110
7.7	FOLKEHELSE	112

7.8	EN LIKEVERDIG BARNEVERNTJENESTE	113
8	<u>URFOLKSRETTIGHETER, INTERNASJONALT SAMARBEID OG LIKESTILLING .....</u>	115
8.1	SAMLETABELL – URFOLKSRETTIGHETER, INTERNASJONALT SAMARBEID OG LIKESTILLING	115
8.2	DRIFTSKOSTNADER – URFOLKSRETTIGHETER, INTERNASJONALT SAMARBEID OG LIKESTILLING	115
8.3	VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – URFOLKS RETTIGHETER, INTERNASJONALT ARBEID OG LIKESTILLING	116
8.4	SAMISK SAMARBEID.....	116
8.5	NORDOMRÅDENE	117
8.6	URFOLKSRETTIGHETER	117
8.7	LIKEVERD OG SOLIDARITET	119
8.8	LIKESTILLING	120
9	<u>SAMARBEIDSAVTALER .....</u>	122
9.1	SAMLETABELL – SAMARBEIDSAVTALER	122
9.2	VIRKEMIDLER INNSATSOMRÅDER – SAMARBEIDSAVTALER	123
9.3	REGIONALT SAMARBEID	123
9.4	INTERREG	125
10	<u>ANDRE TILTAK.....</u>	127
10.2	VIRKEMIDLER TIL POLITISK NIVÅ	128
11	<u>PLENUM .....</u>	130
11.2	ADMINISTRASJON – PLENUM	130
11.3	DRIFTSKOSTNADER PARLAMENTET	131
12	<u>SAMETINGSRÅDET .....</u>	133
12.2	ADMINISTRASJON – SAMETINGSRÅDET	133
DEL 4	<u>– STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN .....</u>	137
DEL 5	<u>– VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER .....</u>	149
DEL 6	<u>– ÅRSREGNSKAP .....</u>	153

Del 1 – Leders beretning

Russland forferdelige invasjonskrig i Ukraina har på alle måter preget året 2022, også i Sápmi, Sametinget har gjennom vedtak og markeringer uttrykt vår solidaritet med det ukrainske folket. I Sápmi er kontakten med våre samiske brødre og søstre på russisk side blitt veldig negativt påvirket, noe som er svært utfordrende. Det meste av samarbeid er stilt i bero, både internasjonalt allsamiske organisasjoner som Sámeráđđi/ Samerådet. De nomadiske urfolkene i Russland er ute av reindriftssamarbeid i organisasjonen Association of World Reindeer Herders, og det merkes at urfolkssamarbeid er også satt på hvile.

Sápmi påvirkes også av krigen ved at inflasjon, energikrise og prisvekst gjør alt dyrere. Familiefattigdom er i vekst, og Sametinget har derfor tatt grep for å jobbe mer med sosiale spørsmål og levekår i 2022, noe man anser blir enda viktigere i årene som kommer. Energiforsyningen har ført med seg et enda sterkere press på å ta i bruk arealer i samiske områder til energi-produksjon, og Sametinget opplever at presset mot samenes rettigheter har hardnet til som følge av krisen.

Prisveksten i samfunnet påvirker også driften av Sametinget, og vi merker at det blir dyrere å gjennomføre primæroppgaver. Derfor har Sametingsrådet måttet ta noen tøffe valg gjennom høsten 2022, for å sikre at Sametinget ikke bruker mer enn vi har tilgjengelig. Vi har bl.a. måttet sette en bremse på flere viktige prosjekter, for å unngå et stort overforbruk. Jeg er glad for at vi har lyktes med den oppgaven, og gjennom ansvarlig økonomisk styring sørget for at vi leverer et årsresultat nesten helt som budsjettert.

Vinteren 2022 var det igjen en omfattende beitekrise i reindriften, fra Finnmark i nord til Nordland i sør. Med låste beiter ble hverdagen for mange reindriftsutøvere svært krevende, også helsemessig. Det ble bevilget ekstra tilleggsstøtte til transport av flokker fra vinter- til sommerbeite. Sametinget har også arbeidet for at myndighetene skal utarbeide tiltak knyttet til de store menneskelige konsekvensene av beitekriser som følge av klimaendringene.

Det var historiske dager høsten 2022 da Reindriftslovutvalget, oppnevnt av Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund ferdigstilte sitt forslag til endringer i reindriftsloven. Aldri før har et samisk lovutvalg foreslått lovendringer av norske lover. Sametinget har gjennomført en høring om forslaget, og vil i 2023 overlevere forslaget til regjeringen.

Gjennom hele 2022 har Sametinget og det samiske samfunnet ventet på at staten skal følge opp Høyesteretts Fosendom fra 2021. Dette har enda ikke forekommet, og Sametinget arbeider på den ene siden med å støtte rettighetshaverne, og på den andre siden med på presse på myndighetene for å få fortgang i saken.

I 2022 startet det FNs internasjonale tiår for urfolksspråk 2022-2032. Sammen med Sametingene på svensk og finsk side har Sametinget valgt språkteknologi som satsningsområde. På hjemmebane har Sametinget prioritert revitalisering av skolte-, pite- og umesamisk, i tillegg til videre utvikling av Gielevåhkoe, som H.M. Kong Harald var med på å åpne på Snåase i 2022. Der delte vi ut Sametingets språkløftepris 2022 til Lemet-Jon Aage, Aage Solbakk som har gitt ut mer enn 200 bøker og artikler om samisk historie og tradisjonskunnskap.

I 2022 opprettet Sametinget det første samiske barneforumet for å fremme samiske barn og unges stemme. De har levert sin første uttalelse med ønsker for fremtiden, og det blir vår jobb å ta dette med i den samiske politikktutviklinga. Arbeidet for de samiske barna har generelt hatt prioritet i 2022. Blant annet har det vært jobbet mye med å sikre samiske barnevernsbarn en reell rett til å vokse opp med samisk språk og kultur. I tillegg har Sametinget jobbet mye med ny opplæringslov, hvor det dessverre har vært vanskelig å få gjennomslag for å lovfeste rettigheter som kan skape nye språkbrukere.

Sametinget har jobbet lenge med forslaget om gratis samiske barnehageplasser, og var glad da regjeringen lanserte at de innfører denne ordningen for alle barn bosatt i tiltakssonen Finnmark og Nord-Troms fra 1. august 2023. Sametinget velger å følge opp regjeringens forslag og utvider ordningen til samiskspråklige barnehager i resten av landet som et språktiltak. Håpet er å motivere flere foreldre til å velge samiskspråklige barnehageplasser, noe som igjen vil gi positive språklige ringvirkninger i fremtiden.

Internasjonalt er arbeidet med urfolks matsystemer viktig fordi det handler om matkultur, helse, rettigheter og vår tilknytning til våre arealer og naturressurser. Vi har også sett hvordan samisk kunst og kultur spres internasjonalt i 2022. Åpningen av «Den samiske paviljongen» under Veneziaabiennalen 2022 med kunstnerne Máret Anne Sara, Anders Sunna og Pauliina Feodoroff viste med all tydelighet dette. I Venezia fikk også Árran 360° stor oppmerksomhet. Internasjonalt Samisk Filminstitutt (ISFI) hadde premiere på seks 360 graders filmer som ble vist i verdens største lávvu i Venezia.

På hjemmebane er det verdt å trekke frem åpningen av Saemien Sijte og grunnsteinsnedleggelsen for Beaivváš sámi našunála teáhter og Samisk videregående og reindriftsskole som prov på at det har vært et år med milepæler for samiske kulturinstitusjoner. Jeg vil også nevne gleden av at 30 års arbeid gir resultater når Samisk hus i Tromsø endelig realiseres ved at Sametinget i 2022 kom til enighet med Troms og Finnmark Fylkeskommune og Tromsø kommune om opprettelse av et Samisk hus AS.

Oppsummert kan man si at 2022 var et utfordrende år, men samtidig også et år med positive milepæler for det samiske samfunnet.

Karášjohka, 8. februar 2023

Silje Katrine Muotka
Sametingets president

Del 2 – Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Det første Sameting ble åpnet av Hans Majestet Kong Olav V den 9. oktober 1989.

Sametinget er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Som samenes folkevalgte organ i Norge er Sametingets oppgave å arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter som grunnlag for å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv og eksistensen av ulike samiske tradisjoner. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge samt bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket.

Sametinget er et demokratisk instrument for samisk selvbestemmelse og for utvikling av nyttige og nødvendige tjenester og tilbud til den samiske befolkningen. Sametinget er samenes talerør nasjonalt og internasjonalt. Sametinget vil bidra til at rettighetene i FNs erklæring om urfolks rettigheter innarbeides i lovverk og praktisk politikk som påvirker vår hverdag.

Sametinget styres etter det parlamentariske prinsipp, hvor det sittende Sametingsrådet baserer sin virksomhet på tillit i plenum. Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (Sameloven). Plenum fastsetter tingets arbeidsorden, med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget. Det avholdes henholdsvis fire komité- og plenumsmøter i året. I 2022 var det fire fem komité- og plenumsmøter.

Sametingsvalget holdes hvert fjerde år på samme dagen som stortingsvalget. Sametinget er øverste valgmyndighet til sametingsvalget. Det er 7 valgkretser som dekker hele landet, hver valgkrets får tildelt mandater etter antall manntallsførte i kretsen.

Til sammen velges det 39 representanter fra hele landet.

Sametingets politiske organisering

Plenumsledelsen består av fem medlemmer som velges etter forholdstallsprinsippet av og blant Sametingets representanter.

Fra 21. oktober 2021 er plenumsledelsen slik:

Tom Sottinen (AP), plenumsleder

Tor Gunnar Nystad (NSR), nestleder

Aili Guttorm (NSR)

Sara Katrine Aleksandersen (NSR)*

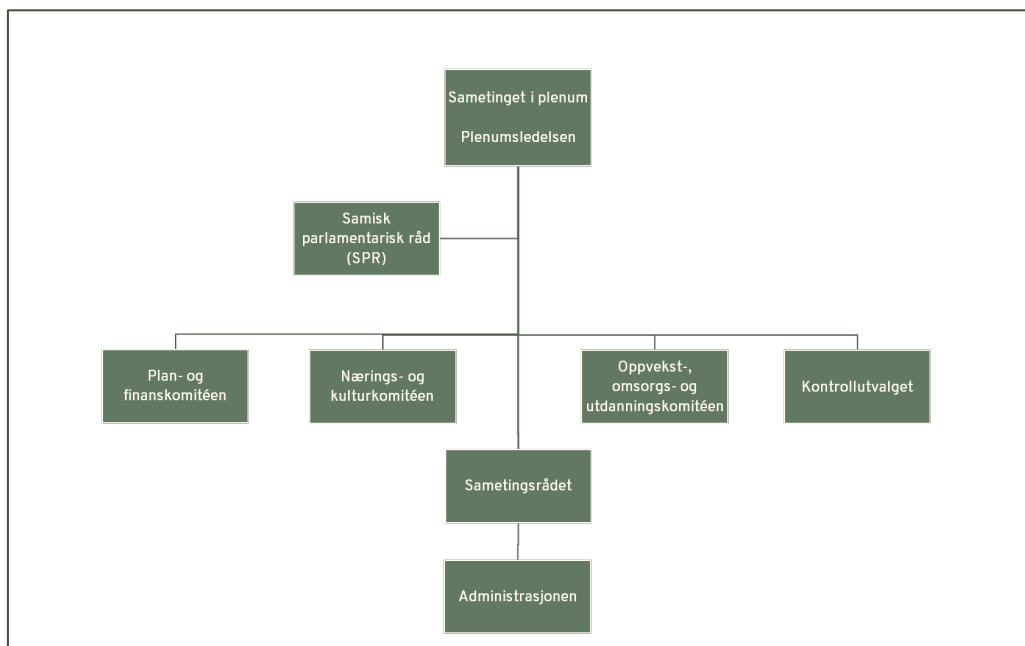
Knut Einar Kristiansen (NORD)

*Runar Myrnes Balto (NSR) ble valgt inn i plenumsledelsen, men ble erstattet av Sara Katrine Aleksandersen samme dag, da Presidenten utnevnte ham til Sametingsråd.

Plenumsledelsens oppgave er å innkalle til Sametingets komité- og plenumsmøter og lede plenumsmøtene etter reglene i Sametingets forretningsorden. Dette omfatter også å behandle permisjonssøknader, og å ta nødvendige avgjørelser i spørsmål om Sametingets saksforberedelse og spørsmål om tolking av regulativ og reglement. Plenumsledelsen fremmer innstilling til plenum i reglement om saksbehandlingen i Sametinget og godtgjørelse til Sametingets politikere. Plenumsledelsen skal på vegne av Sametingets plenum, ivareta representasjonsoppgaver, eventuelt utpeke andre til slike oppgaver, og utpeke Sametingets deltakere til møter, konferanser med mer.

I tillegg har plenumsledelsen som oppgave å forestå og forvalte Sametingets valgmanntall og valg til Sametinget.

Alle Sametingets representanter er medlem av en av de tre fag- komitéene som behandler saker og gir sin innstilling til Sametinget i plenum.

Sametingets organisering

Fagkomitéene er opprettet for å utnytte den samlede samepolitiske kunnskap som finnes blant Sametingets representanter, samtidig som man legger til rette for at representantene involveres i forberedelsene av saker til behandling i Sametingets plenum. Komiteene fremmer på bakgrunn av et forslag fra Sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, innstilling til plenum i de sakene plenumsledelsen oversender komiteene.

Plenumsmøtene har vært tolket av fire faste tolker fra/til norsk (svensk), nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk, alt etter hvilket språk som ble brukt fra talerstolen. Møtene i fagkomiteene har vært tolket fra nordsamisk til norsk, med én tolk i hver komité.

Plan- og finanskomiteen består av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Tor Gunnar Nystad	Norske Samers Riksforbund
Nestleder Elisabeth Erke	Senterpartiet
Medlem Beaska Niillas	Norske Samers Riksforbund
Medlem Kristin Sara	Norske Samers Riksforbund
Medlem Lisa Marit Pentha-Stavsøien	Norske Samers Riksforbund
Medlem Per Johnny Sara	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ann Karin Kvernmo	Norske Samers Riksforbund
Medlem Toril Bakken Kåven	Nordkalottfolket
Medlem Vibeke Larsen	Nordkalottfolket
Medlem Ulf Tore Johansen	Nordkalottfolket

Navn	Parti
Medlem Ronny Wilhelmsen	Arbeiderpartiet
Medlem Arild Pettersen Inga	Arbeiderpartiet
Medlem Per Mathis Oskal	Arbeiderpartiet

Nærings- og kulturkomiteen består av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Mathis Nilsen Eira	Norske Samers Riksforbund
Nestleder Arthur Tørfoss	Fremskrittspartiet
Medlem Henrik Olsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ole-Henrik Bjørkmo Lifjell	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sara Katrine Aleksandersen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sandra Márjá West	Norske Samers Riksforbund
Medlem Svein Oddvar Leiros	Senterpartiet
Medlem Berit Marie P. E. Eira	Flyttsamelista
Medlem Øyvind Lindbäck	Nordkalottfolket
Medlem Gry Hege Warth	Nordkalottfolket
Medlem Ingvild M. L. Halvorsen	Nordkalottfolket
Medlem Jørn Are Gaski	Partipolitisk uavhengig
Medlem John Kappfjell	Arbeiderpartiet

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen består av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Ann-Britt Eira Sara	Arbeiderpartiet
Nestleder Piera Heaika Muotka	Norske Samers Riksforbund
Medlem Mathias Eilert Olsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Aili Guttorm	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jovna Vars Smuk	Norske Samers Riksforbund
Medlem Helén Storelv-Rabone	Norske Samers Riksforbund
Medlem Maren Benedicte Nystad Storslett	Norske Samers Riksforbund
Medlem Kirsten Inger Anti	Senterpartiet
Medlem Kjetil Romsdal	Nordkalottfolket
Medlem Sylvi Pedersen Vatne	Nordkalottfolket
Medlem Knut Einar Kristiansen	Nordkalottfolket
Medlem Tom Sottinen	Arbeiderpartiet
Medlem Ann-Elise Finbog	Samefolkets parti

Sametinget 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget

Sametingsrådet

Sametingsrådet fungerer som Sametingets «regjering» og står for den daglige politiske virksomheten. Sametingsrådet består av følgende representanter:

Navn	Parti
President Silje Karine Muotka	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Runar Myrnes Balto	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Maja Kristine Jåma	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Hans Ole Eira	Senterpartiet

Sametingsrådet har følgende 3 politiske rådgivere

Navn	Parti
Anne Toril Eriksen Balto	Senterpartiet
Eirik Larsen	Norske Samers Riksforbund
John Mathis Utsi	Flyttsamelista

Klagenemd for tilskudd

Sametingets klagenemd skal gjennomføre klagesaksbehandling av påklagede enkeltvedtak i tråd med forvaltningslovens regler. Klagenemda blir oppnevnt av Sametingets plenum og består av 3 medlemmer og 2 varamedlemmer. Medlemmene må ikke være valgt inn i Sametingets plenum. Klagenemda for perioden 2021 - 2025 består av følgende personer:

Medlemmer	Varamedlemmer
Kirsti Guvsám	Heaika Hætta
Lars Filip Paulsen	Ingvild Heimstad Iversen
Hagbart Grønmo	

Sametingets administrasjon

Sametinget har en desentralisert administrasjon med en kontorstruktur som er geografisk spredt på ni ulike steder. Sametingets parlamentsbygning og hovedadministrasjon ligger i Karasjok. Kontorene er lokalisert i samiske områder og er på de fleste stedene lokalisert sammen med andre samiske institusjoner. Dette bidrar både til gode fagmiljø og til viktige kompetansearbeidsplasser i forholdsvis små arbeidsmarkeder. I tillegg bidrar spredt kontorstruktur til god søkertilgang ved rekruttering og til god trivsel ved at ansatte har mulighet til å velge hvor de vil arbeide.

Sametingets administrative organisering

Sametingets administrasjon er organisert i en stab og 8 avdelinger. Avdelingene er igjen delt opp i ulike fagseksjoner. Øverste leder i administrasjonen er direktør Inger Marit Eira- Åhrén som ble tilsatt som direktør for Sametinget i perioden 01.09.2020 - 31.08.2026.

Øvrige ledelse består per 31.12.2022 av følgende avdelingsdirektører:

Navn	Avdeling
Rávdná Buljo Gaup	Direktør i avdeling for Sametingets politiske sekretariat
Lisbeth Eira	Direktør i avdeling for oppvekst og opplæring
Magne Svineng	Direktør i avdeling for næring, kultur og helse
Risten Turi Aleksandersen	Direktør i avdeling for språk
Sten Olav Heahтта	Direktør i avdeling for kulturminner, areal og miljø
Hege Fjellheim	Direktør i avdeling for rettigheter og internasjonale saker
Tommy Somby	Direktør i avdeling for administrasjon
Liv Inger Somby	Direktør i kommunikasjonsstaben

Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu har i løpet av år 2022 blitt organisert som en selvstendig administrativ enhet tilknyttet Sametinget i Norge. Praktisk og administrativt er Sámi Giellagáldu tilknyttet

Sametinget i Norge, men virksomheten ledes av et eget styre hvor alle tre sametingene har lik innflytelse. (Se også omtale Sámi Giellagáldu under 1.5.13.)

Navn	
Mika Saijets	Direktør Sámi Giellagáldu
Utførte årsverk i henhold til DFØ*	Fast ansatte**
137,51	145

* Netto forbruk etter fravær og permisjoner

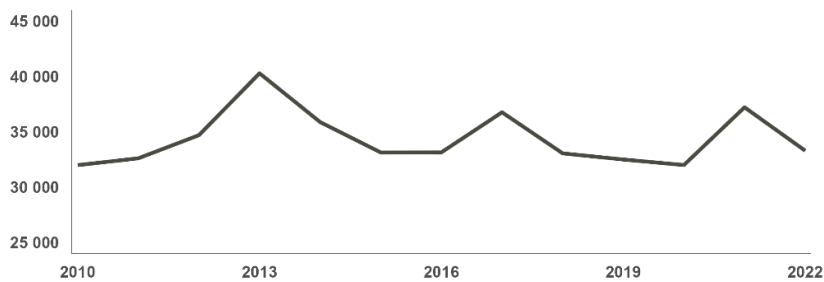
**Antall stillingshjemler

I henhold til tildelingsbrev skal SSB sine tall for arbeidsavtaler benyttes. Disse foreligger ikke ennå, derfor har en brukt fast ansatte uten fravær, permisjoner, vakanser og engasjement.

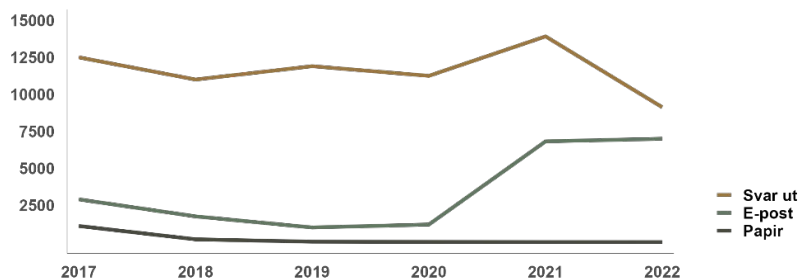
Dokumentstatistikk

Antall dokumenter som registreres i arkivsystemet fra 2010 fram til 2022.

Figur 1: Antall dokumenter registrert i arkivsystemet

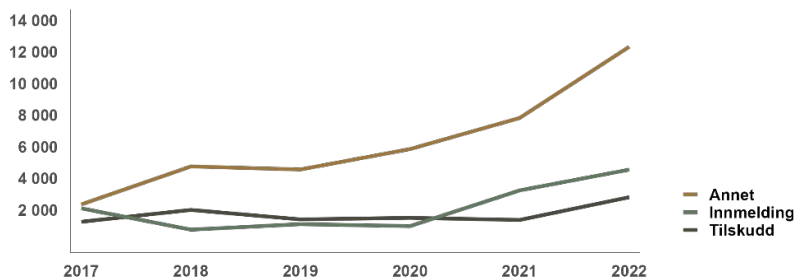

Figur 2: Ekspederinger

En tydelig trend er at ekspedering via digitale plattformer øker, mens papirpost går ned. Dette er en trend som har vart over flere år.

Figur 3: Oversikt over skjema

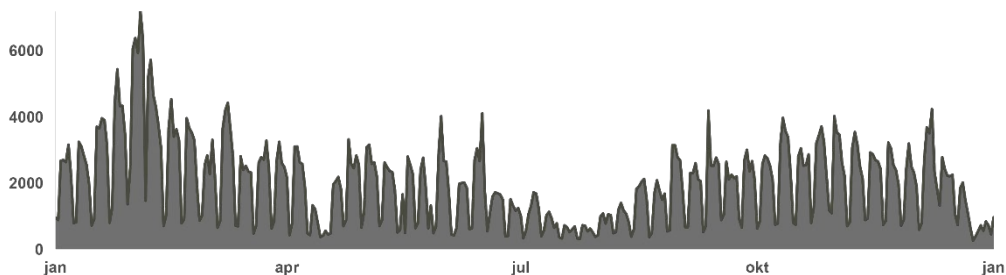

Innmelding viser antall registreringer i Sametingets valgmanntall. Annet er jobbsøknader og annen dokumentasjon som er mottatt elektronisk.

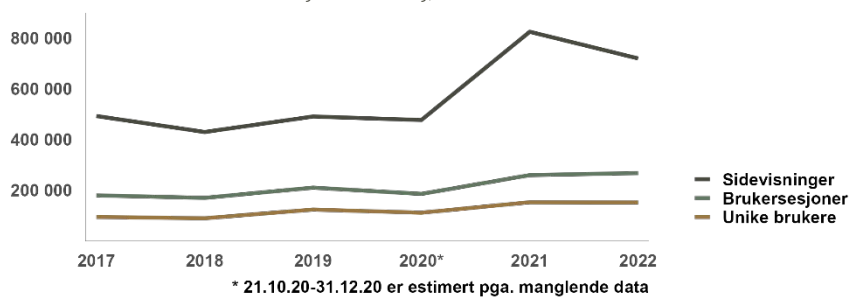
Internettstatistikk for Sametinget

Statistikk for Sametingets nettside 2022

Figur 4: Nettsidetraffic, 2022

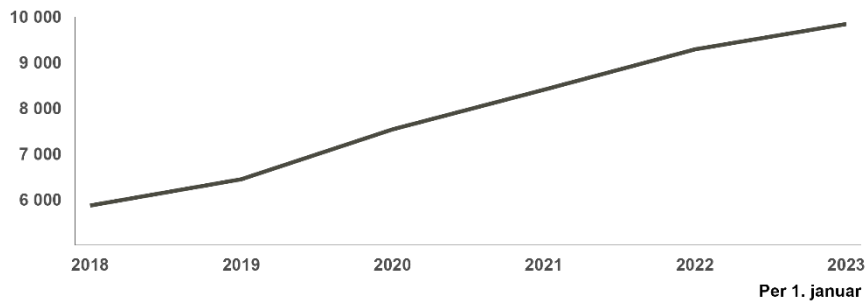

Figur 5: Utvikling, nettsidetraffic

Statistikk sosiale medier 2022

Figur 6: Utvikling i antall følgere på Facebook

Nøkkeltall

Nøkkeltall 2020-2022	2020	2021	2022
Samlet bevilgning	524 968 000	565 013 000	577 684 000
Virkemidler totalt	354 175 783	396 170 354	401 921 295
-Andel virkemidler av samlet bevilgning	67,4 %	70,12 %	69,57 %

Nøkkeltall 2020-2022	2020	2021	2022
Driftsutgifter politisk og adm. nivå	164 619 586	166 491 527	183 790 316
Driftsutgifter politisk nivå	6 %	4,95 %	6,68 %
Driftsutgifter administrativt nivå	25,3 %	24,52 %	25,14 %
Lønnsandel adm. i forhold til driftsutg. adm.	71,87 %	75,01 %	71,9 %

Volumtall 2020-2022	2020	2021	2022
Antall klager behandlet i klagenemnda	27	17	13

Del 3 – Årets aktiviteter og resultater

Virkemidler, drift politisk og administrativt nivå mot revidert budsjett

Hovedtabell:

	Regnskap	Budsjett 2022	Avvik	i %
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	577 684 001	577 685 000	999	0,0 %
Sum driftsinntekter	577 684 001	577 685 000	999	0,0 %
Driftskostnader				
Drift politisk nivå	38 569 051	34 012 000	-4 557 051	-13,4 %
Drift administrativt nivå	145 221 264	145 439 250	217 985	0,1 %
Sum driftskostnader	183 790 316	179 451 250	-4 339 066	0,1 %
Driftsresultat	393 893 685	398 233 750	-4 340 065	
Økonomiske virkemidler				
Direkte tilskudd	250 202 200	249 851 000	-351 200	-0,1 %
Søkerbasert tilskudd	99 867 160	98 885 000	-982 160	-1,0 %
Avtale	30 984 353	31 625 000	640 646	2,0 %
Prosjekt	18 831 435	23 863 000	5 031 565	21,1 %
Konferanse og evaluering	2 036 147	2 832 000	795 853	28,1 %
Sum økonomiske virkemidler	401 921 295	407 056 000	5 134 704	1,3 %
Resultat	-8 027 610	-8 822 250	794 640	
Anvendelse av årsresultat				
Til annen egenkapital	8 027 610			
Sum anvendelse	0			

Bevilgninger fra departementene

Fordeling av bevilgningene fra departementene er som følger:

	Regnskap	Budsjett 2022	Avvik	i %
Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD	560 644 001	560 645 000	999	0,0 %
Kunnskapsdepartementet - KD	15 000 000	15 000 000	0	0,0 %
Kulturdepartementet - KUD	2 040 000	2 040 000	0	0,0 %
Sum	577 684 001	577 685 000	999	0,0 %

I tillegg til disse bevilgningene er det gitt bevilgninger og tilskudd til ulike formål. For nærmere spesifikasjon se Del 6 bevilgningsrapportering.

Virkemiddelregnskapet 2022

	Regnskap	Budsjett 2022	Avvik	i %
Språk	113 499 732	113 611 000	111 268	0,1 %
Kunnskap	58 469 757	64 773 000	6 303 243	9,7 %
Arealer og miljø	4 868 201	4 183 000	-685 201	-16,4 %
Næring	40 177 760	38 753 000	-1 424 760	-3,7 %
Kultur	161 028 145	161 775 000	746 855	0,5 %
Kulturminnevern	2 798 946	3 414 000	615 054	18,0 %
Helse- og sosial	2 859 159	3 191 000	331 842	10,4 %
Urfolks rettigheter og internasjonalt arbeid	3 009 434	2 740 000	-269 434	-9,8 %
Samarbeidsavtaler	3 106 374	2 500 000	-606 374	-24,3 %
Andre tiltak	12 103 787	12 116 000	12 213	0,1 %
Sum	401 921 295	407 056 000	5 134 705	1,3 %

Totalt viser virkemiddelregnskapet for 2022 et overskudd på kr 5 134 705. Overskuddet skyldes først og fremst overskudd på prosjekter i egen regi.

Sametingsrådet fordeler de søkerbaserte virkemidlene innenfor Sametingets budsjett med unntak av de virkemidlene som er lagt til plenumsledelsens disposisjon.

I 2022 er omdisponeringsfullmakten brukt til å dekke underskudd på enkelte tilskuddsposter mot andre tilskuddsposter som har et overskudd. Plenum er informert om dette under rådets beretning ved plenum i desember 2022.

Det er blant annet gjort omdisponeringer til en rekke søkerbaserte ordninger blant annet til språkprosjekter, stipender, barnehager, marine næringer, variert næringsliv, kulturtiltak, institusjonsutvikling og til tilskuddsordningen samiske rettigheter til arealer og ressurser.

Oversikt over utvalgte konsultasjoner med statlige myndigheter i 2022

Sak	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Språk			
Konsultasjoner om revidering av samelovens kapittel 3 04.mars 2022 14.mars 2022 20.april 2022 06.mai 2022 09.september 2022 06.oktober 2022 (politiske konsultasjoner)	Kommunal- og distriktsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Primærnæringer			
Hundelov – endringsforslag til lov om hundehold	Landbruks- og matdepartementet	Avsluttet 11.03.22	Enighet
Forvaltningsplan for rovvilt i region 5 Hedmark.	Rovviltnemda i region 5 Hedmark	Avsluttet 06.12.22	Enighet
Opplæring			
Tilskudd samisk opplæring 30.06.22 og 12.09.22	Kunnskapsdepartementet	Ikke avsluttet	
Konsultasjon om utviklingsavtalen som Uit har med KD 28..09.22	Uit Norges arktiske universitet	Avsluttet	Enighet
Tildelingsbrevene til universitetene, Uit Nord og Sámi Allaskuvla 5.12.22	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2033 8.9.22	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Innhold i porteføljeplaner for Norges forskningsråd: Velferd, kultur og samfunn; Helse, Klima og polar; Samisk 31.3.22 og 11.5.22	Norges forskningsråd	Avsluttet	Enighet
Nasjonal retningslinje for masterutdanning i sykepleie, helse rus og avhengighet, samt videreutdanning 1.03. 22	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet

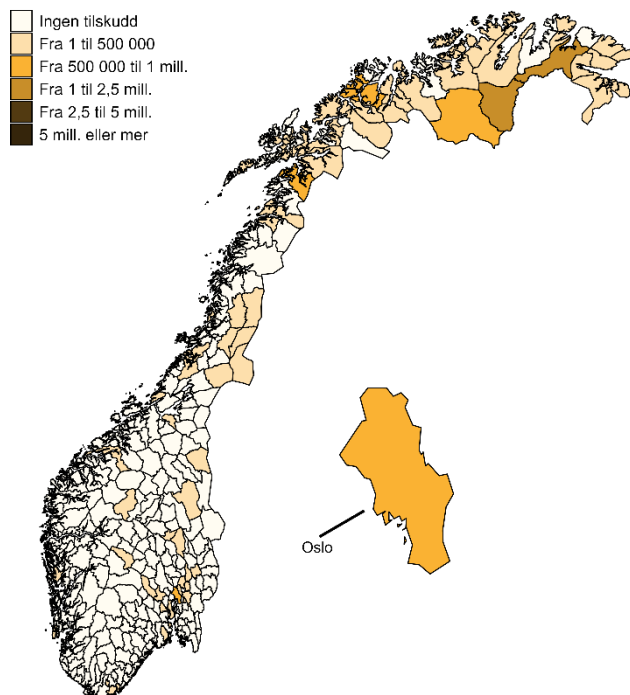
Sak	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Konsultasjoner om forslag til ny opplæringslov 21.01.22 08.04.22 16.06.22 19.09.22 23.11.22 14.12.22	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Uenighet
Barnehage			
Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2023-2025	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Barnehagen for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2030	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Miljø og areal			
Forskrift om skytefelt i sjø 1.3.	Forsvarsdepartementet	Ikke avsluttet	
Konsultasjon om 420kV kraftlinja Skaidi-Hammerfest 18.8.	NVE	Avsluttet med NVE, fortsetter med OED	Uenighet
Norges posisjoner til CoP15 under CBD, 21.11.	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	Uenighet
Helse			
Oppdragsdokumenter til regionale helseforetak	Helse- og omsorgsdepartementet	Ferdig	
Tilsynsforskriften	Barne- og familiedep	ferdig	Delvis enig
Medvirkningsforskriften	BLD	ferdig	Delvis enig
Oppfølgingsforskriften	BLD	ferdig	Enig

1 Språk

Samfunnsmål:

- De samiske språkene er naturlige, samfunnsbærende og levende språk.

Figur 7: Søkerbaserte tilskudd til språk

1.1 Samletabell – språk

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	14 234 629	14 890 000	655 371
Virkemidler	113 499 732	113 611 000	111 268
Sum	127 734 362	128 501 000	766 638

For at et språk skal være naturlig må det være synlig og i daglig bruk. Slik forblir språkene levende, og beholder sin samfunnsbærende relevans. For å nå målet har Sametinget blant annet gitt veiledning knyttet opp mot skilting av veier, jobbet med språkutvikling, satset på språksentre, nettverksutvikling og konsultert med staten om saker som har betydning for de samiske språkenes utvikling.

Årets høydepunkt innenfor språk var Sámi giellavahkku, en uke der samiske språk får stor oppmerksomhet. Blant annet lanserte Tine egne melkekartonger på nordsamisk, og disse kartongene vil bli et fast tilbud i Finnmark. Det ble også avholdt

forskjellige arrangement over hele Sápmi. Alle som ønsket det, kunne benytte seg av tilbudene. Sámi giellavahkku har fått mer oppmerksomhet og bedre renommé med årene, som et resultat av Sametingets arbeid med å involvere flere aktører. Den nasjonale rekkevidden til Sámi giellavahkku har bidratt til stor oppmerksomhet rundt de samiske språkene.

I 2022 startet det internasjonale tiåret for urfolksspråk. Dette engasjementet har som mål å framheve urfolksspråk, internasjonalt samarbeid mellom urfolk gjennom nye tiltak, og oppfølging av eksisterende tiltak. Blant annet har Sametingene sammen vedtatt en felles strategi for samisk språkteknologi, som skal bidra til at samisk kan brukes på like linje med majoritetsspråkene.

Sameloven er sentral i arbeidet med utvikling av samisk språk, og Sametinget har konsultert med regjeringen om endring av loven. Sametinget og Kommunal- og distriktsdepartementet er enig om de fleste endringene. Lovproposisjonen skal behandles i Sametingets plenum i mars 2023.

Nettverksbygging er en annen viktig strategi for å utvikle de samiske språkene. Sametinget jobber med nettverksbygging blant annet gjennom samarbeidsavtaler med ulike aktører og i 2022 er det blant annet påbegynt et samarbeid med forsvaret for å øke kunnskapen om samisk språk, kultur og samfunnsliv i Forsvaret.

1.2 Driftskostnader – språk

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	12 622 179	13 357 000	734 821
Driftskostnader	1 612 450	1 533 000	-79 450
Sum	14 234 629	14 890 000	655 371

1.2.1 Administrasjon – språk

I forbindelse med oppfølging av direkte tilskudd, samt institusjoner som har fått tilleggsoppdrag gjennom direkte tilskuddet, har Sametinget erfart at det er viktig å ha kapasitet til å følge disse ordentlig opp. I 2021 og 2022 fikk språksentrene som ligger i det sørsamiske språkområdet ekstra midler til innsamling av stedsnavn. For at tiltaket skal bli vellykket må språksentrene få mye tettere oppfølging for å sikre at oppdraget løses på en måte som bidrar til å nå målet om flere offentlig godkjente sørsamiske stedsnavn. Det ligger et stort potensial i å gi samiske institusjoner direkte tilskudd til enkelttiltak slik at de kan løse oppdrag, men erfaringene fra 2022 har vært at Sametinget som institusjon må rustes opp for bedre å kunne følge opp institusjoner som får spesielle oppdrag i tillegg til deres ordinære drift.

Samiske stedsnavntjenester

Samisk stedsnavntjeneste forvalter samiske stedsnavn etter Lov om stadnamn og Forskrift om stadnamn, og behandler navnesaker med bakgrunn i loven og forskriftene. Samisk stedsnavntjeneste gir tilrådning om bruk og rettskriving av samiske stedsnavn. Samisk stedsnavntjeneste følger opp og løfter frem navnesaker og har dialog med blant annet kommuner, fylker, kartverket, departement, Statens vegvesen og andre.

Forskrift om stadnamn var på høring våren 2021 og våren 2022 kunngjorde Kultur- og likestillingsdepartementet endringer i forskrifta. Sametingets forslag til endringer ble ikke tatt med i revideringa, men Sametinget har fått lovnader om at arbeidet med forskrifta fortsetter etter at Samelovens språkregler er endret.

Samisk stedsnavntjeneste har gitt 1016 foreløpig tilrådinger og 736 endelige tilrådinger til samiske stedsnavn gjennom året.

For å sikre samiske interesser i flere samiske språk har Sametinget utnevnt et supplerende samiskkyndig medlem til Norges klagenemd for stedsnavnsaker.

Grunnet økende saksomfang, har samarbeidspartnerne i Beaveálgu-erklæringen foreslått en evaluering av mulighetene for en direktorats modell innen stedsnavntjenester. Med dette utgangspunktet, har administrasjonen satt ned en arbeidsgruppe for å utrede mulighetene.

1.3 Virkemidler innsatsområder - språk

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Bruk av samisk språk	49 058 000	49 058 000	0
Utvikling av samiske språk	60 087 255	59 903 000	-184 255
Hjertespråket	4 354 477	4 650 000	295 523
Sum	113 499 732	113 611 000	111 268

1.4 Bruk av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

- Innbyggerne i forvaltningsområdet for samisk språk kan aktivt bruke samisk i kommunikasjon med offentlige instanser.

1.4.1 Samletabell – Bruk av samiske språk

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd	44 713 000	44 713 000	0
Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner - direkte tilskudd	4 345 000	4 345 000	0
Sum	49 058 000	49 058 000	0

Revidering av samelovens kapittel 3

Konsultasjoner mellom Sametinget og departementet om revidering av sameloven begynte i 2020. Det har vært avholdt en rekke konsultasjoner underveis i arbeidet med revidering av sameloven. Sametingets utgangspunkt har vært at en revidering av sameloven skal gi styrkede språkrettigheter for den samiske befolkningen. Sametinget har vært opptatt av å få på plass en ny språkområdeordning som i større grad tar utgangspunkt i at språksituasjonen er forskjellig i de ulike kommunene. Etter høring av departementets forslag til revidering av sameloven i november 2021 har det vært avholdt flere konsultasjoner i 2022 på bakgrunn av innspill fra ulike høringsinstanser. Det ble gjennomført avsluttende politiske konsultasjoner i oktober.

Revidering av sameloven skal etter planen behandles i Sametingets plenum i mars og legges frem for Stortinget i juni. Det har vært en lang og krevende prosess. Sametinget hadde i utgangspunktet sett for seg en helhetlig behandling av alle lovverk som berører samisk språk, men dette lot seg ikke gjøre. Endringene i sameloven er likevel viktige, og resultatet av endringen i loven er blant annet differensierte språkrettighetene ut ifra kommunenes språksituasjon. Dette betyr at kommunen i større grad kan tilpasse tiltakene i kommunen ut ifra språksituasjonen i kommunen.

KS samisk nettverk

KS samisk nettverk er etablert som en oppfølging av samarbeidsavtalen mellom Sametinget og KS. Nettverket er for kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk. Hensikten med nettverket er erfaringsutveksling og kompetansedeling. Sametinget deltar på nettverksmøtene, og Sametinget og KS har et nært samarbeid i arbeidet med ny tilskuddsmodell for kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet.

Samisk i statsforvaltningen

Sameloven stiller krav til bruk av samisk språk for ulike kommunale og statlige etater. Sametinget har også i 2022 fått en rekke henvendelser om veiledning og bistand i forhold til klager på brudd på sameloven, barnehageloven eller opplæringsloven. I tillegg er Sametinget ofte det organet foreldre og enkeltpersoner kontakter når de ønsker bistand eller rådgiving for hvordan gå frem for å få rett til opplæring eller bruk av samisk i møte med offentlige organer.

Sametinget har i 2022 tatt opp retten samisktalende har til bruk av samisk språk i Forsvaret og i vergemålsordningen hos Statsforvalteren. Sametinget ser at det mangler en vedvarende oppfølging av offentlige etater slik at samisktalende får sine språkrettigheter oppfylt. Av den grunn ser Sametinget behovet for etableringen av et språkombud som både kan veilede kommuner og institusjoner om lovkravene. Samtidig bør språkombudet kunne veilede enkeltpersoner om deres språkrettigheter.

1.4.2 Tospråklighetstilskudd til kommuner

Mål for tilskuddsordningen – tospråklighetstilskudd til kommuner:

- Kommunene betjener på samisk og de synliggjør samisk språk.

Følgende kommuner fikk direktetilskudd til tospråklighet i 2022: Kautokeino kommune, Karasjok kommune, Tana kommune Porsanger kommune, Nesseby kommune, Kåfjord kommune, Tjeldsund kommune, Snåsa kommune, Lavangen kommune, Røyrvik kommune, Hattfjelldal kommune, Røros kommune og Hamarøy kommune.

Kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er viktige samarbeidspartnere i styrking av de samiske språkene. Sametinget holder årlige møter med kommunene for å styrke informasjonen mellom Sametinget og kommunene, etablere arenaer for informasjon og kommunikasjon, samt gi innspill til hvordan kommunene kan styrker og utvikler de samiske språkene.

Mottakere av tilskuddet rapporterer at tilskuddet har stor betydning for kommunens mulighet til å synliggjøre og styrke samisk språk og kultur i kommunene, men at tilskuddet alene ikke er nok til å finansiere en tospråklig kommune.

Tilskuddet gjør at flere kommuner i større grad kan øke sin innsats for å styrke samisk språk- og kulturkompetanse i forvaltningen. Flere av kommunene rapporterer at de har egne samiske ressurspersoner i kommunen som jobber med å sikre at kommunene møter de mål og forventningene lovverket og befolkningen har.

Det investeres også i personell med samisk språk- og kulturkompetanse i flere sektorer. Barnehagelærere, lærere, helse- og sosialarbeidere, saksbehandlere og andre ressurspersoner i kommunene. Noen kommuner tilbyr også etter- og videreutdanning innen samiskspråklige fag, og til og med utdanningspermisjon for samiskspråklige utdanninger.

Synliggjøring av samisk språk og kultur er også tiltak som flere av kommunene bruker tilskuddet til. Dette er tiltak som samisk skilting, samiske stedsnavn, bruk av samisk i sosiale medier, arrangementer og aktiviteter i forbindelse med samefolkets dag og Sámi giellavahkku. Flere av kommunene melder også at de tilbyr språkkurs til ansatte og andre interesserte, og at interessen for disse kursene er økende.

1.4.3 Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner

Mål for tilskuddsordningen – tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner:

- Fylkeskommunene betjener på samisk og de synliggjør samisk språk.

Følgende fylkeskommuner fikk i 2022 direkte tilskudd til tospråklighet: Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune.

Samtlige tilskuddsmottakere rapporterer at tospråklighetstilskuddet bidrar til å synliggjøre samiske språk, både i forvaltningen og i lokalsamfunn. Økt synliggjøring bidrar til økt interesse for, og bruk av, samiske språk, både i fylkeskommunenes administrasjon, men også hos den øvrige befolkningen. Fylkeskommuner melder om at aktivitetsnivået har økt i takt med økt interesse, og Troms og Finnmark fylke melder at det på bakgrunn av etableringen av flere språkarenaer for samisktalende ansatte «er blitt mer vanlig å hilse på samisk og utveksle små fraser også blant norskspråklige».

1.5 Utvikling av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

- Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

Nordisk ministerråd har arbeidet med ny nordisk språkdeklarasjon. Sametinget har kommet med høringsuttalelse og påpekt at samiske språk er urfolksspråk. Forslaget legger stor vekt på de skandinaviske språkene, men mindre på de finsk-ugriske språk. Finsk-ugriske språk er en stor del av Norden og Sametinget har derfor påpekt at dette bør komme bedre frem i deklarasjonen.

1.5.1 Samletabell – utvikling av samiske språk

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
10101 Språkutvikling i kommuner - direkte tilskudd	14 903 000	14 903 000	0
10151 Språkutvikling i fylkeskommuner - direkte tilskudd	1 450 200	1 450 000	-200
Samiske språksentre - direkte tilskudd	28 892 000	28 892 000	0
14501 Språksentertreff - konferanse	105 337	100 000	-5 337
12101 Stipend til elever med samisk i videregående skole	3 496 000	3 000 000	-496 000
12102 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	280 000	400 000	120 000
13501 Rettskrivningsbok for lulesamisk og sørsamisk - prosjekt	0	0	0
13001 Sámi giellagáldu - avtale	5 257 881	5 258 000	119
12010 Dokumenteringstiltak - søkerbasert tilskudd	871 000	1 200 000	329 000
12020 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - søkerbasert tilskudd	910 900	900 000	-10 900
12030 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd	2 997 856	2 800 000	-197 856
12040 Samiske språktiltak i lule, sør- og markasamisk område - søkerbasert tilskudd	899 866	1 000 000	100 134
13601 Samiske stedsnavnstjenester	23 214	0	-23 214
Sum	60 087 255	59 903 000	-184 255

1.5.2 Språkutvikling i kommuner – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – språkutvikling i kommuner:

- Kommunene styrker og utvikler samiske språk gjennom språktiltak.

Følgende kommuner fikk i 2022 direkte tilskudd til tospråklighet: Kautokeino kommune, Karasjok kommune, Tana kommune, Porsanger kommune, Nesseby kommune, Kåfjord kommune, Tjeldsund kommune, Snåsa kommune, Lavangen kommune, Røyrvik kommune, Hattfjelldal kommune, Røros kommune og Hamarøy kommune.

Tilskudd fra Sametinget legger til rette for at kommunene har nok midler å drive aktiviteter som styrker og utvikler samiske språk. Likevel begrenser utfordringer knyttet til rekruttering mulighetene for noen kommuner til å ha et like høyt aktivitetsnivå som de ønsker.

Aktivitetene som kommune tilbyr er svært varierte og inneholder alt fra reindriftsaktiviteter, samiske teaterforestillinger og joik, til skrivehjelp for eldre. I Snåsa har innsatsen resultert i økende antall barn i barnehagen og i både Hattfjelldal og Lavangen har aktivitetene resultert i at flere velger samisk på skolen. Økt bruk av samisk i Porsanger kommune har også ført til økt interesse for det samiske språket hos kommunens ikke-samiskspråklige ansatte, og mange av disse har påbegynt språkkurs.

1.5.3 Språkutvikling i fylkeskommuner – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – språkutvikling i fylkeskommuner:

- Fylkeskommunene styrker og utvikler samiske språk gjennom språktiltak.

Følgende fylkeskommuner fikk i 2022 direkte tilskudd til tospråklighet: Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune.

Tilskudd har blitt brukt til flere og ulike kulturarrangement. Scene nord har gjennomført flere joikekurs i Troms og Finnmark, og i Nordland har midlene gått til utforming av «en storartet digital kampanje som skal synliggjøre alle fem samiske språk som finnes i Nordland».

1.5.4 Samiske språksentre – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske språksentre:

- Samiske språksentre synliggjør samisk identitet og kultur, fremmer samisk språk og driver med samisk språkopplæring gjennom språktiltak.

Sametinget tildeler direkte tilskudd til følgende språksentre:

Sámi giella- ja kulturguovddáš, Giellasiida – Samisk språksenter, Árran Julevsáme guovddáš, Várdobáiki sámi guovddáš, Isak Saba Guovddáš, Tana samiske språksenter – Samisk nærings- og utredningssenter (SEG), Gáisi Giellaguovddáš, Aajege samisk språk & kultursenter, Álttá Sámi Giellaguovddáš, Ástávuona giellagoahtie, Gielem nastedh, Gieleaernie, Storfjord språksenter, Giellagiisá, Samisk hus i Oslo, Kvæningen språksenter, Stormen Språksenter og Hattfjelldal språksenter.

Storfjord språksenter v/ Storfjord kommune har ikke rapportert innen fristen 15.12.2022.

Sametinget videreførte i 2022 de ekstra bevilgningene som ble gitt i 2021 til alle språksentrene på kr 50 000 for gjennomføring av tiltak i anledning Sámi giellavahkku. Denne bevilgningen vil fra og med 2023 gå inn i basistilskuddet med forventinger om at alle språksentrene gjennomfører tiltak i anledning Sámi giellavahkku hvert år. I 2022 fikk Gielem nastedh ekstra

bevilgning på kr 100 000 for å arrangere den offisielle åpningen av Sámi giellavahkku. Hans Majestet Kong Harald deltok på åpningen.

Språksentrene er de viktigste samarbeidspartnerne til Sametinget i å fremme og synliggjøre de samiske språkene, og språksentrene gjør en veldig viktig jobb i samiske områder. Gjennom språksentrenes aktiviteter legges det til rette for mange språkarenaer, og det arrangeres mange språkkurs.

Nesseby kommune rapporterer at tilskuddet muliggjør at «deltakere, barnehage- og skolebarn besøk[er] institusjoner og ikke bare får teoretisk opplæring». Dette bidrar til økt motivasjon og lærelyst. Tilskuddet har også gått til kompetanseheving innen samisk språk og kultur for de ansatte. Kvænangen kommune har gjennom tilskuddet kunne tilby ungdommer sommerjobb på blant annet språksenteret, for å synliggjøre fremtidige jobbmuligheter man har med samiske språkferdigheter.

Flere tilskuddsmottakere melder at de opplever et oppsving i interesse for å lære samiske språk og at stadig flere lærer seg språket, eller forbedrer ordforrådet sitt. Áltá Sámi Giellaguovddáš, trekker fram at de «ser viktigheten med å ha en slik arena for samiskspråklige barn». Språksentrene har også fått positive tilbakemeldinger fra barn, unge og foreldre som blir inspirert av og har vist takknemlighet for å kunne dele sitt morsmål, kultur og glede med andre. Noen tiltak som ungdomsprosjektet Gieleviehkke, har vært så vellykket at man på svensk side har startet opp et tilsvarende prosjekt. Prosjektet skal gjøre unge tryggere på språket.

1.5.5 Språksentertreff – konferanse

Målet med konferansen er at språksentrene skal utveksle erfaringer og ideer, kompetansedeling samt videreutvikling. Språksentertreffet skal styrke samarbeidet mellom Sametinget og språksentrene, og språksentrene imellom. Konferansen ble gjennomført 14-15 september på Várdobáiki på Evenskjer. Tilbakemeldingene fra språksentrene er at dette er et viktig treff for dem. For Sametinget er treffet også av stor nytte.

1.5.6 Dokumenteringstiltak – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner samler inn og formidler stedsnavn, ord og tradisjonell kunnskap.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
12010 Dokumenteringstiltak - søkerbasert tilskudd	871 000	1 200 000	1 200 000	329 000
Sum	871 000	1 200 000	1 200 000	329 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
12010 Dokumenteringstiltak - søkerbasert tilskudd	875 000	4 000	0	871 000
Sum	875 000	4 000	0	871 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
8	3	3	2

1.5.7 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Språkinteresserte synliggjør og øker bruken av samisk språk under Sámi giellavahkku.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
12020 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - søkerbasert tilskudd	910 900	900 000	900 000	-10 900
Sum	910 900	900 000	900 000	-10 900

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
12020 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - søkerbasert tilskudd	952 500	41 600	0	910 900
Sum	952 500	41 600	0	910 900

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
47	29	17	1

1.5.8 Språkutviklingstiltak – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner utvikler og gir opplæring i samisk språk.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
12030 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd	2 997 856	2 800 000	2 800 000	-197 856
Sum	2 997 856	2 800 000	2 800 000	-197 856

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
12030 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd	3 647 000	649 144	0	2 997 856
Sum	3 647 000	649 144	0	2 997 856

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
37	15	18	4

1.5.9 Samiske språktiltak i lule, sør- og markasamisk område – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Språksentre og organisasjoner utvikler samisk språk i lule-, sør- og markasamisk område.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
12040 Samiske språktiltak i lule, sør- og markasamisk område - søkerbasert tilskudd	899 866	1 000 000	1 000 000	100 134
Sum	899 866	1 000 000	1 000 000	100 134

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
12040 Samiske språktiltak i lule, sør- og markasamisk område - søkerbasert tilskudd	962 850	62 984	0	899 866
Sum	962 850	62 984	0	899 866

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
12	7	4	1

1.5.10 Stipend til elever med samisk i videregående skole – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – stipend til elever med samisk i videregående skole:

- Videregående elever har samisk i fagkretsen på videregående skole.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
12101 Stipend til elever med samisk i videregående skole	3 496 000	3 000 000	-496 000
Sum	3 496 000	3 000 000	-496 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
551	550	1	0

For å motivere ungdom til å ta samisk som fag på videregående skole, gir Sametinget stipend til elever som har samisk i fagkretsen. Elever som velger samisk som førstespråk prioriteres.

1.5.11 Språkstipend høyere utdanning – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – språkstipend høyere utdanning:

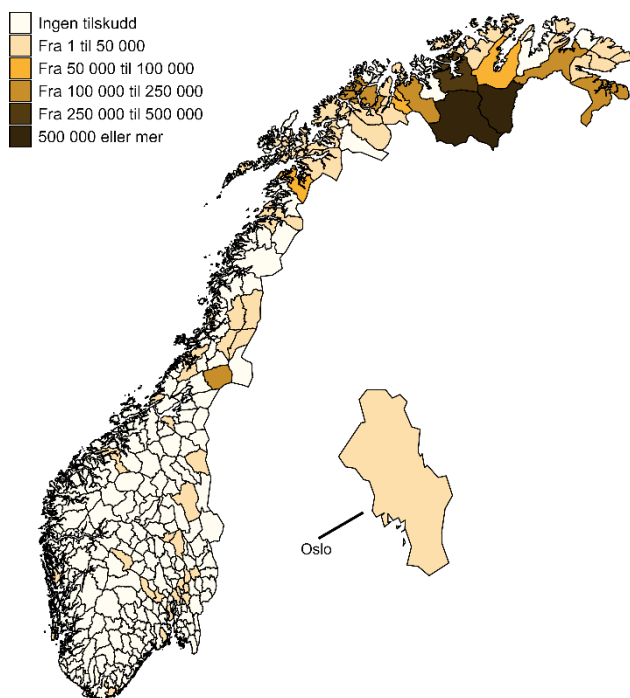
- Studenter velger å ta høyere utdanning i samiske språk.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
12102 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	280 000	400 000	400 000	120 000
Sum	280 000	400 000	400 000	120 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
12102 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	320 000	40 000	0	280 000
Sum	320 000	40 000	0	280 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
26	26	0	0

Figur 8: Språkstipend (videregående skole og høyere utdanning)

Overskuddet på ordningen ble omdisponert til andre poster.

1.5.12 Rettskrivningsbok sørsamisk – prosjekt

På grunn av kapasitetsutfordringer har arbeidet med sørsamisk rettskrivningsbok blitt utsatt. Posten ble derfor redusert med kr 100 000 i revidert budsjett.

1.5.13 Sámi Giellagáldu – avtale

Sámi Giellagáldu er samefolkets felles nordiske fagorgan i samiske språkspørsmål som Sametingene i Norge, Sverige og Finland i felleskap har etablert, og som de i felleskap finansierer.

Sámi Giellagáldu har i løpet av år 2022 blitt organisert som en selvstendig administrativ enhet tilknyttet Sametinget i Norge. Praktisk og administrativt er Sámi Giellagáldu tilknyttet Sametinget i Norge, men virksomheten ledes av et eget styre hvor alle tre sametingene har lik innflytelse. Styret er Sámi Giellagáldus øverste organ, og har det overordnede ansvaret for virksomheten. Sámi Giellagáldu har i 2022 ansatt Mika Saijets som direktør. Direktøren er Sámi Giellagáldus øverste administrative leder og har ansvaret for den administrative og faglige ledelsen. Sámi Giellagáldu leverer en egen årsmelding. Årsmeldingen legges som vedlegg til Sametingsrådets redegjørelse til plenum i mars 2023.

1.6 Giellalokten – oppfølging av Hjertespråket

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk er et synlig og samfunnsbærende språk.

Giellalokten ble vedtatt i 2018 og Sametinget har gjennomført mange av tiltakene i Giellalokten. Prosjektet avsluttes i juni 2023. Prosjektet har hatt en prosjektleder i midlertidig stilling.

1.6.1 Samletabell – Hjertespråket

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
13701 Språkløyper - nasjonal strategi for lesing og skriving - direkte tilskudd til Sámi Lohkanguovddaš	1 900 000	1 900 000	0
13713 Digital plattform for barn og unge - prosjekt	0	0	0
13704 Sámi giellavahkku - prosjekt	775 409	700 000	-75 409
13705 Samisk språkområde - prosjekt	118 260	400 000	281 740
13709 Rekrutteringsstrategier - direkte tilskudd til Samisk videregående skole og reindriftsskole	650 000	650 000	0
13710 Særskilte rekrutteringstiltak sør og lulesamisk - prosjekt	660 725	400 000	-260 725
13706 Oppfølging av utredning om språksituasjonen for sør- og lulesamisk språk - prosjekt	250 084	100 000	-150 084
13714 Oppfølging av utviklingsprogrammer for sør- og lulesamisk språk - prosjekt	0	200 000	200 000
13703 Utredning om samisk språkombud	0	300 000	300 000
Sum	4 354 477	4 650 000	295 523

1.6.2 Språktilbud for barn og unge

Språkløyper – nasjonal strategi for lesing og skriving – direktetilskudd til Sámi Allaskuvla – Sámi Lohkanguovddaš/Senter for samisk i opplæringen

Mål for tilskuddsordningen:

- Barn og unge har god lese og skrivekompetanse i samisk språk.

Regjeringen utarbeidet og gjennomførte nasjonal strategi for lesing og skriving – Språkløyper 2016-2019 som Sámi lohanguovddaš har oversatt og tilpasser kompetansepakkene i språkløypestrategien til de samiske språkene. Målet med strategien er å styrke barnehagens språkmiljø, sammenhengen mellom barnehagen og skolens språkarbeid, styrke lærernes kompetanse innenfor språk, lesing og skriving, raskere identifisering av språkvansker, redusere antall elever med svake lese- og skriveferdigheter og øke antall elever med svært gode lese- og skriveferdigheter. Det unike med denne strategien er at det for første gang satses systematisk og helhetlig på språk, lesing og skriving i både barnehage og skole, og at det utvikles praksisnære og kunnskapsbaserte digitale kompetansepakker som barnehager og skoler kan ta direkte i bruk i det lokale utviklingsarbeidet. Strategien omfatter introduksjonssamlinger for barnehager og skoler, nettbaserte kompetansepakker og støtte til lokalt utviklingsarbeid i kommunene.

Digital plattform for barn og unge – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Godt digitalt samiskspråklig informasjonstilbud for barn og unge.

På grunn av kapasitetsutfordringer er arbeidet med digital plattform utsatt. Posten ble derfor redusert med kr 150 000 i forbindelse med behandling av revidert budsjett.

1.6.3 Synliggjøring og samarbeid

Sámi giellavahkku – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Samiske språk synes og høres lokalt, regionalt og nasjonalt under Sámi giellavahkku.

H.M. Kong Harald V deltok på den offisielle åpningen av Samisk språkuke i Gielem nastedh, sørsamisk språk- og kompetansesenter i Snåsa. Det var også flere andre prominente gjester til stede på åpningen.

En av Sametingets hovedoppgaver i arbeidet med Sámi giellavahkku har vært å få både lokale og større aktører til å bidra til synliggjøring av de samiske språkene. Sametinget oppfordrer hvert år ulike aktører til å synliggjøre og løfte frem samiske språk. Som et resultat av dette arbeidet har flere offentlige aktører i 2022 enn 2021 bidratt med synliggjøring og markering av de samiske språkene. I januar 2022 kom Freia med Melkerull på nordsamisk. I Sámi giellavahkku lanserte Tine sin melkekartong på nordsamisk som kommer i salg i januar 2023 i det nordligste fylket.

Sametinget har samarbeidet med Sametingene Sverige og Finland for å promotere Sámi giellavahkku.

Under åpningsseremonien av Sámi giellavahkku ble Giellalokten-prisen tildelt Aage Agnar Solbakk, for sitt arbeid med formidling av lakseterminologi. Diplomet ble utformet av kunstner Marte Lill Olsen Somby.

Samisk språkområde – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Ny tilskuddsordning som er tilpasset de ulike språksituasjonene i kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er etablert innen 2023.

Som følge av endringer i sameloven, har Sametinget satt i gang prosesser for å se på hvordan finansieringsmodellen av tospråklighetstilskuddet best kan endres. Tilskuddsordningen skal gjøre kommunene i stand til å oppfylle sine forpliktelser i henhold til samelovens språkregler. Sametinget møtte kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk gjennom året for å diskutere den nye tilskuddsmodellen. Hensikten med møtene har vært å involvere kommunene i prosessen samt drøfte de ulike modellene. For Sametinget er det viktig at den endrede tilskuddsmodellen blir finansiert av staten på en slik måte at kommunene faktisk kan oppfylle sine forpliktelser etter samelovens språkregler. Sametinget har vært tydelig på dette opp mot regjeringen.

Oppfølging av utredning av språksituasjonen for pite-, ume- og skoltesamisk

Mål for prosjektet:

- Utarbeidelse av tiltaksplan for de ulike språkene.

Utredningene om språksituasjon for pite-, ume- og skoltesamisk ble ferdigstilt i 2021. I 2022 har Sametinget arbeidet med oppfølgingen av forslagene som kom fram i utredningen.

Sametinget har blant annet organisert folkemøter i pite-, ume- og skoltesamiske områder. Målet var å styrke, vitalisere og å få oppmerksomhet, samt informasjon om situasjonen for disse

samiske språkene. Det ble i revidert budsjett satt av kr 100 000 til prosjektet for å finansiere folkemøtene.

Folkemøtene ga Sametinget mange gode innspill og disse er brukt i utarbeidelsen av plenumssaker om revitalisering av skoltesamisk språk. Sametingets plenum behandlet sak om revitalisering av skoltesamisk i oktober 2022. Etter planen skal Sametinget behandle en sak om revitalisering av pite- og umesamisk språk i 2023.

For revitalisering av skoltesamisk på norsk side er det viktig å få et samarbeid med finsk side. I den forbindelse har Sametinget blant annet tildelt midler til et skoltesamisk fellesprosjekt som gjennomføres av Sør-Varanger kommune og Anár gielda.

Oppfølging av utviklingsprogrammer for sør- og lulesamisk språk.

Mål med prosjektet:

- Utarbeide utviklingsprogrammer for sørsamisk språk og lulesamisk språk.

Arbeidet med utarbeidelse av utviklingsprogrammer for sør- og lulesamisk startet opp i 2021. Arbeidet er videreført i 2022. Det ble i revidert budsjett satt av kr 200 000 til å utarbeide et faglig grunnlag for arbeidet med programmene. Utarbeidelse av det faglige grunnlagsdokumentet ble ferdigstilt i desember. I forbindelse med utarbeidelsen av grunnlagsdokumentet har Sametinget fått innspill fra språkmiljøene i sør- og lulesamisk område. Innspillene vil danne grunnlag for det videre arbeidet med konkrete tiltak for å øke antall språkbrukere i sør- og lulesamisk. Målet med arbeidet er å doble antall språkbrukere i sør- og lulesamisk innen 2040. For å nå et slikt mål er det avgjørende at det igangsettes et langsiktig arbeid hos alle aktører i sør- og lulesamisk område.

Oppfølging av arbeidet med utredning om samisk språkombud

Mål med prosjektet:

- Opprettelse av samisk språkombud.

Sametinget startet opp med utarbeidelse av anbudskonkurranse for en utredning av innhold, mandat og organisering av et fremtidig samisk språkombud. Det ble satt av kr 300 000 i revidert budsjett 2022 til utredning av innhold og organisering av samisk språkombud. For å unngå økonomiske overskridelser i 2022 valgte Sametingsrådet å omdisponere tiltaket til andre poster på budsjettet, og tiltaket er derfor ikke gjennomført i 2022.

1.6.4 Rekruttering og kompetanseheving

Rekrutteringsstrategier – direkte tilskudd

Mål for prosjektet:

- Øke antall søkere med samisk språk- og kulturkompetanse til barnehage- og lærerutdanning.

Samisk videregående skole og reindriftsskole har ikke rapportert på direkte tilskuddet innen fristen 15. desember 2022.

Det ble satt av kr 500 000 til direkte tilskudd på budsjett 2022. Posten ble økt i revidert budsjett med kr 150 000. I forbindelse med det strategiske arbeidet for å øke rekruttering til barnehage- og lærerutdanning planla Samisk videregående skole og reindriftsskole å samle elever i videregående skoler fra hele landet med samisk i fagkretsen til seminar og aktiviteter. Dette bidrar til at elever i den videregående skolen som har samisk språk i fagkretsen har fått et godt innblikk i hvordan det er å arbeide på skole eller i barnehage. Seminaret skulle avholdes 8.

desember. Lav påmelding til seminaret førte dessverre til at arrangør så seg nødt til å utsette seminaret til våren 2023.

Særskilte rekrutteringstiltak sør- og lulesamisk – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Det finnes nettverk for sørsamiske og lulesamiske språkarbeidere og pedagoger.

Sametinget gjennomførte et seminar i mars 2022 i Bodø med sør- og lulesamiske språk arbeidere. Tema for seminaret var utviklingsprogrammet for sør- og lulesamisk språk med målet å få tilbakemeldinger på hvordan man skal jobbe systematisk med et helhetlig opplæringsløp slik at antall språkbrukere øker.

Grenseoverskridende barnehage og skolesamarbeid

Den felles nordiske arbeidsgruppen som har hatt i oppdrag å utarbeide en rapport om grenseoverskridende opplæringsamarbeid har ferdigstilt sin rapport, «Oktasaš árvovuodđu ja bajit doaibmaprinsihpat bajásgeassimii ja oahpahussii miehta Sámi». Oppfølging i 2022 er beskrevet under kapittel 5.11.5 Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler – prosjekt.

1.6.5 Navnefaglig arkiv

Målet med prosjektet:

- Bygge opp et samisk navnefaglig arkiv som gjør navnematerialet lett tilgjengelig.

Det er initiert et samarbeid med Samisk Arkiv for å se på muligheten for å få bygge opp et samisk navnefaglig arkiv. Det er startet opp et arbeid med å digitalisere og systematisere eldre kildemateriale om samiske stedsnavn. Målet er at disse skal være lettere tilgjengelig for saksbehandlere som arbeider med tilrådning i stedsnavnsaker. Arbeidet fortsetter i 2023.

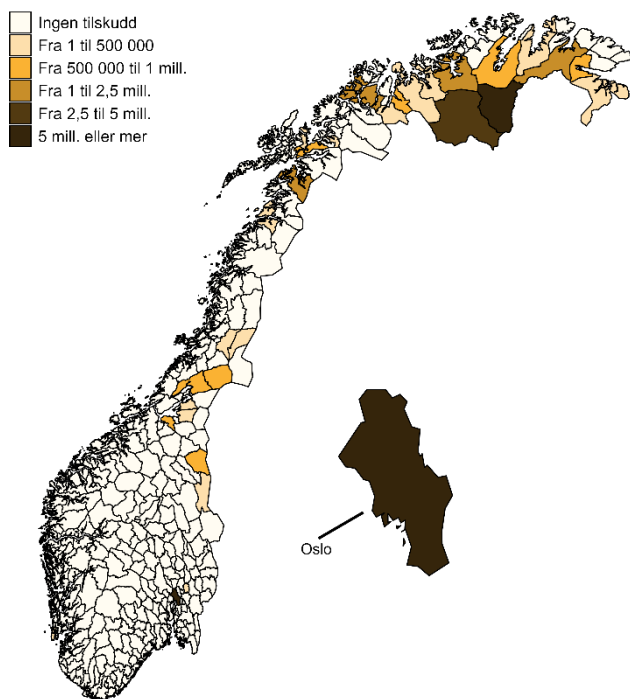

2 Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

Samfunnsmål:

- Det samiske samfunnet har kunnskap, kompetanse og ferdigheter som verner, sikrer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv.

Figur 9: Søkerbaserte tilskudd til oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

2.1 Samletabell – oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	13 595 987	14 800 000	1 204 013
Virkemidler	58 469 757	64 773 000	6 303 243
Sum	72 065 743	79 573 000	7 507 257

Kunnskap er grunnmuren hvorpå samfunnet er bygget, dette gjelder ikke minst for urfolk.

Sametingets satsing på livslang læring fra barnehage, grunnskolen og videregående til og med rekruttering av lærere til læringsinstitusjoner er et eksempel på hvordan Sametinget jobber med utvikling av kunnskap. Sametinget jobbet med læremidler, læreplaner og regelverk som gjør det mulig å øke kompetanse som sikrer samisk språk, kultur og samfunnsliv i opplæringen. Sametinget har utøvet reell myndighet ved å foreslå nye regelverk og konsultere på vedtak som angår samisk opplæring.

I barnehagene legges et grunnlag for formell læring, og i mange tilfeller er barnehagen det første stedet barn blir ordentlig kjent med det samiske språket. Det er også i barnehagen et viktig grunnlag blir lagt for en bærekraftig og levende kultur. Sametinget har derfor satt inn mange ressurser for å fremme kvaliteten i samiske barnehager, styrke rettigheter for barns mulighet for å få samiskspråklig barnehageplass og øke lærerkompetanse i barnehagene med hovedmålet å gi muligheten til alle «Samiske barn å lære samisk i barnehagen». Prosjektet Sámi mánát odđa searvelanjain (SáMOS) er i sluttfasen og resultatet av prosjektet er både konkrete forslag og tydelige retningslinjer om hvordan språket kan styrkes i barnehager og på skoler. Kunnskapen skal brukes i det videre arbeidet med å utforme en fast struktur for bruk av sterke språkopplæringsmodeller i barnehager og på skolen.

På grunnskolenivå har det samiske samfunnet mange av de samme utfordringene som i den samiske barnehagesektoren. Sametingets tiltak er rettet mot å nå målet om at «Samiske elever og elever med samisk opplæring har kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk». Samtidig skal elevene oppleve at skolene er «gode og trygge læringsmiljøer» fri for mobbing, ekskludering og samehets. For å nå disse mål har Sametinget blant annet igangsatt et prosjekt mot mobbing, og etablert et barneforum for å gi barn en stemme. Sametinget forventer å få bedre innsikt i barns hverdag, sikre velferd til barn og å kunne sette i gang relevante tiltak med et godt informasjonsgrunnlag.

Kvalitet i undervisning krever moderne og fremtidsrettede læreplaner som er tilpasset dagens utfordringer, samtidig som elevene får med seg tradisjonell kompetanse «i samisk språk, kultur og samfunnsliv med basis i samiske verdier». I den forbindelse har det blitt utarbeidet støttemateriell som bidrar til å konkretisere og tydeliggjøre samisk innhold i læreplanene. Sametinget har også over flere år spilt inn behovet for økt bevilgning til samiskspråklig opplæring og dette er tatt til følge i statsbudsjettet 2023, hvor kompensasjons ordningen for samiskspråkopplæring i grunntopplæringen har blitt økt. Videre har Sametinget tatt initiativ til ulike prosjekter og bevilget tilskudd til utvikling av nye læremidler som vil tilgjengeliggjøre flere fag på samisk. Det har også blitt gjennomført en revurdering av eksamener slik at fremtidige elever kan ha samiske eksamensoppgaver.

Gjennom høyere utdanning skal morgendagens samiskspråklige lærere utdannes. Derfor må utdanningstilbudet og utdanningsaktivitetene dekke kompetanse- og kunnskapsbehov i det samiske samfunnet. Det samiske samfunnet står i en kompetansekrise hvor det er særlig mangel på lærere og helsefagarbeidere. Sametinget har i 2022 jobbet med å etablere et rekrutteringsprosjekt, og vært i tett samarbeid med regjeringen om den kommende stortingsmeldingen om kompetanse og rekruttering. På bakgrunn av dette har Sametinget konsultert med regjeringen om tildelingsbrev til høyere utdanningsinstitusjoner. Langtidsplan for forskning legger grunnlag for framtidig prioriteringer innen forskning og Sametinget har derfor konsultert om innholdet. Planen har som et resultat av dette fått inn mål for samisk forskning. Sametinget har også faste møter med Sámi allaskuvla, Nord universitet og UiT Norges arktiske universitet. Sametinget opplever dialogen som god og det er samlet forståelse av utfordringene det samiske samfunnet står ovenfor. Sametinget har konsultert på utviklingsavtalene mellom Kunnskapsdepartementet og institusjonene. Sametinget jobber også med å få studenter og arbeidstakere til å bli med på dugnaden om å få flere med trippelkompetanse i språk, kultur og fag inn i arbeidslivet. Dette har Sametinget gjort ved bruk av stipendier, porteføljeplaner og implementering av samisk innhold i profesjonsutdanninger.

2.2 Driftskostnader – oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	11 706 420	13 274 000	1 567 580
Driftskostnader	1 889 567	1 526 000	-363 567
Sum	13 595 987	14 800 000	1 204 013

2.2.1 Administrasjon – oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

Sametinget har myndighet etter opplæringsloven § 6-4 til å revidere og fastsette læreplaner for grunn- og videregående opplæring. Avdelingen er ansvarlig for driften av Sametingets læremiddelsentral. Læremiddelsentralen har ikke fungert optimalt. Av den grunn har Sametinget sett på mulige nye måter å organisere læremiddelsentralen på. Dette er gjort i samarbeid med Sámi Allaskuvla. Det er skissert flere løsninger, men Sametinget har ennå ikke falt på endelig organisering.

2.3 Virkemidler innsatsområder – oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
SáMOS	5 266 606	4 390 000	-876 606
Samiskspråklige barn i dagens samfunn	6 228 080	7 574 000	1 345 920
Tradisjonell kunnskap i ny tid	9 494 700	9 613 000	118 300
Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager	197 294	150 000	-47 294
Samisk innhold i skolen	1 953 814	3 927 000	1 973 186
Psykososialt læringsmiljø	916 749	1 000 000	83 251
Læremidler	31 726 314	35 269 000	3 542 686
Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning	2 686 200	2 850 000	163 800
Sum	58 469 757	64 773 000	6 303 243

2.4 Myndighet, ansvar og roller innen barnehage

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har reell myndighet innen samiske barnehager og barnehager med samiske barn gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

Samarbeid med andre aktører

Samarbeid med andre aktører som for eksempel Statsforvaltere, Nasjonalt senter for samisk i opplæringa, Samisk høgskole, UiT Norges arktiske universitet, Nord universitet og andre er viktig for sammen å utvikle den samiske barnehagesektoren med tiltak som bidrar til økt kunnskap og kompetanse om rettigheter til samisk barnehagetilbud, samisk innhold i samiske barnehager og andre barnehager med samiske barn. Det er blant annet arrangert Samisk barnehagekonferanse 2022 på Diehtosiida i Kautokeino i mai. Tema på konferansen var blant annet utviklingsprosjektet SáMOS, sterke språkopplæringsmodeller i barns samiskspråklige utvikling, og hvordan vi kan lykkes med revitalisering av samisk språk i barnehagen.

Dialog med kommuner/barnehageeiere og foreldre i den samiske barnehagesektoren

Det viktigste enkelttiltaket for å få flere samiskspråklige er samiskspråklige barnehagetilbud. Et godt kvalitativt samiskspråklig barnehagetilbud forutsetter at barnehagen har samiskspråklige ansatte. Det er imidlertid en vedvarende utfordring å få nok samiskspråklige ansatte. Sametinget har fått mange henvendelser fra samiske foreldre og om at de er bekymret for sine barns språkutvikling siden det er så stor mangel på samiskspråklige ansatte.

Barnehagesektoren opplever en kompetansekriser, og flere kommuner/barnehageeiere og foreldre er bekymret for det samiske barnehagetilbudet. I den forbindelse har Sametinget vært i dialog med både foreldre, foreldrenettverk og kommuner som for eksempel Hamarøy, Røros, Lavangen og Tromsø kommune. Tilbakemeldinger fra foreldre viser at foreldrenes forventninger til et samiskspråklig barnehagetilbud er av høy karakter. De forventer at barnehageeiere og barnehagen bidrar til å støtte foreldrene i språkarbeidet.

Oppfølging av revidert barnehagestrategi

Sametingets strategier for samiske barnehagetilbud 2021-2025 - Et krafttak for samiske barnehager, ble behandlet i Sametingets plenum desember 2021. Som en oppfølging av strategien har Sametinget økt lønnsstilskudd til samiskspråklige ansatte i samiske barnehager og

samiske avdelinger, dette for å styrke innsatsen for rekruttering og samisk språk. Sametingets plenum har videre behandlet redegjørelse om kvalitetsutvikling i den samiske barnehagesektoren, hvor det er redegjort om endringer i Sametingets tilskuddsordninger for samiske barnehager og andre samiske barnehagetilbud.

Sametinget har i forbindelse med behandlingen av Sametingets budsjett for 2023 besluttet å opprette gratis samiskspråklig barnehagetilbud i 2023. Denne ordningen skal være gjeldende utenfor Regjeringens tiltakssone.

Nasjonalt forum for barnehagekvalitet

Nasjonalt forum for barnehagekvalitet er en arena der nasjonale myndigheter og organisasjonene i barnehagesektoren møtes til felles dialog og drøfting av sentrale tiltak for kvalitetsutvikling i barnehagesektoren mot 2030. Tiltakene i kompetansestrategien treffer ikke behovene i den samiske barnehagesektoren. Det må derfor utvikles en egen kompetansestrategi for den samiske barnehagesektoren, som har som mål at ansatte i samiske barnehager sikres utdanningstilbud, kursing og veiledning. Det må avsettes nok midler til dette for å få gode økonomisk rammer, og for å skape attraktive utdanningstilbud. Sametinget satser videre på kvalitetsutvikling blant annet gjennom sitt arbeid med prosjektet Sámi mánát odđa searvelanjain (SÁMOS) og jobber for at Samisk høgskole kan være en pådriver og en ressurs for andre utdanningsinstitusjoner i fremtiden, slik at andre høgskoler og universiteter får mer kunnskap og kompetanse om samisk språk og kultur.

Barnehageloven

Samiske barn har krav på et godt barnehagemiljø med et inkluderende og likeverdig felleskap. Dagens lovgivning (Lov om barnehager 2006) gir ikke alle barn som ønsker det, rett til et samiskspråklig barnehagetilbud. Sametinget har løftet opp behovet for å etablere et ekspertutvalg som kan foreslå endringer i barnehageloven. Det vil være til stor hjelp for barnehageeiere å ha en riktig definisjon på samiske barnehager, og ha tydelige mål om hvordan man styrker språk, kultur og identitet. Et ekspertutvalg kan samle inn denne kunnskapen, sammen med andre aktører som for eksempel KS, samiske fagfolk og sektoren for øvrig. Ønsket er at utvalget skal foreslå ny lovtekst og foreslå tiltak for å styrke kommunenes mulighet til å lykkes med samisk barnehagedrift. Mange kommuner ønsker et tydelig lovverk og konkrete forslag til tiltak.

2.5 SÁMOS

Mål for innsatsområdet:

- Samisk barnehagepedagogikk og sterke språkmodeller er grunnlaget for arbeidet i samiske barnehager og barnehager med samiske barn.

2.5.1 Samletabell – SÁMOS

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
18501 Sámi mánát odđa searvelanjain - prosjekt	3 966 606	3 090 000	-876 606
15101 Kompetanseheving av pilotbarnehager - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla	1 300 000	1 300 000	0
Sum	5 266 606	4 390 000	-876 606

Utviklingsprosjektet SÁMOS er i sluttfasen, og endel av utviklingsprosessene er avsluttet. Noen prosesser pågår ut prosjektperioden. Resultatene fra utviklingsprosjektet for i år er at det er utviklet og publisert en rapport om sterke språkmodeller.

Prosjektet har utviklet samiske pedagogiske prinsipper og en veiledningsordning som er utprøvd i pilotbarnehagene. Resultatene av arbeidet med pedagogiske prinsipper skal resultere i en håndbok for barnehageansatte. Erfaringer fra veiledningen skal forme en veiledningsordning, som i framtiden skal tilgjengeliggjøres og tilbys alle samiske barnehager og andre barnehager med samiske barn.

SÁMOS-prosjektet har i arbeidet med kompetanseutvikling fått kunnskap om hvilke kompetansebehov pilotbarnehagene har, men også fått synliggjort hvordan strukturene for kompetanseheving i barnehagesektoren ikke er tilpasset behovene i samisk barnehagesektor. Sametinget har gjennom dette arbeidet fått et godt kunnskapsgrunnlag utfordringene når det gjelder kompetanseheving til den samiske barnehagesektoren, og har delt denne kunnskapen med aktuelle samarbeidspartnere. Det er derfor svært oppløftende at det, i NOU 2022:13 Med videre betydning - *Et helhetlig system for kompetanse- karriereutvikling i barnehage og skole* foreslås å opprette et felles samarbeidsforum på nasjonalt nivå for å styrke og samle kompetansemiljøene i samiske språk og kultur.

2.5.2 Kompetanseheving av pilotbarnehager – direkte tilskudd Sámi allaskuvla

Mål for direktetilskuddet:

- Pilotbarnehagene får kompetanseutvikling i samisk barnehagepedagogikk og i bruk av sterke språkmodeller.

Pilotbarnehageordningen er avsluttet. 16 barnehageansatte, pedagoger og assistenter, har gjennomført pilotstudie etter studieplan PED 606 Samisk pedagogikk i barnehagen (30sp) i regi av Sámi allaskuvla. De fleste av pedagogene har gjennomført eksamen og assistentene har fått kursbevis.

Det har vært tilknyttet forskning til utviklingsarbeidet i pilotbarnehagene. Rapport fra forskningen skal ferdigstilles i løpet av våren 2023.

Gjennom pilotstudien er det utviklet kartleggingsmateriale for barns språkutvikling på samisk, Máná giellaovdáneami kárten. Materialet er utviklet for bruk i barnehagen. Dette er under bearbeiding og skal tilgjengeliggjøres i løpet av 2023.

2.6 Samiskspråklige barn i dagens samfunn

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barn lærer samisk i barnehagen.

2.6.1 Samletabell – samiskspråklige barn i dagens samfunn

		Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
17001	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 482 150	1 845 000	362 850
17010	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 721 930	2 705 000	983 070
17020	Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	1 540 000	1 540 000	0
15001	Julevsáame sámástahtte - Vuonak Mánájároj AS - direkte tilskudd	734 000	734 000	0
18603	Veiledningsordning for kompetanseheving og implementering av sterke språkmodeller i samiske barnehager og på samiske skoler - prosjekt	750 000	750 000	0
Sum		6 228 080	7 574 000	1 345 920

Evalueringsplan for barnehagen

I april deltok Sametinget på webinar om evalueringen av rammeplan for barnehagen, som Norsk Evalueringsforening inviterte til. Denne evalueringen har fire hovedproblemstillinger, hvorav et er knyttet til samiske barns rettigheter: «Hvordan ivaretar barnehagene samiske rettigheter som er formulert i rammeplanen?». Denne hovedproblemstillingen ble tatt inn etter innspill fra Sametinget. Forskningsinstituttet NORCE vil publisere nye resultater fra andre runde i evalueringens datainnsamling i forbindelse med sluttrapporteringen neste år. I 2022 har hovedaktiviteten vært knyttet til datainnsamling.

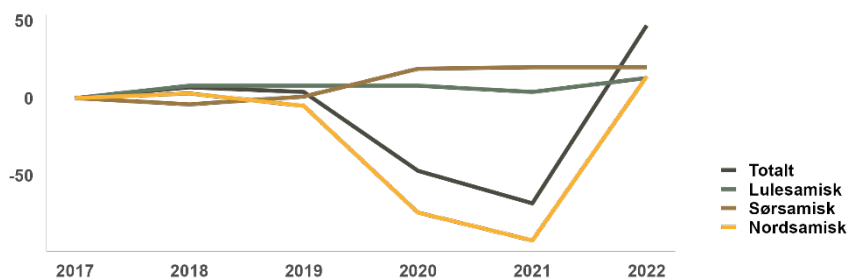
Samarbeid med Statsforvalteren i Trøndelag

Sametinget har deltatt på samarbeidsmøte med arbeidsgruppe i Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen (REKOM) om strategi for kompetanseheving i samisk språk og kultur, i regi av Statsforvalteren i Trøndelag. Strategiplanen skal sikre samiske perspektiver i barnehagene i Trøndelag. Samarbeidsforum REKOM i Trøndelag har behandlet og godtatt strategi for kompetanseheving i samisk språk og kultur i januar 2022.

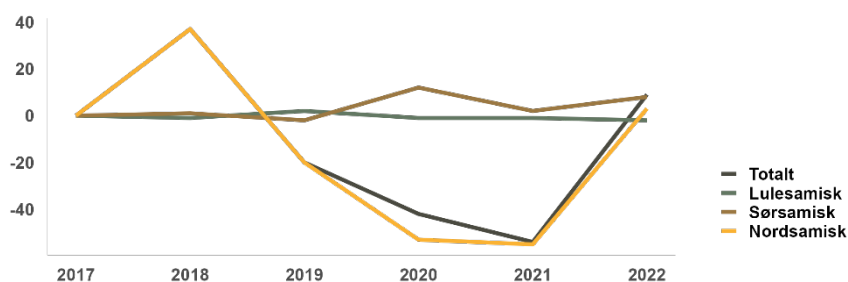
Dialog med foreldre i den samiske barnehagesektoren

Samarbeide med de nasjonale foreldreutvalgene gir Sametinget en mulighet å gi samiske foreldre en stemme på nasjonalt nivå. Sametinget og Foreldreutvalget for barnehager formalisert samarbeidet gjennom en intensjonsavtale. Avtalen ble undertegnet i juni.

Figur 10: Utvikling i antallet barn som får samisk barnehagetilbud siden 2017

Figur 11: Utvikling i antallet barn som får samiskopplæring i barnehager, siden 2017

Det er viktig å understreke at tallene som det opereres med i figurene over og tabellen under er tallene barnehagene rapporterer til Sametinget gjennom Sametingets tilskuddssystem.

Totalt antall barn				
	566			
Fylke	Samisk barnehage	Nordsamisk tilbud til antall barn	Lulesamisk tilbud til antall barn	Sørsamisk tilbud til antall barn
Finnmárku	16	461	1	
Romsa	3	81		
Nordland	1		12	
Trööndelage	1			11
Oslo				

Totalt antall barn i samisk avdeling				
	188			
Fylke	Samisk barnehage	Nordsamisk tilbud til antall barn	Lulesamisk tilbud til antall barn	Sørsamisk tilbud til antall barn
Finnmárku	2	54		
Romsa	4	60		
Nordland	1		17	
Trööndelage	3	11	5	23
Oslo	1	14	2	2

Totalt antall barn som får samiskspråk-opplæring	139			
Fylke	Samisk barnehage	Nordsamisk tilbud til antall barn	Lulesamisk tilbud til antall barn	Sørsamisk tilbud til antall barn
Finnmárku	3	64		
Romsa	9	51		
Nordland	1	2		
Trööndelage	3	3		15
Oslo	1	1		
Innlandet	1			3

2.6.2 Veiledningsordning for kompetanseheving og implementering av sterke språkopplæringsmodeller i samiske barnehager og på samiske skoler – prosjekt

Mål:

- Samiske barnehager og skoler gir barnehagetilbud og opplæring i samisk etter sterke språkopplæringsmodeller.

Det ble i revidert budsjett satt av midler til dette prosjektet. Målet med veiledningsordningen er å bidra til at samiske barnehager og skoler får kompetanseheving i bruk av sterke språkopplæringsmodeller, og at sterke språkopplæringsmodeller blir implementert i samiske barnehager og opplæring på samiske skoler. I år har Sametinget lagt grunnlaget for veiledningsordningen. Denne veiledningen er en viktig del av utviklingsarbeidet og endring av tankesettet. Veilednings-ordningen er under utprøving og vurderes fortløpende. Hittil er ordningen utprøvd i pilotbarnehagene. Målet er at man i framtiden kan tilby denne ordningen til alle samiske barnehager.

2.6.3 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddordningen – samisk språkopplæring i barnehager:

- Barnehagene lærer de samiske barna samisk.

		Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17001	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 482 150	1 845 000	1 845 000	362 850
Sum		1 482 150	1 845 000	1 845 000	362 850

		Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17001	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 898 000	415 850	0	1 482 150
Sum		1 898 000	415 850	0	1 482 150

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
23	21	2	0

2.6.4 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager:

- Barnehagene får høyere kvalitet på samisk språk og kulturarbeid.

		Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17010	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 721 930	2 705 000	2 705 000	983 070
Sum		1 721 930	2 705 000	2 705 000	983 070

		Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17010	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	3 385 930	1 664 000	0	1 721 930
Sum		3 385 930	1 664 000	0	1 721 930

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
17	17	0	0

2.6.5 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – utvikling av pedagogisk materiell for barnehager:

- Barnehager, barnehagelærere og utdanningsinstitusjoner har god tilgang på pedagogisk materiell med samisk innhold på samiske språk.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17020 Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	1 540 000	1 540 000	1 540 000	0
Sum	1 540 000	1 540 000	1 540 000	0

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17020 Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	1 540 000	0	0	1 540 000
Sum	1 540 000	0	0	1 540 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
1	1	0	0

2.6.6 Julevsáme sámastahtte – direkte tilskudd til Vuonak Mánájároj

Mål for direktetilskuddsordningen – direkte tilskudd til Vuonak Mánájároj.

- Vuonak Mánájároj lærer barnehagebarna lulesamisk.

Vuonak Mánájároj AS gikk konkurs i 2022.

Det er etablert en ny lulesamiskspråklig barnehage i Hamarøy kommune, Viejega AS. Barnehagen får direkte tilskudd fra og med 2023. Det er gitt etablerertilskudd til den nye barnehagen.

2.7 Tradisjonell kunnskap i ny tid

Mål for innsatsområdet:

- Den samiske barnehagen er en sentral samisk språk- og kulturbærer.

Sametinget vil arbeide for å utvikle virkemiddelordninger som støtter opp om tradisjonell kunnskap og kulturell bærekraft. Disse ordningene skal bidra til at tradisjonelle samiske aktiviteter prioriteres og gjennomføres i barnehagene.

2.7.1 Samletabell – tradisjonell kunnskap i ny tid

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
17030 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	9 494 700	9 613 000	118 300
Sum	9 494 700	9 613 000	118 300

2.7.2 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske barnehager og avdelinger:

- Samiske barnehager og samiske avdelinger i norske barnehager lærer samiske barn samisk språk og samisk kultur og tradisjoner.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17030 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	9 494 700	9 613 000	7 813 000	118 300
Sum	9 494 700	9 613 000	7 813 000	118 300

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17030 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	9 726 100	231 400	0	9 494 700
Sum	9 726 100	231 400	0	9 494 700

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
33	33	0	0

Sametinget fikk i revidert nasjonalbudsjett 2022 en tilleggsbevilgning på 1 million kroner til tiltak for kompetanseutvikling for ansatte i samiske barnehagetilbud. Kr 250 000 av disse midlene ble fordelt til denne tilskuddsordningen. Sametinget økte denne posten i revidert budsjett med 1,8 millioner kroner som en konsekvens av revidering av regelverket for tilskuddsordningen, der satsene for barnehagene økte.

2.8 Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

Mål for innsatsområdet:

- Økt kunnskap og kompetanse i barnehagesektoren.

2.8.1 Samletabell – kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
18602 Nettverk for den samiske barnehagesektoren - prosjekt	197 294	150 000	-47 294
Sum	197 294	150 000	-47 294

2.8.2 Nettverk for den samiske barnehagesektoren – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Det er opprettet arenaer for informasjons- og kunnskapsdeling, erfaringsutveksling og kompetanseheving for den samiske barnehagesektoren.

Sametinget vil gjennom prosjektet tilrettelegge for kompetanseutvikling for alle ansatte i barnehager med samiske barn. Sametinget har i november 2022 gjennomført et seminar med formål om informasjons- og kunnskapsdeling, erfaringsutveksling og kompetanseheving.

2.9 Samisk innhold i skolen

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk.

2.9.1 Samletabell – samisk innhold i skolen

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
18701 Revidering av læreplaner - prosjekt	638 849	2 500 000	1 861 151
17101 Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd	587 965	700 000	112 035
15201 Nettverk for samiskopplæring - Sámi allaskuvla - direkte tilskudd	527 000	527 000	0
19502 Pedagogiske fagdager	200 000	200 000	0
Sum	1 953 814	3 927 000	1 973 186

Ny opplæringslov

Kunnskapsdepartementets forslag til ny opplæringslov var på høring i 2021. Loven skal behandles i Stortinget i 2023 og trer i kraft i 2024. Sametinget har i 2022 hatt konsultasjoner om loven. Det har vært uenighet mellom regjeringen og Sametinget knyttet til de mest sentrale samiske opplæringsrettigheter. Sametinget har ikke fått igjennom sine krav. Som konsekvens av dette ga ikke Sametinget sin tilslutning til lovforslaget. Sametinget opplever at regjeringens argumentasjon for å ikke ta med Sametingets krav er knyttet til forhold som regjeringen selv har ansvar for. Det gjelder krav som departementet mener ikke har vært på høring, krav departementet mener det ikke er mulig å realisere grunnet mangel på lærerressurser og krav knyttet mot manglende kunnskapsinnhenting.

Kvalitetsutvikling i skolen

Sametinget behandlet i 2022 en sak om *Kvaliteten på framtidens skoler, faglig og sosial birgejupmi/bierggim/bierkenidh*. Saken identifiserte mange utfordringer knyttet til statistikk fra samisk skolesektor som viser faglig og sosial utvikling for de samiske elevene. Blant annet så lages det ikke statistikk til nasjonale prøver for resultatene til de samiske elevene, fordi det er for få elever. Dette er bekymringsverdig fordi det gjør det umulig å sette i gang tiltak basert på et godt beslutningsgrunnlag.

I forbindelse med oppfølging av saken har Sametinget vært i dialog med departementet om samisk representasjon i det offentlig utvalg som skal gjennomgå bruken av prøver og krav til rapportering og dokumentasjon i skolen. Som følge av dialogen er det nå samisk representasjon i utvalget, og Sametinget følger utvalgsarbeidet.

Etterutdanning for samiske lærere og barnehagelærere

Sametinget har pekt på at nåværende kompetansehevingsordninger ikke treffer behovene i den samiske barnehage- og skolesektoren, fordi kompetansesektoren er organisert etter fylker og regioner. Samiskrettede etterutdanningstilskudd må ha nasjonalt nedslagsfelt. Utfordringen med denne organiseringen er at kompetansehevingstiltak skal gis regionalt, og dette betyr at samiske lærere og barnehagelærere utenfor Finnmark ikke får ta del i kompetansehevingstilbudet for samiske lærere og barnehagelærere som Sámi Allaskuvla har ansvar for.

Kompensasjon for samiskspråkopplæring i grunnopplæringen

Sametinget har over flere år påpekt at kompensasjonsordningen for samiskspråklig opplæring i grunnopplæringen har vært for dårlig. I 2022 har Sametinget hatt konsultasjoner med regjeringen om dette. Resultatet er at ordningen har fått en betydelig økning over statsbudsjettet 2023.

Videregående skoler – samisk innhold

Sametinget ser at de samiske skolene som er medlem i WINHEC (World Indigenous Nations Higher Education Consortium) gjør en viktig jobb. Samisk videregående skole i Kárášjohka ble akkreditert august 2022. For å bli medlem i WINHEC har de jobbet med å synliggjøre samisk innhold i skolen. Samisk videregående skole i Kautokeino er medlem i WINHEC. Knut Hamsun videregående skole i Nordland har også i perioden blitt en samisk ressurskole.

World Indigenous Peoples Conference on Education (WIPCE)

I løpet av mer enn 30 år har WIPCE vokst til å bli en stor internasjonal begivenhet i urfolksutdanningsbevegelsen. Urfolkrepresentanter fra hele verden deltar på WIPCE for å dele suksesser og strategier for kulturelt forankret utdanning. Sametinget deltok i 2022 på konferansen.

2.9.2 Revidering av læreplaner – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Elevene har tradisjonell og fremtidsrettet kompetanse i samisk språk, kultur og samfunnsliv med basis i samiske verdier.

Støttmateriell til læreplaner

Sametinget og Utdanningsdirektoratet har utarbeidet støttmateriell om samisk innhold i de nasjonale læreplanene for naturfag, samfunnsfag, mat og helse og KRLE. Sametinget har også utarbeidet støttmateriell for samisk som første- og andrespråk for de tre offisielle samiske språkene.

Læreplan i samisk for elever med tegnspråk

Etter opplæringsloven har alle samiske elever individuell rett til opplæring i samisk. Denne retten gjelder også for hørselshemmede elever og elever med behov for tegnspråk i skolen. Sametinget har i 2022 begynt utvikling av læreplan i samisk som førstespråk for elever med tegnspråk som en del av det parallelle likeverdige læreplanverket (LK20S). Denne læreplanen vil være en helt ny samisk læreplan, som sikrer denne elevgruppas rett til opplæring i samisk.

Eksamen og vurdering

I forbindelse med fagfornyelsen og den teknologiske utviklingen, iverksatte Kunnskapsdepartementet en gjennomgang av eksamenssystemet. En eksamensgruppe ble nedsatt, hvor også samisk fagkompetanse var representert. Sametinget sammen med departement og direktorat drøftet endringer i eksamensordningen, og utviklet nye vurderingskriterier for eksamensfagene, deriblant samiskfagene. Dette er positivt. Det mangler fremdeles eksempeloppgaver på samisk i de øvrige eksamensfagene.

2.9.3 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen:

- Samiske elever deltar i tiltak knyttet til samisk tradisjonell kunnskap.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17101 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen - søkerbasert tilskudd	587 965	700 000	700 000	112 035
Sum	587 965	700 000	700 000	112 035

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17101 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen - søkerbasert tilskudd	617 000	29 035	0	587 965
Sum	617 000	29 035	0	587 965

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
10	7	3	0

2.9.4 Nettverk for samiskopplæring/NetSam – direkte tilskudd til Sámi allaskuvla

Mål for direktetilskuddet:

- Et aktivt lærernettverk for opplæring i og på samisk.

Målgruppen for nettverket er lærere, skoleledere, studenter og institusjoner som jobber med samiskopplæring. NetSam skal fremme og utvikle samiskopplæring gjennom informasjon, kompetanseutvikling, erfaringsutveksling og nettverksbygging. Sametinget har som mål å inkludere barnehagelærere i nettverket, i tråd med NetSam sitt ønske.

Tilskuddet gir mulighet til å drifte et faglig nettverk med mål om å fremme samisk opplæring på mange nivåer. Det har i 2022 vært gjennomført to fagsamlinger med god deltagelse. Fagsamlingene er meget nyttige for nettverksbygging, spesielt for de lærere som jobber på skoler som ikke har samiske læringsmiljøer på skolen. Fagsamlingene gir også nyttig kompetanseheving gjennom kurs og erfaringsutveksling. Det er imidlertid en utfordring knyttet til at lærere som ønsker å delta på fagsamlingene ikke får permisjon eller finansiert deltagelse. NetSam ser at det er behov for å tilby mer opplæring. Driften er ifølge styret underfinansiert og aktivitetsnivået har kunne opprettholdes fordi styremedlemmene jobber med nettverksarbeidet i sin fritid.

2.9.5 Pedagogiske fagdager

Da Sametinget ikke lenger arrangerer skolekonferanser, er de pedagogiske fagdage særlig viktig tilbud for samiske lærere. Grunnet korona-pandemien ble denne konferansen utsatt, og posten ble ikke videreført i budsjett 2022, men ble fulgt opp i revidert budsjett 2022. Fagdage ble arrangert i oktober Trondheim og hadde stor pågang. Tema for fagdage var psykososialt læringsmiljø.

2.10 Psykososialt læringsmiljø

Mål for innsatsområdet:

- Gode og trygge læringsmiljøer.

2.10.1 Samletabell – psykososialt læringsmiljø

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
18801 Arbeid mot mobbing - prosjekt	916 749	1 000 000	83 251
Sum	916 749	1 000 000	83 251

Sametinget er representert i juryen for Benjamin-prisen og Dronning Sonjas skolepris. Benjamin-prisen deles ut hvert år til en skole som jobber godt mot rasisme og diskriminering. Dronning Sonjas skolepris deles ut annethvert år til en skole som har utmerket seg ved å praktisere likeverd og inkludering.

2.10.2 Arbeid mot mobbing – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Gode og trygge læringsmiljø i barnehager og skoler. Økt kunnskapsgrunnlag om hvordan forebygge mobbing blant barn og unge.

I 2022 har det blitt ansatt en prosjektleder. Sametinget har innledet et samarbeid med mobbeombudene i Troms og Finnmark, Nordland og Oslo kommune. Formålet er et samarbeid om å få til et godt psykososialt skolemiljø for samiske barn og unge.

Samiske barn og unge er den viktigste ressursen det samiske samfunnet har. Sametinget har i november 2022 etablert et barneforum for å inkludere samiske barn og unge i Sametingets arbeid i utvikling av gode oppvekstvilkår og læringsmiljø. Barneforumet består av elever fra 5. til 10. trinn fra lule-, sør- og nordsamiske områder. Målet er at samiske barns og unges stemme blir hørt og at de får medvirke til utvikling av gode oppvekstvilkår og læringsmiljøer.

Samarbeid med Finnmark landforsvar

Sametinget har innledet et samarbeid med Finnmark landforsvar om utvikling av en kompetansepakke som skal brukes i opplæringen i HV17, for førstegangstjenesterekrutter og øvrige ansatte i forsvaret. Målet er å øke forståelsen av samiske forhold og for å forebygge negative holdninger, samehets, mobbing og trakassering. Kompetansepakken lanseres 6. februar 2023. Innføringen av kompetansepakken i Finnmark er et pilotprosjekt og målet er å innføre pakken i hele landet. Sametinget er svært fornøyd med at forsvaret som en stor og viktig organisasjon har tatt initiativ til å ha opplæring om samer og samiske forhold.

2.11 Læremidler

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har tilgang til samiske læremidler på alle tre samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

2.11.1 Samletabell – læremidler

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
17201 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	21 917 314	24 660 000	2 742 686
18901 Rammeavtaler for læremiddelprodusenter	9 000 000	9 000 000	0
15301 Ovttas Aktan Aktasne - Sámi allaskuvla - direkte tilskudd	809 000	809 000	0
19001 Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler - prosjekt	0	500 000	500 000
19501 Stimuleringstiltak for læremiddelutviklere - prosjekt	0	300 000	300 000
Sum	31 726 314	35 269 000	3 542 686

Evaluering av tilskudd til læremidler

I 2021 ble evalueringen av læremiddeltilskuddet ferdigstilt. Evalueringen viser at målet for tilskuddsordningen ikke er nådd i evalueringsperioden (2006-2020), da man er langt unna å ha utviklet samiske læremidler i alle fag i tråd med læreplanene i grunnopplæringen. Tilskuddsordningen har imidlertid vært avgjørende for samisk læremiddelproduksjon i perioden. Mangel på forfattere og oversettere, særlig innen sør- og lulesamisk, har påvirket både produksjonskapasiteten og fremdriften.

Tildelinger i 2022

Av årets avsetning er 44 prosent bevilget til utvikling av nye læremidler for samiskfaget. På sørsamisk som førstespråk skal det utvikles læremidler for småskoletrinnet. På lulesamisk påbegynnes arbeid med utvikling av læremidler for andrespråksopplæring fra mellom- til ungdomstrinnet, mens det i nordsamisk igangsettes utvikling av læremidler for videregående nivå.

Videre har Sametinget tildelt midler til utvikling av undervisningsmaterieell om nettvett for mellomtrinnet som dekker deler av kompetansemålene i samfunnsfag og utgis på nord-, lule- og sørsamisk.

Sametinget har i år bevilget midler til utvikling, oversetting og tilpasning av et digitalt læremiddel innenfor det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling. Fag som inkluderes er samisk, samfunnsfag, naturfag, KRLE, mat og helse, duodji og musikk. Innen særskilte tilrettelagte læremidler har Sametinget innvilget støtte til tre ulike læremiddelprosjekter der det utvikles konkretiseringsmaterieell for grunnleggende språkopplæring i nordsamisk, som på hver sin måte er til nytte for språkopplæringen fra begynnernivået og oppover.

Fagfornyelse av læreplanene har medført behov for oppdaterte læremidler. Sametinget har derfor også i år prioritert å gi tilskudd til fornying av eksisterende læremidler. I år ble det gitt støtte til fornyelse av læremiddel i faget sørsamisk som førstespråk for 3. året på videregående nivå. Videre har Sametinget gitt tilskudd til utvikling av en sangbok på lulesamisk som passer til musikk- og språkfaget, og til utvikling av en tekstsamling på nordsamisk for mellomtrinnet som skal bidra til økt leselyst og styrke språkundervisningen.

Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Sametinget har gitt støtte til prosjektet livslangt programmeringsspråk på nord-, lule- og sørsamisk. Alle læremiddelprosjekter som har fått tilskudd i 2022 har ferdigstillelse senest september 2025.

Sametinget har i perioden avholdt de årlige prosjektmøtene med læremiddelutviklere som har fått tilskudd av Sametinget. Det pågår i dag en prosess om avslutning av enkelte læremiddelprosjekter på grunn av forsinket fremdrift, som i de fleste tilfeller skyldes mangel på forfatterressurser.

2.11.2 Tilskudd til utvikling av læremidler – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – utvikling av læremidler:

- Sametinget utvikler læremidler på samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

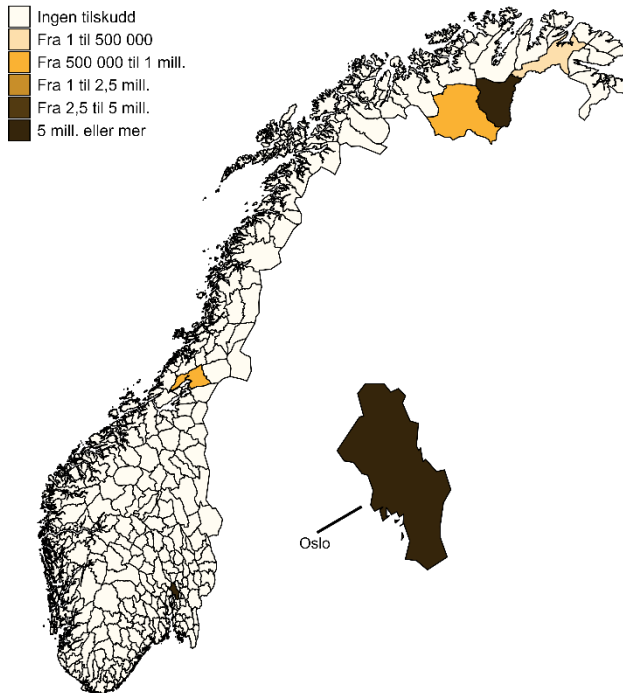
Sametinget vedtok ny handlingsplan for læremiddelutvikling i desember for de neste to årene.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17201 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	21 917 314	24 660 000	24 660 000	2 742 686
Sum	21 917 314	24 660 000	24 660 000	2 742 686

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17201 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	30 172 190	8 254 876	0	21 917 314
Sum	30 172 190	8 254 876	0	21 917 314

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
28	16	12	0

Figur 12: Søkerbaserte tilskudd til utvikling av læremidler

2.11.3 Rammeavtale for anskaffelse av læremidler

I Sametingets budsjett for 2022 er det satt av ni millioner kroner for rammeavtaler til læremidler. Det skal dekke bestillinger i rammeavtalene som Sametinget har med Davvi Girji og med LearnLab AS. Rammeavtalens periode er inntil fire år.

Rammeavtalen med Davvi Girji om digitale læremidler til nordsamiske førstespråks elever fra 1.-4. års trinn ble ferdigstilt høsten 2022. Sametinget har valgt å videreføre ordningen med en ny bestilling, som omfatter læremidler for 5.-7. års trinn og disse skal ferdigstilles juli 2024.

I tillegg har Sametinget inngått en ny avtale med LearnLab AS som skal utvikle lulesamiske digitale læremidler fra 1. til 10. års trinn i samisk som førstespråk. Bestillingene er under utvikling og viser god fremdrift, materialet til 1.-2. års trinn ble levert i desember 2022 og 3.-4. trinn skal leveres i mars 2023.

2.11.4 Ovttas|Aktan|Aktesne – direkte tilskudd til Sámi allaskuvla

Mål med direktetilskuddet:

- Nettsted med samlet oppdatert informasjon om samiske læremidler med aktiv deling av læringsmateriale og aktiv bruk av produksjonsverktøy for digitale læremidler.

Ovttas|Aktan|Aktesne er et nettsted der informasjon om samiske læremidler er samlet, med mulighet for lån av læremidler og en delingsarena for egne produserte læringsressurser/læremidler. Tilskuddet bidrar til å drifte læremiddelportalen Ovttas|Aktan|Aktesne. Med midler fra tidligere år har det i 2022 vært mulig å flytte, tilpasse og fornye alle læremidlene til den nye nettportalen (<https://ovttas.h5p.com/>). Arbeid som det ikke har vært ressurser til å prioritere de siste årene har man nå fått prioritert. Arbeidet som blant annet er gjennomført er forbedring av søkeverktøyet og søkemulighetene, nye læreplaner er

lagt inn og koblet mot læremidlene, styrket rammeplanen for skolefritidsordningen og koblet den mot læringsressursene. For å markedsføre portalen har de avholdt seminarer og holdt kurs i bruk av portalen. Det vil i framtiden være behov for et løft av tilskuddet for å kunne ha nok ressurser til å drifte og utvikle portalen.

2.11.5 Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Skolesamarbeid i Sápmi.

Erklæringen «Oktasaš árvvut ja bajit doaibmaprinsihpat mánáidgárdefálaldahkii ja oahpahussii miehtá sámii/Felles verdigrunnlag og overordnede prinsipper for barnehagetilbudet og opplæringen i hele Sápmi» ble overlevert Sametinget i mai 2022. Erklæringen angir forventninger til verdi- og prinsippgrunnlag for samisk opplæringstilbud til barnehager og skoler på tvers av riksgrensene. Arbeidsgruppen som har skrevet denne erklæringen har bestått av fagfolk fra skole-, universitet- og høyskolesektoren fra norsk, svensk og finsk side av Sápmi. Sametinget ønsker en bred implementering av erklæringen i hele Sápmi.

2.11.6 Stimuleringstiltak innen læremiddelutvikling – prosjekt

Prosjektet skal initiere samarbeid med aktuelle parter der målet er å rekruttere læremiddelutviklere og øke kompetansen om læremiddelutvikling.

Ikke gjennomført i 2022 på grunn av ressursituasjonen i Sametingets administrasjon.

2.12 Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har reell myndighet innen samisk høyere utdanning og forskning gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

Tildelingsbrev og utviklingsavtaler

Sametinget har årlige konsultasjoner om tildelingsbrevene og utviklingsavtalene til Samisk høgskole, Norges arktiske universitet (UiT) og Nord universitet. Disse konsultasjonene har resultert i økt samarbeid mellom overnevnte utdanningsinstitusjoner innenfor høyere utdanning og forskning. Blant annet har Sametinget fått gjennomslag for at UiT har økt antall kvoteplasser på medisinstudiet.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2032

Sametinget og Kunnskapsdepartementet har blitt enige om beskrivelsene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032. Sametinget har også fått inn viktige mål knyttet til samisk forskning og høyere utdanning på overordnet nivå. Regjeringens forpliktelser knyttet til samisk forskning og utdanning er blitt synliggjort, og regjeringen skal prioritere disse satsingsområdene gjennom hele perioden.

2.13 Utdanning- og forskningstilbud

Mål for innsatsområdet:

- Tilbud og aktivitet innen samisk høyere utdanning og forskning dekker kompetanse- og kunnskapsbehov i det samiske samfunnet.

Studietilsynsforskriften og begynneropplæring i samiske språk

Endringer i studietilsynsforskriften har resultert i at utdanningsinstitusjonenes samarbeid med språksentrene ble stoppet. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) er ansvarlig instans og kan gi unntak fra krav i studietilsynsforskriften. Forskriften må kunne gi et unntak for begynnerkurs i samiske språk med et omfang på 30 studiepoeng eller mindre, fordi mangelen på fagfolk med kompetanse i samiske språk er prekær. Å tilby desentraliserte begynnerkurs med god faglig kvalitet er et tiltak for å øke rekrutteringsgrunnlaget til samiske studier og stillinger, og til å gi samer mulighet til å ta tilbake sitt tapte språk. NOKUT ser på mulige løsninger som ivaretar behov for disse studietilbudene, samtidig som hensikten bak kravene til høyere utdanning blir ivarettatt.

Forskningsrådets porteføljeplaner

Forskningsrådet er organisert med 16 porteføljestyrer som alle har egne porteføljeplaner. Det er samisk representasjon i seks av porteføljestyrerne. I 2022 har Sametinget for første gang konsultert på porteføljeplanen Samisk. I tillegg ble det konsultert om porteføljeplanen Helse, Klima og polar, Utdanning og kompetanse og Velferd, kultur og samfunn. Sametinget har fått inn flere av sine innspill i porteføljeplanene. Det å få samisk innhold inn i andre porteføljeplaner enn Samisk er viktig for å få økt satsing på det samiske i forskningssammenheng.

Samisk kompetanse i Sør-Norge

Det er behov for å få til en dialog med høgskoler og universiteter i Sør-Norge for å starte opp et undervisningstilbud i de samiske språkene sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk. Universitet og høyskolerådet samisk (UHR- Samisk) har etter initiativ fra Sametinget løftet saken opp i sitt innspill til Stortingsmelding om samisk språk kultur og samfunnsliv 2023.

2.14 Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

2.14.1 Samletabell – rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
17301 Stipend for høyere utdanning	2 686 200	2 850 000	163 800
Sum	2 686 200	2 850 000	163 800

Regjeringen og Sametinget har startet samarbeidet på den årlige stortingsmeldingen om samisk språk, kultur og samfunnsliv for 2023. Regjeringen har bestemt at tema for meldingen 2023 er Rekruttering og kompetanse. Meldingen skal blant annet ta opp utfordringer knyttet til mangelen på samiskspråklige lærere i barnehage og grunnskole.

Sametingets plenum vedtok i oktober å sette i gang «Sametingets rekrutteringsprosjekt 2023-2025 - samiske språkstudier og lærerutdanning» som har som mål å rekruttere elever fra videregående til samisk høyere utdanning.

2.14.2 Stipend for høyere utdanning – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddordningen – stipend for høyere utdanning:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
17301 Stipend for høyere utdanning	2 686 200	2 850 000	2 850 000	163 800
Sum	2 686 200	2 850 000	2 850 000	163 800

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
17301 Stipend for høyere utdanning	2 889 500	203 300	0	2 686 200
Sum	2 889 500	203 300	0	2 686 200

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
155	144	11	0

2.15 Samisk perspektiv i høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Samisk perspektiv er implementert i alle relevante utdanninger og i forskning

Implementering av samisk innhold i profesjonsutdanninger.

I Sametingets melding for høyere utdanning og forskning er det overordnede målet å få implementert samisk innhold i profesjonsutdanninger. Sametinget har i flere år jobbet med dette, og dette har ført til at samisk innhold i forskrift om nasjonale retningslinjer er implementert i nesten alle helsefagutdanninger.

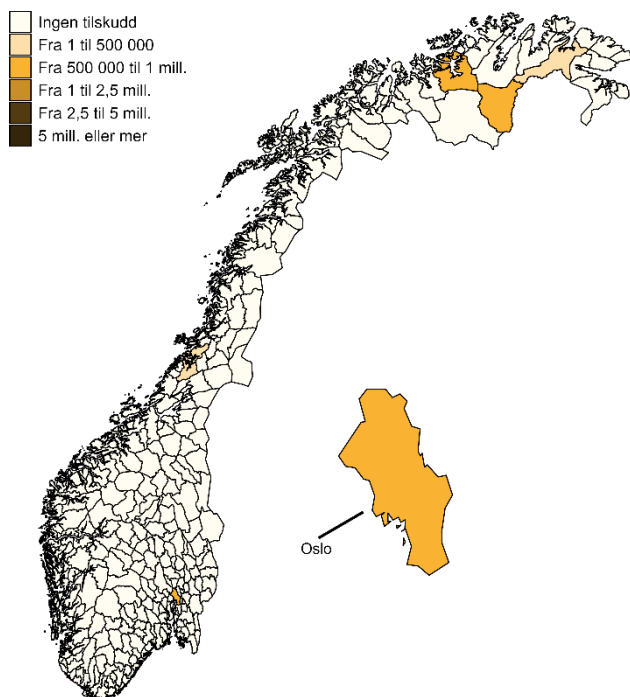
Sametinget har gitt innspill til Sámi Allaskuvla sin strategiplan. Grunnen til dette var at Sametinget mener at strategiplanen bør omhandle utfordringene med det nasjonale og det samiske ansvaret Sámi Allaskuvla har knyttet opp mot kompetanseheving for samiske lærere og barnehagelærere. Sametinget har også tatt opp utfordringen knyttet til organiseringen av kompetansesektoren på ulike konsultasjoner med regjeringen. Dette har foreløpig ikke resultert i noen konkrete endringer.

3 Arealer, miljø og klima

Samfunns mål:

- Arealer og naturressurser i samiske områder forvaltes med tanke på å sikre kommende generasjoners livsgrunnlag og mulighet til videreføring og utvikling av samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Figur 13: Søkerbaserte tilskudd til arealer, miljø og klima

3.1 Samletabell – arealer, miljø og klima

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	4 833 910	5 170 000	336 090
Virkemidler	4 868 201	4 183 000	-685 201
Sum	9 702 111	9 353 000	-349 111

For å kunne ivareta fremtidige generasjonenes muligheter for blant annet reindrift og utmarksbruk, kreves det en bærekraftig forvaltning av ressurser. Dette inkluderer ansvarlig høsting av naturen og i stadig større grad internasjonalt samarbeid for å håndtere de utfordringene som klima-, natur-, og energikrisene bringer med seg.

Det er et stort press på arealer i samisk område. Dette er blant annet knyttet til utbygginger av hyttefelt, utvinning av mineraler, vindkraft og kraftlinjer. Gjennom dialog, konsultasjoner og bidrag til rettsprosesser prøver Sametinget å påvirke utviklingen slik at samfunns målet skal oppnås. Mange av prosessene som for eksempel Fosen-saken har gått over lenger tid, og selv om Fosen-dommen var en seier har regjeringen ikke fulgt dommen opp. Regjeringen har i 2022 også åpnet opp for nye vindkraftutbygginger selv om regjeringen blant annet ikke har sørget for å få inn gode rutiner for involvering av reindriften eller hvordan regjeringen skal sikre at de som utreder konsekvenser av tiltakene har riktig kompetanse på området.

Et annet stort prosjekt som vil ha store konsekvenser for de samiske samfunnene og arealbenyttelse er konseptutvalgutredning Nord-Norge. For å være i forkant av mulige problemer har Sametinget bidratt med å gi kunnskap og problemskissering for å tydeliggjøre hvilke effekter utbygging vil ha for samisk samfunnsliv, kultur og livsgrunnlag.

Birgejupmi en samisk versjon av bærekraft er et uttrykk som betyr «å kunne klare seg» og «ikke ta mer en man trenger». Dette er et prinsipp den samiske befolkningen har levd etter i mange generasjoner. Det er en del av urfolks DNA å leve i harmoni med naturen. Dette står ofte i kontrast med den moderne verdens ressursbruk, og derfor har Sametinget jobbet med planen for en ny minerallov som regjeringen har introdusert i NOU 2022: 8.

Å leve i harmoni med naturen betyr også at mangfoldighet må opprettholdes. Klima påvirker også hvordan den samiske befolkningen lever, og Sametinget deltar derfor aktivt i det internasjonale arbeidet rundt klima. Blant annet er deltagelse på de internasjonale arenaene som FNs femtende konferanse (CoP15) om biologisk mangfold og UN Climate Change Conference COP 27 for å fremme det samiske og det internasjonale urfolksperspektivet på utfordringene verden står overfor prioritert.

3.2 Driftskostnader – arealer, miljø og klima

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	4 389 529	4 453 000	63 471
Driftskostnader	444 381	717 000	272 619
Sum	4 833 910	5 170 000	336 090

3.3 Administrasjon – arealer miljø og klima

Sametinget forvalter plan- og bygningslovens § 3-1 og gir på bakgrunn av dette høringsuttalelser på kommuneplaner og reguleringsplaner samt veiledning av kommunale planleggere når det gjelder ivaretagelse av naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. Det geografiske forvaltningsområdet for arealsaker omfatter fylkene Troms og Finnmark, og Nordland, 38 kommuner i Trøndelag og Innland fylkeskommuner, samt kommunene som utover dette faller inn under reindriftsloven og Trollheimenloven. Det utgjør cirka 40 prosent av Norges landareal. Sametinget har totalt fremmet 21 innsigelser i 2022. Innsigelsene gjelder blant annet flere kommunale planer, nye kraftlinjer og Kystsoneplan Tromsøregionen.

I juni 2022 vedtok Sametingets plenum et prinsipielt vedtak om bygging av 420kV-kraftlinjer i de samiske områdene. Vedtaket slår fast at ved å sikre arealgrunnlaget for primærnæringene i det tradisjonelle samiske området, sikrer man også det materielle grunnlaget for samisk kultur. Selv om Sametinget i vedtaket anerkjenner behovet for sikker strømforsyning, aksepterer Sametinget ikke at det gjennomføres infrastrukturtiltak som tilrettelegger for nye næringer, som igjen vil være direkte ødeleggende for samisk reindrift og utmarksbruk.

Sametinget har i konsultasjoner om bygging av 420 kV linje fra Skáidi-Hammerfest samt i konsultasjoner om utbygging av ytterligere vindkraft i Finnmark satt fram krav om at samiske næringer og kulturutøvelse skal vektlegges ved vurderinger av behovet for utbygging av kraftledninger.

Sametinget har også påpekt at elektrifisering av sokkelen, ikke kan brukes som påskudd for videre drift av vindkraftverkene på Fosen, der Høyesterett har slått fast at vindkraftkonsesjonene er ugyldige. Den sørsamiske reindrifta i området er sterkt berørt av vindkraftutbyggingen og det kan derfor ikke settes i verk tiltak som forverrer situasjonen for reindrifta i området. Statlige myndigheter kan ikke se bort fra det folkerettslige ansvaret de har for å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsniv.

Kartlegging av samisk bruk av fjord og kyst for bruk i arealplanlegging

Sametinget har i 2022 utarbeidet en rapport om alternativer for kartlegging av samisk bruk av fjord og kyst for bruk i arealplanlegging. Utgangspunktet for rapporten var at det er behov for mer kartfestet kunnskap om samisk bruk av sjøarealene for at denne bruken skal kunne hensyntas ved forvaltning av sjøarealene. Rapporten påpeker at det er særlig mangel på kunnskap i offentlige databaser og kart om lokalsamfunnenes bruk av sjø til mataukefiske, høsting og jakt. Rapporten drøfter også utfordringer knyttet til kartfesting av samisk bruk av sjøarealene. En viktig problemstilling er hvorvidt kartfestet kunnskap eller mangel på slik kunnskap, kan brukes mot samiske rettighetshavere ved eventuelle rettighetskrav i sjø. Sametinget vil drøfte med Fiskeridirektoratet muligheter for kartlegging av lokalbefolkningens bruk av kyst- og fjordområder til mataukefiske og annen høsting med utgangspunkt i det området som definert av deltakerloven § 21.

3.4 Virkemidler innsatsområder – arealer, miljø og klima

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Forvaltning av arealer	4 301 249	3 833 000	-468 249
Naturmangfold	566 952	350 000	-216 952
Sum	4 868 201	4 183 000	-685 201

3.5 Forvaltning av arealer

Mål for innsatsområdet:

- Naturgrunnlaget for samiske næringer, kultur og samfunnsliv er sikret i all planlegging, og Sametinget er en viktig premissleverandør og konsultasjonspart i forvaltning av arealer.

3.5.1 Samletabell – forvaltning av arealer

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
20001 Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd	1 124 000	1 124 000	0
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 399 499	1 900 000	-499 499
23501 Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt	459 000	459 000	0
23601 Kunnskapsgrunnlag, forvaltning av verneområder/nasjonaleparker - prosjekt	318 750	350 000	31 250
Sum	4 301 249	3 833 000	-468 249

Vindkraftutbygginger

Etter at Høyesterettsdommen ugyldiggjorde vedtak om konsesjon og ekspropriasjon til vindkraftutbygging på Fosen i oktober 2021 har Sametinget jobbet på flere hold for å få regjeringen til å følge opp vedtaket. Det har vært utstrakt møtevirksomhet og formell korrespondanse med regjeringen. Det er en felles forståelse av at dommen fastslår at konsesjonen er ugyldig, og må ha konsekvenser for brudd på folkerett. Regjeringen har gitt uttrykk for at de tar saken på stort alvor og arbeider for å finne en løsning som sikrer at de folkerettslige forpliktelsene blir ivaretatt med en løsning som står seg for framtida. Regjeringen har sagt at de vil komme tilbake til hva som er det juridiske grunnlaget for prosessen som skal gjennomføres og at dette skulle skje raskt. Sametinget konstaterer at det ikke skjer en rask oppfølging verken med oversendelse av et juridisk grunnlag for prosess om omgjøring av et ugyldig vedtak eller ved forslag til et utredningsprogram for dette.

Sametinget har oppfordret til at departementet inviterer til et møte mellom de involverte parter for å kunne bringe større klarhet i hva som er handlingsrommet i etterlevelsen av høyesterettsdommen. Her har det heller ikke skjedd noe. Sametinget har også hatt prosesser opp mot Fosen Vind Da og Roan Vind Da samt oppfølging av reinbeitesijtene.

Sametinget har i tillegg hatt fokus på etableringen av Øyfjellet vindkraftverk med 72 turbiner ved Mosjøen i Vefsn kommune og konsekvenser for Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt av denne utbyggingen. Sametinget har hatt dialog med regjeringen for at utbygger skal følge opp vilkår i konsesjonen knyttet opp mot flyttevei. Regjeringen har nå pålagt utbygger å bidra med tiltak i forbindelse med vår og høstflytting.

Videre besluttet regjeringen i 2022 å ta opp igjen konsesjonsbehandling av søknader om vindkraft på land også i samiske reinbeiteområder. Sametinget har vært i dialog med regjeringen for å få inn tiltak om samiske interesser i oppfølgingen av nytt regelverk for vindkraft på land. Arbeidet med regelverket har blitt utsatt. Sametinget har også bedt regjeringen redegjør for hvordan reindriften skal involveres i konsesjonsbehandlingen, konkretisering hva skjerpet utredningskrav og kompetanse på konsekvenser for reindrifta og utfordringer med forhåndstiltredelse med tildeling av konsesjoner. Det har vært utfordrende å få tydelige svar fra regjeringen og saken fortsetter inn i 2023.

Finnmarkseiendommen

Sametinget arrangerte et seminar om Finnmarkseiendommen (FeFo) sin rolle, oppgave og ansvar i forbindelse med komitéuka før plenum i juni. Sametinget vil også legge fram en sak om Sametingets prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med Finnmarksloven. Prosessene skal sørge for at Sametinget kan utvikle et dokument for samstyring i FeFo, der målet er å styrke dialogen for å oppfylle formålet med Finnmarksloven.

Reindriftas arealbehov

Sametinget opplever at kompetansen om samisk arealbruk i området og kommunene for å ivareta reindrifta i arealplanleggingen ikke er god nok. Sametinget har derfor i 2022 hatt dialog med flere kommuner, blant annet kommunene på Hinnøya. Sametingets erfaring er at dialogen med kommunene bidrar til en større forståelse for reindriftas behov.

Konseptvalgutredning (KVU) for Nord-Norge

Forarbeidet til konseptvalgutredning (KVU) for Nord-Norge. KVUen skal se på transportløsning for Nord-Norge som helhet. Sametinget har bidratt til kunnskapsgrunnlaget for utredningen. Nord-Norge banen har vært en stor del av dette arbeidet. Sametinget har også hatt konsultasjoner om prosessen videre for KVU. Sametinget har som mål om at samiske interesser blir synlig i KVUen.

Forvaltning av sjøarealer

Arealbruken i sjø avklares i kommuneplaner etter plan- og bygningsloven, ofte som rene kystsoneplaner. Sametinget har fremmet innsigelser til lokaliseringer av akvakultur i kystsoneplanen for Tromsøregionen og til kystsoneplan for Evenes, Narvik og Hamarøy. Dette med bakgrunn i de negative virkninger etableringene vil få på sjøsamisk kultur, lokalt næringsfiske, mataukefiske, laksefiske og kulturminner. Begge kystsoneplanene vil gå til mekling ved Statsforvalteren.

3.5.2 Stiftelsen Protect Sápmi – direkte tilskudd

Mål for direkte tilskuddet:

Stiftelsen Protect Sápmi skal arbeide for at samiske rettighetshavere kan gi sitt frie og på forhånd informerte samtykke til utbyggingssaker.

Arbeidet består av informasjonsinnhenting og forhandling av utredningsavtaler, innhenting av ekspertuttalelser og opplæring. Stiftelsen Protect Sápmi har i det siste lyktes i større grad med å implementere samenes prosessuelle rettigheter i henhold til fritt og informert forhåndssamtykke i arealsakene og har begynt å få større gjennomslag for at utbygger skal besørge prosesskapasitet- og kompetanse for urfolksparten, i tidligere faser enn før. Likevel opplever stiftelsen at det må arbeides hardt for å oppnå dette. Det finnes ingen automatikk i utbyggingsprosessen og det finnes fortsatt aktører som ikke oppfyller prosessforpliktelsene. Stiftelsen opplever at Statnett har vært en av de aktørene som i stor grad ikke har forholdt seg

til prosessforpliktelsene, og at stiftelsen opplever at Statnett forsøker å undergrave det faktum at distriktene behøver hjelp fra Protect Sápmi i disse sakene.

3.5.3 Samiske rettigheter til arealer og ressurser – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske rettigheter til arealer og ressurser:

- Samiske interesser og rettighetshavere har en reell mulighet til å bli konsultert for å kunne gi et fritt forhåndsinformert samtykke til planer og tiltak knyttet til areal- og ressursforvaltning.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 399 499	1 900 000	1 900 000	-499 499
Sum	2 399 499	1 900 000	1 900 000	-499 499

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 399 499	0	0	2 399 499
Sum	2 399 499	0	0	2 399 499

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
14	9	4	1

3.5.4 Forsøk om motorferdsel i utmark – prosjekt

I 2022 ble Sametinget og kommunene Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Nesseby, Alta og Tana enige om at Kautokeino kommune skal ta en ledende rolle for gjennomføringen av forsøksprosjektet. Det er opprettet en styringsgruppe, der deltakende kommuner er representert.

3.6 Naturressurser

Mål for innsatsområdet:

- Uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og er i samsvar med internasjonal folkerett.

Mineralutvinning

Kingrose Mining har utført særskilt undersøkelser etter metaller ved Borsejávrrit/Porsvannan i Porsanger kommune. Reinbeitedistrikt 14A Spiertagáisá, bruker området både som sommer- og høstbeite for rein. Sametinget har både vært i dialog med kommunen, selskapet og regjeringen om saken for å forhindre at selskapet får særskilt tillatelse til undersøkelsesarbeid. Søknaden skal avgjøres av Nærings- og fiskeridepartementet, og Sametinget har klageadgang til Kongen dersom departementet innvilger søknaden.

Ny minerallov

Regjeringen har lagt fram en NOU 2022: 8 Ny minerallov i 2022. Sametinget i plenum har behandlet en høringsuttalelse til denne og vil følge opp med konsultasjoner i videre prosess. I

vedtaket har Sametinget gjengitt sitt syn at loven må følge nasjonale og internasjonale lover spesielt med tanke på å unngå en likt situasjon som på Fosen og at formålsordlyden bør formuleres og klarere slik at den virker for mest mulig bærekraftig utvikling slik at økonomisk fremgang ikke går på bekostning av samisk eiendomsrett, kultur, sosialt liv eller naturen.

3.7 Naturmangfold

Mål for innsatsområdet:

- Vern av naturmangfoldet gir et robust grunnlag for samisk kultur og næringsutøvelse.

Sametinget vil at lokalbefolkningens og reindriftens bruk av sine ressursområder videreføres også i områder som i dag er vernet etter naturmangfoldloven. Forvaltning av verneområder skal ta utgangspunkt i tradisjonell samisk bruk.

3.7.1 Samletabell – naturmangfold

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
24501 Vernestyreseminar	566 952	350 000	-216 952
Sum	566 952	350 000	-216 952

Konvensjonen om biologisk mangfold

Konvensjonen om biologisk mangfold anerkjenner urfolks tradisjonelle kunnskap og slår fast at statene er forpliktet til å respektere, bevare og videreføre slik kunnskap.

FNs femtende konferanse (CoP15) om biologisk mangfold ble arrangert i desember 2022 i Canada. Sametinget har tidligere vært en del av den Norske delegasjonen som deltar på partsmøtene. I år valgte Sametinget å stå utenfor den norske delegasjonen og å delta som en selvstendig observatør digitalt. Hensyn som er felles for samer blir ivaretatt gjennom et tett samarbeid med sametingene på Svensk og Finsk side som alle var fysisk representert i konferansen.

I forkant av konferansen konsulterte Sametinget med Klima- og miljødepartementet om de norske posisjonene til forhandlingene uten å oppnå enighet i alle spørsmål. Dette gjaldt særlig anerkjennelse av urfolks forvaltede områder som egen kategori for bevaring av naturmangfold.

Klima

Sametinget deltok i den arktiske regionen under det sjuende og åttende møtet under urfolksplattformen som gjennomførte klimarelaterte aktiviteter om blant annet ungdom og urfolks kunnskapssystemer.

Sametinget har ført mellomforhandlinger på klimakonvensjonen i forkant av COP 27. Sametinget holdt blant annet innlegg som omhandlet samspill mellom stater og urfolk. Her ble det vist til Sametingets erfaringer med internasjonalt arbeid og konsultasjoner med staten. På selve COP 27 i Sharm El Sheikh deltok Sametingets gjennom Norges delegasjon, og bidro aktivt i arbeidet til den arktiske regionen. Sametinget hadde særlig fokus på at klimaendringer som skjer nesten 4 ganger raskere i arktisk enn gjennomsnittet, her ble klimakrisevinterne i reindriften dratt frem som eksempel. Dette er blant annet grunnen til at innsatsen knyttet til finansiering av klimatiltak og til klimatilpasninger må øke.

I november 2022 hadde Sametinget møte med politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet om arbeidet med en melding til Stortinget om klimatilpasning. Videre har Sametinget gitt skriftlig innspill på hvordan klimaendringer påvirker samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Livet på land og langs fjordene i samisk område endrer seg fort, og dette får store konsekvenser for primærnæringene, som er viktige bærebjelker for samisk kultur. Sametinget savner konkretiseringer og gjennomføringer av tiltak som retter seg mot klimatilpasning for det samiske samfunn.

Klimautvalget 2050

Klimautvalget skal legge fram en NOU 1. november 2023 med en helhetlig vurdering av de veivalg Norge står overfor, og vise hvordan Norge kan bli et lavutslippssamfunn i 2050. Størstedelen av innspillet handlet om samisk naturbruk, og hvordan klimakrisen ikke kan løses hvis ikke også naturkrisen blir løst. Ytterligere nedbygging av natur og arealer må begrenses kraftig. Rettferdig omstilling, beslutningssystemer og fornybar energi ble også drøftet inngående.

Feminist Action for Gender Justice

Sametinget var på konferansen Climate Change – Feminist Action for Gender Justice, som Fokus - Forum for kvinner og utviklingsspørsmål og UN Women Norden arrangerte. Tema på konferansen var: hvordan inkluderes kjønnsperspektiver på klima i regjeringens, privat sektors og sivilsamfunnets arbeid, og hvordan jobber man med å sikre tiltak som forhindrer klimaendringer, og hvordan kan kjønnsperspektiver integreres i dette arbeidet. Sametinget bidro i paneldebatt med tema "Norwegian climate policies – Norwegian and Nordic work at COP to include gendered perspectives – Intersectional inclusion".

Lodden (vårjakt på ender)

Sametinget og Kautokeino kommune har samarbeidet om en prosess for å få til endring av dagens forskrift som regulerer lodden i Kautokeino. Departementet har arbeidet med fornying av forskriften for lodden da den tidligere forskrift gikk ut våren 2022. Sametinget konsulterer om premissene for høringsutkast til ny forskriften for lodden. Konsultasjonene vil bli sluttført i første kvartal av 2023.

3.7.2 Verneområdestyreseminar

Mål for seminaret:

- Forvaltning av verneområder tar utgangspunkt i og muliggjør fortsatt tradisjonell bruk

I løpet av desember 2021 og januar 2022 innstilte Sametinget i alt 42 representanter og vararepresentanter i alle de 21 verneområde- og nasjonalparkstyrene som har samiske representanter. Miljødirektoratet foretok de endelige oppnevningene, og alle forslagene fra Sametinget ble fulgt.

Sametinget arrangerte i mars et digitalt seminar og i november en faglig samling for de Sametingsoppnevnte verneområdestyrerepresentantene. Formålet med samlingene var å gi samiske styremedlemmer en god start på arbeidet i verneområdestyrene slik at de på en solid måte kan ivareta de samiske hensynene i deres styrearbeid. Sametinget har også utarbeidet et informasjonshefte til samiske representanter i verneområdestyrene, som gis ut på norsk og nord-, sør- og lulesamisk. På den faglige samlingen i november ble blant annet folkerettslig vern av samisk naturbruk i verneområdene diskutert samt konsekvensene av kommersialisert bruk av verneområder samt behovet for revidering av gamle verneforskrifter.

3.7.3 Kunnskapsgrunnlag, forvaltning av verneområder/nasjonalparker – prosjekt

Mål:

- Styrke kunnskapsgrunnlaget i tilknytting til forvaltning av verneområder/nasjonalparker.

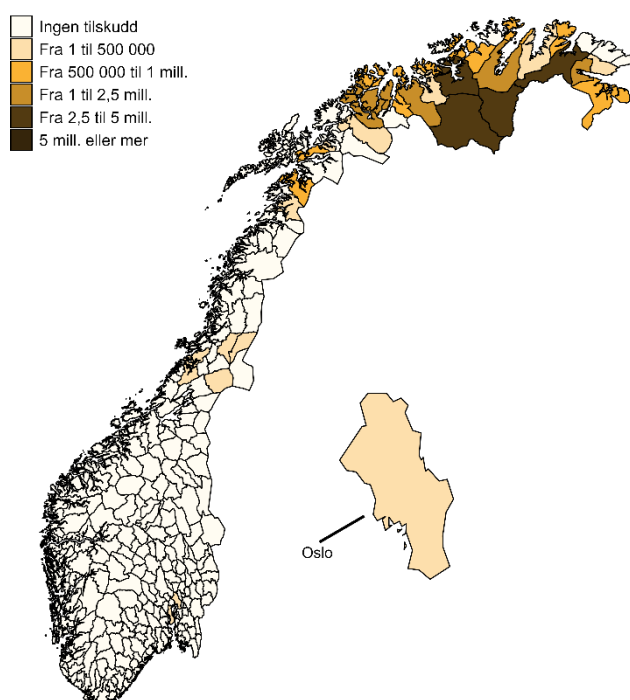
Sametingets plenum har i revidert budsjett for 2022 satt av midler til å kartlegge utfordringer knyttet til dagens verneforskrifter. Det er bestilt to rapporter for å dekke kunnskapsbehovet. Det ene oppdraget er gitt til professor Mattias Åhrén og den ser på forholdet mellom naturmangfoldlovens kapittel 5 om områdevern, gjeldende verneforskrifter og den folkerettslige beskyttelsen som samisk kulturutøvelse har. Det andre oppdraget er gitt til forskningsinstituttet NORCE som skal kartlegge opplevde erfaringer om ulemper og utfordringer knyttet til dagens verneforskrifter. Rapportene skal etter avtalen leveres innen mars 2023.

4 Næringer

Samfunns mål:

- Samiske områder skal ha sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn.

Figur 14: Søkerbaserte tilskudd til næring

4.1 Samletabell – Næringer

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	9 999 673	9 730 000	-269 673
Virkemidler	40 177 760	38 753 000	-1 424 760
Sum	50 177 433	48 483 000	-1 694 433

Sametinget har en sentral rolle som næringsutviklingsaktør i Sápmi. Dette ansvaret blir fulgt opp på mange sektorområder der det samiske samfunnet utvikler og opprettholder økonomisk aktivitet. Dette er blant annet innen marine næringer, jordbruk, reindrift, reiseliv, kreative næringer og variert næringsliv. Sametinget jobber på flere fronter med næringsutvikling. Gjennom samarbeid med andre næringsutviklingsaktører, politiske konsultasjoner, søkerbaserte tilskudd og direkte tilskudd jobber Sametinget for å oppnå samfunns målet.

Sametinget vedtok i oktober revidering av Sametingets næringsmelding Šattolaš Sápmi

Bærekraftig næringsutvikling. Næringsmeldingen legger føringer for de neste års næringspolitikk. Målet i meldingen er at samiske områder skal ha sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn.

Primærnæringene er viktige næringer i de samiske områdene, og Sametingets bidrar til å styrke, utvikle og opprettholde livsgrunnlaget til mange i Sápmi. Sametingets tilskudd, har sørget for at mange har fått sjansen for å kunne delta i næringsutviklingen. Tilskudd til marine næringer har blant annet bidratt til en reell vekst i antall fiskere i flere kommuner. I tillegg konsulterer Sametinget om fiskekvoter og i 2022 fikk Sametinget blant annet gjennomslag for å beholde dagens kystfiskekvote selv om den nasjonale kvoten ble mindre. Tilskudd til de andre primærnæringene er også med å styrke bosetting i samiske områder. I 2022 har flere av byggeprosjektene innen jordbruket gått til å tilpasse seg kravet om løsdrift i 2034, noe som er i tråd med Sametingets prioritering om flere moderniserte driftsbygninger.

Reindriftsnæringen har hatt en vanskelig tid med beitekriser, klimaendringer og habitattap. Sametinget har i flere år jobbet med å se på rammebetingelsene både gjennom innspill til reindriftsavtalen, men også gjennom å nedsette et utvalg som har sett på reindriftsloven. Utvalget leverte sin rapport i slutten av 2022 med forslag til endringer i loven. Forslaget ble sendt ut på høring med høringsfrist tidlig i 2023. Sametinget skal behandle saken i mars 2023.

Innenfor samisk reiseliv og kreative næringer har Sametinget hatt pågående prosjekter som skal gi flere levedyktige og robuste bedrifter som vise frem samisk kultur på en etisk riktig måte. Flere prosjekter er avsluttet i 2022 blant annet Faamoe-lokalmat, Máistu, Šoop Šoop og merkevare for Samisk design.

Duodji bidrar til et unikt samisk næringsliv. Det har vært en utfordring at omsetningstallene synker i duodjinæringen og det er utfordringer med å rekruttere utøvere som satser på duodji som næring. Opplæringskontoret for reindrift og duodji har imidlertid jobbet målrettet med rekruttering, noe som har resultert i flere læringer. På sikt er det håp om at dette også vil bidra til større rekruttering til næringen.

4.2 Driftskostnader – næringer

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	8 418 326	8 548 000	129 674
Driftskostnader	1 581 348	1 182 000	-399 348
Sum	9 999 673	9 730 000	-269 673

4.2.1 Administrasjon – næring

Revidert næringsmelding Šattolaš Sápmi Bærekraftig næringsutvikling ble vedtatt i Sametingets plenum i oktober 2022. Meldingen har mål og strategier som skal styrke grunnlaget for langsiktig og bærekraftig utvikling for næringer og bosetting i samiske områder. Sametinget skal legge premisser for en positiv utvikling av samisk kultur og språk ved å sikre bosetting og sysselsetting i samiske områder. Det er avgjørende at næringsutviklingen skjer på en bærekraftig måte, der hensynet til samisk kultur, natur og miljø er gjennomgående.

Sametinget videreførte hovedmålet for Sametingets næringspolitikk fra 2019. Målet er at samiske områder skal ha sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn. Situasjonen i samiske områder med befolkningsnedgang, fraflytting og en aldrende befolkning tilsier at Sametinget må ha en tydeligere prioritering av Sametingets innsats innenfor næringspolitikken. Sametinget vil også ha en sterkere involvering og samarbeid med kommunene i STN-området. Endringer i strukturer og kommunesammensettinger, krever at Sametingets prioritering og spissing er forutsigbar og synlig. Sametinget ønsker å utvikle næringslivet med utgangspunkt i samisk språk, kultur og næring og bruke dette som et konkurransefortrinn i markedet. Det krever innsats på flere områder, som både retter seg mot enkelt næringer og mot tiltak som kan styrke de samiske områdene som attraktive oppvekst- og boområder for unge familier spesielt.

Samisk- og lokalmat er et prioritert område, som Sametinget på ulike arenaer har jobbet for å fremme som en del av FN's arbeid med urfolks matsystemer.

4.3 Virkemidler innsatsområder – næringer

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Primærnæringer	14 843 527	11 400 000	-3 443 527
Variert næringsliv	8 141 390	9 422 000	1 280 610
Kreative næringer	2 957 371	3 455 000	497 629
Duodji	14 235 472	14 476 000	240 528
Sum	40 177 760	38 753 000	-1 424 760

4.4 Primærnæringer

Mål for innsatsområdet:

- Primærnæringer som bærere av samisk kultur, språk og levestett.

4.4.1 Samletabell – primærnæringer

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
27010 Marine næringer - søkerbasert tilskudd	8 144 065	2 700 000	-5 444 065
27020 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd	3 192 563	1 850 000	-1 342 563
27030 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd	957 735	1 750 000	792 265
27040 Tilleggsnæring reindrift - søkerbasert tilskudd	429 000	1 500 000	1 071 000
27050 Kombinasjons- og utmarksnæring - søkerbasert tilskudd	378 000	1 500 000	1 122 000
28502 Oppfølging av reindrifutvalget - prosjekt	1 635 387	600 000	-1 035 387
29501 Seminar om likestilling i reindrifta - konferanse	0	100 000	100 000
29502 Rovviltseminar	106 777	300 000	193 223
29601 Evaluering av fjordfiskeremdas mandat og virke	0	300 000	300 000
28801 Erfaringsinnhenting fra beitekrisene i reindrifta - prosjekt	0	800 000	800 000
Sum	14 843 527	11 400 000	-3 443 527

4.4.2 Marine næringer

Fiskekvoter

Sametinget har i 2022 deltatt på reguleringsmøte med Fiskeridirektoratet. Til tross for reduserte torskekvoter for 2023 oppnådde Sametinget etter konsultasjoner samme garanterte tilleggskvantum (båtkvote) fra årets start for kystfiskeordningen, som for fjoråret (åtte tonn), samt at den samlede avsetningen til ordningen holder seg over minimum på 3 000 tonn.

Pukkellaks-invasjonen

I februar 2022 etablerte Klima- og miljødepartementet en landsdekkende kompetansegruppe, som skal legge planer for uttak av pukkellaks. Sametinget har krevd at lokal kunnskap og Tanavassdragets fiskeriforvaltning må tas med, noe departementet har gjort. Dette er resultatet av lengre forarbeid som startet på slutten av 2021.

Lakseforvaltning Tanaavtalen

Sametinget møtte både Sametinget på finsk side og Klima- og miljødepartementet om lokal lakseforvaltning i Tanavassdraget i februar 2022, der forhandlingene mellom Norge og Finland om justeringer av fiskeregler for Tanavassdraget har stått sentral. Sametinget støttet i stor grad forslag fra Tanavassdragets fiskeriforvaltning om å tillate åpning av et begrenset laksefiske to dager i uka i fire uker.

Sametinget har sammen med samarbeidspartnere på finsk side, kommunene Karasjok, Tana og Utsjok og forvaltningsorganisasjonene Deanačázádaga guolástanhálddahus (TF) og Deanu guolledoalloguovlu, drøftet mulighetene til å få utarbeidet et felles forslag til en ny tanaavtale.

Klima- og miljødepartementet (KLD) og Sametinget er enige om at det er viktig å sette i gang tiltak som sikrer videreføring av tradisjonell kunnskap om fisket til barn og unge, samt fastsette kriterier for gjenåpning og prioritering av rettighetshavere. Sametinget mottok én million kroner fra KLD, knyttet til budsjettåret 2022, til fordeling til tiltak eller institusjoner som kan videreføre kunnskapen om det tradisjonelle samiske fisket etter tanalaks. Midlene er overført til 2023 budsjettet. Et av tiltakene som er satt i gang er et prosjekt som skal sikre overføring av tradisjonell kunnskap til barn og unge. Det andre tiltaket er et direkte tilskudd til DeanuInstituhtta, som skal videreføre kunnskap om laksefisket og den elvesamiske kulturen.

Sametinget var medarrangør på International Gathering of Indigenous Salmon Peoples i Canada i oktober, og har i etterkant deltatt i etableringen av et lakseurfolksnettverk (Indigenous Salmon Peoples) med mål om å styrke urfolks deltakelse i nasjonal og internasjonal lakseforvaltning. Det har vært jobbet med å koble dette nettverket opp mot FAO-koalisjonen for urfolks matsystemer.

Forvaltningen av havbruksnæringen

I forbindelse med regulering av sjøarealer er det generelt utfordrerne at samisk bruk av områdene og tradisjonell kunnskap i liten grad er kartlagt, kvalitetssikret og tilgjengeliggjort for beslutningstakerne. Sametinget har derfor satt i gang prosesser for å innhente informasjon som gir et tydeligere bilde av hvordan et eventuelt kartleggingsarbeid burde gjennomføres, og hvilke prinsipper som må ligge til grunn ved utarbeidelse av prosedyrer for et slikt arbeid. Sametinget og fiskeriorganisasjonen Bivdu og Mearrasiida mearrasámi diehtoguovddáš/Sjøsamisk kompetansesenter har drøftet utfordringer knyttet til økonomi og organisasjonsutvikling. Sametinget har gitt flere innspill til Havbruksutvalgets NOU-arbeid om hvordan tillatelsessystemet kan hensynta samiske interesser på en bedre måte, og vil fortsette å følge opp dialogen rundt dette.

4.4.3 Marine næringer – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – marine næringer:

- Marine næringer opprettholder og øker sysselsettingen i sjøsamiske samfunn

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27010 Marine næringer - søkerbasert tilskudd	8 144 065	2 700 000	2 700 000	-5 444 065
Sum	8 144 065	2 700 000	2 700 000	-5 444 065

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27010 Marine næringer - søkerbasert tilskudd	8 552 800	408 735	0	8 144 065
Sum	8 552 800	408 735	0	8 144 065

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
58	34	23	1

I 2022 ble det gitt tilskudd til totalt 30 fiskefartøy fra Sametingets ordning for marine næringer. 9 av tilskuddene gikk til kvinnelige førstegangsetablerere, noe som gir en kvinneandel på om lag 30% for ordningen. Dette er omtrent samme andel som i 2021, men en stor økning fra årene før 2021. Det er også vesentlig høyere enn kvinneandelen i fiskeryrket generelt. Det har også vært en svært stor økning i antall tilskudd til fiskefartøy. Antall tilskudd har mer enn doblet seg fra 2021 (13 tilskudd) til 2022. Siden 2019 (8 tilskudd) har det vært mer enn en tredobling av antall tilskudd. Den store økningen skyldes flere faktorer. De viktigste er trolig optimisme i næringen og mange nye som ønsker å etablere seg som fisker, samt endringer i tilskuddsregelverket som gir færre avslag enn tidligere. I tillegg er det omdisponert betydelig med midler til denne posten i 2022. Det ble innvilget tilskudd til fiskefartøy for søkere fra 14 ulike kommuner i 2022.

Underskuddet er dekket inn gjennom omdisponeringer fra andre ordninger.

4.4.4 Jordbruk, hagebruk og skogbruk

Jordbruksoppgjøret

Sametinget kom med innspill til jordbruksavtalen 2022. Sametingets plenum behandlet innspill til jordbruksavtalen i mars. Sametinget la vekt på at jordbruket spiller en betydelig rolle for blant annet sysselsetting og verdiskaping i samiske områder og videreføring av samisk språk og kultur. Videre viste Sametinget til den kraftige prisstigningen i jordbruket i 2021 og 2022 og konsekvenser for lønnsomheten i jordbruket.

Det ble et historisk løft i jordbruksavtalen for 2022 med en økning på 10.9 milliarder kroner. Bakgrunnen for det løftet var kostnadsutviklingen i jordbruket. Avtalen skulle gi betydelig økte inntektsmuligheter allerede for 2022. De grasbaserte produksjonene, som ammeku og sau, fikk betydelige økninger i tilskuddssatser. Disse produksjonene har også Sametinget prioritert høyt i flere år i innspillene.

4.4.5 Jordbruk, hagebruk og skogbruk – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – jordbruk, hagebruk og skogbruk:

- Opprettholde dagens sysselsetting og bruksstruktur i jordbruket.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27020 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd	3 192 563	1 850 000	1 850 000	-1 342 563
Sum	3 192 563	1 850 000	1 850 000	-1 342 563

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27020 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd	4 071 000	878 437	0	3 192 563

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
23	13	6	4

Sametinget har i 2022 prioritert tilskudd til bruksutbygginger og prosjekter for rundt 4 millioner kroner til 13 søknader. Utbyggingsprosjektene dreide seg om hovedsakelig til melkekyr og oksekjøtt, og et tilskudd til sauebruk og et til geitebruk. Flere av byggeprosjektene går ut på å tilpasse seg kravet om løsdrift i 2034, noe som er i tråd med Sametingets prioritering om flere moderniserte driftsbygninger.

Omdisponeringer i Sametingets budsjett gjorde det mulig å overskride rammen.

4.4.6 Reindrift

Reindrifftsavtalen

Sametinget har i innspillet til reindrifftsavtalen for 2022-2023 blant annet løftet frem flere krav, som økt distriktstilskudd, krav om tilskudd til tradisjonell flokkstrukturering, avgiftslettelse på drivstoff i reindriften, midler til Protect Sápmi og at det legges av en større ramme til krisefondet. I februar 2022 ble avtalepartene enige om en reindrifftsavtale for 2022-2023, med en ramme på 180 millioner kroner. Distriktstilskuddet ble økt, det ble innført en simleslaktestilskuddsordning, og satt av mer midler til krisefondet.

Endring av hundeloven

Landbruks- og matdepartementet har satt i gang en prosess med å endre hundeloven. Sametinget har uttalt seg i saken og mener endringen vil føre til at beitenæringene blir svekket, til fordel for hunder og hundeeiere. I forslaget var det i liten grad vurdert hvilke konsekvenser endringene vil få for beitenæringene. Selv om reinen befinner seg i et beiteområde utenfor beitetiden eller utenfor et lovlig beiteområde, vil det ikke under noen omstendigheter være nødvendig å uroe og skremme reinen. Derfor foreslo Sametinget blant annet at rein og reindrift måtte innarbeides i flere av paragrafene, noe regjeringen aksepterte. På bakgrunn av Sametingets innspill ble loven endret slik at begrepet tamrein blir tatt med i flere av paragrafene i loven. Sametinget fikk også med en presisering om at hund ikke skal kunne brukes mot tamrein selv om reinen er utenfor lovlig beiteområder.

Beitekrise i reindriffta

2022 har vært et spesielt vanskelig år for reindriffta med låste beiter. Sametinget har i 2022 hatt et godt samarbeid med reindriffta for å avhjelpe beitesituasjonen forårsaket av klimakrisen. Det ble gitt tilskudd til transport av rein og for brøyting av vei for å kunne frakte rein fra vinter til sommerbeiter.

4.4.7 Tilskudd til reindrift – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til reindrift:

- Tradisjonell familiebasert reindrift er styrket og utviklet gjennom økt inntjening og lave tapstall til rovvilt.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27030 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd	957 735	1 750 000	1 750 000	792 265
Sum	957 735	1 750 000	1 750 000	792 265

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27030 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd	962 400	4 665	0	957 735
Sum	962 400	4 665	0	957 735

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
16	4	12	0

4.4.8 Tilleggsnæring i reindrift – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilleggsnæring i reindrift:

- Økt antall foretak og økt inntjening i tiltak som tar utgangspunkt i reindriffta.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27040 Tilleggsnæring reindrift - søkerbasert tilskudd	429 000	1 500 000	1 500 000	1 071 000
Sum	429 000	1 500 000	1 500 000	1 071 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27040 Tilleggsnæring reindrift - søkerbasert tilskudd	429 000	0	0	429 000
Sum	429 000	0	0	429 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
3	2	1	0

4.4.9 Kombinasjons- og utmarksnæring

I samisk sammenheng har bruken av utmark vært først og fremst til eget bruk, men også noe til salg. Utmarksressursene har tradisjonelt vært av stor betydning for husholdet og gir fremdeles et viktig bidrag til husholdningen i mange samiske områder

4.4.10 Kombinasjons- og utmarksnæring – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – kombinasjons- og utmarksnæring:

- Flere sysselsatte og økt omsetning innenfor næringen.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat int. rev. bud.
27050 Kombinasjons- og utmarksnæring - søkerbasert tilskudd	378 000	1 500 000	1 500 000	1 122 000
Sum	378 000	1 500 000	1 500 000	1 122 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27050 Kombinasjons- og utmarksnæring - søkerbasert tilskudd	378 000	0	0	378 000
Sum	378 000	0	0	378 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
4	2	2	0

4.4.11 Rovvilt

Sametinget har som mål at rovdyrforvaltningen er utformet slik at rovdyrbestandene er på et nivå som ikke truer de samiske beitenæringenes bærekraft. Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap om beitenæringene og rovvilt bør være en del av kunnskapsgrunnet for beslutninger i rovdyrpolitikken og -forvaltningen.

Sametinget har i 2022 hatt en tett dialog med statlige myndigheter, blant annet om forvaltningsplaner for rovviltregionene der det drives med samiske beitenæringer. Sametinget har gjennom godt samarbeid med statlige myndigheter oppnådd å sammen ivareta samiske beitenæringers behov og interesser i disse rovviltregionene.

4.4.12 Rovviltseminar

Sametinget har ved å arrangere et rovviltseminar i mai 2022 bidratt til å øke kunnskapen om rovviltforvaltning og rovviltpolitikk i samiske områder. Målgruppen for seminaret var først og fremst Sametingets oppnevnte medlemmer og varamedlemmer i de fire nordligste rovviltnevdene, men seminaret hadde også andre deltakere fra rovviltforvaltningen. Sametinget orienterte om våre strategier for rovviltpolitikken. Statlige myndigheter informerte

om aktuelle saker som har betydning for samiske områder. Andre temaer var blant annet erfaringer med samiske tiltak i rovviltforvaltningen, tradisjonell kunnskap, overvåking av rovviltbestandene og kameraovervåking av rovdyr.

4.4.13 Oppfølging av Reindrifftsrettslovutvalget – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Revidering av reindrifftsloven.

Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) opprettet et lovutvalg november 2018. Utvalgets formål er å vurdere og foreslå endringer i dagens reindrifftslov.

Reindrifftslovutvalget har presentert sitt forslag til endret reindrifftslov september 2022 på Sametinget. Etter presentasjonen har forslaget vært sendt på høring med høringsfrist 5. januar 2023. Det er avholdt 5 høringsmøter i de ulike reinbeiteområdene. Saken ble første gang behandlet i Sametingets plenum i desember 2022 og skal behandles på nytt der høringsinnspillene er innarbeidet i mars 2023.

4.4.14 Evaluering av Fjordfiskerikommisjonens mandat og virke – prosjekt

Sametinget og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) hadde, etter en enighet om utforming av et felles anbud til ekstern evaluering av Fjordfiskerikommisjonens mandat og virke, satt av kr 300 000 hver i budsjettene for 2022. Prosessen med å utforme et anbudsdokument er satt i gang, men er noe forsinket. Anbudsdokumentet og forslag til ny avtale for gjennomføring og finansiering av prosessen er planlagt ferdigstilt i første kvartal av 2023.

4.4.15 Erfaringsinnhenting fra beitekrisene i reindrifta – prosjekt

To store beitekriser på tre vintre viser at klimaendringene allerede påvirker reindrifta sterkt, med både næringsmessige og menneskelige konsekvenser. Sametinget ønsket å samle erfaringer fra hvordan beitekrisen påvirker, for å kunne planlegge for en fremtid der slike vintre kommer alt oftere. Av den grunn ble det satt av midler i revidert budsjett til prosjektet.

Av kapasitetsmessige utfordringer, har ikke prosjektet blitt gjennomført i 2022.

4.5 Variert næringsliv

Mål for innsatsområdet:

- Etableringsfrekvens nærmere gjennomsnittet for Norge som helhet og 2 % vekst i antall foretak.

The Sami Way er et prosjekt som omhandler den samiske måten å jobbe med entreprenørskap på. Sametinget er eier av prosjektet og har prosjektledelsen, men prosjektet er finansiert av regionalt forskningsfond. Prosjektet er et samarbeid mellom Sápmi næringshage, NORCE, UiT Norges arktiske universitet og Sametinget. Prosjektet setter fokus på å jobbe med entreprenørskap på en måte som er tilpasset samisk næringsliv. Sametinget vil vurdere hvordan vi kan implementere funnene fra prosjektet. Sametinget vil også på bakgrunn av rapporten se på muligheten for å gjennomføre et hovedprosjekt.

4.5.1 Samletabell – variert næringsliv

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
27101 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	6 121 870	4 500 000	-1 621 870
25001 Sápmi næringshage - direkte tilskudd	1 051 000	1 051 000	0
25101 Ungt Entreprenørskap - direkte tilskudd	271 000	271 000	0
28610 Samisk reiseliv - prosjekt	588 151	1 300 000	711 849
27201 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	109 369	1 500 000	1 390 631
28620 Attraktive lokalsamfunn - prosjekt	0	800 000	800 000
Sum	8 141 390	9 422 000	1 280 610

4.5.2 Tilskudd til variert næringsliv – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – variert næringsliv:

- Vekst i antall foretak nærmer seg 2 % i samiske områder.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27101 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	6 121 870	4 500 000	4 500 000	-1 621 870
Sum	6 121 870	4 500 000	4 500 000	-1 621 870

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27101 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	7 155 200	1 033 330	0	6 121 870
Sum	7 155 200	1 033 330	0	6 121 870

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
59	33	21	5

4.5.3 Sápmi næringshage – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Samisk næringshage tilbyr nettverk, kompetanse og effektiv støtte til næringslivet i sitt virkeområde.

Sápmi Næringshage er en pådriver av næringslivet gjennom sitt arbeid som veileder og gjennom den bistand de yter til næringslivet. Tilskuddet bidrar til at næringslivet og de som ønsker å etablere og drive egen bedrift får tilgang på nettverk, kapital og kompetanse, samt støtte i etableringsfasen.

4.5.4 Ungt Entreprenørskap – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Ungt Entreprenørskap har et spesielt fokus på å utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv i samiske områder i Troms og Finnmark.

Ungt Entreprenørskap jobber med flere prosjekter som skal legge til rette for et godt miljø som bidrar til at flere unge satser på entreprenørskap. Dette vil på sikt gi vekst i antall bedrifter og nye etableringer. Arbeidet har bestått av kursing og forelesninger på videregående skoler, og i 2022 har Ungt Entreprenørskap gjennomført et prosjekt for å få oversatt grunnskolematerialet til samisk. Tilskuddene gir Ungt Entreprenørskap det mulighetsrommet organisasjonen trenger for å kunne tilby de samiske videregående skolene det samme tilbudet som de videregående skolene ellers i det nordligste fylket.

4.5.5 Samisk reiseliv – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samisk reiseliv:

- 5 bedrifter øker sin årlige omsetning til over kr 1 500 000.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27201 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	109 369	1 500 000	1 500 000	1 390 631
Sum	109 369	1 500 000	1 500 000	1 390 631

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27201 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	615 000	505 631	0	109 369
Sum	615 000	505 631	0	109 369

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
7	6	0	1

4.5.6 Samisk reiseliv – prosjekter

Mål for prosjektene:

- Flere levedyktige reiselivsbedrifter som skaper verdier ved å kommersialisere og vise frem samisk kultur på en etisk riktig måte.

Delstrategi for samisk reiseliv og klyngeprogram for samiske reiselivsbedrifter

Det er satt i gang en dialog med Innovasjon Norge for å jobbe fram en samisk reiselivstrategi innen den nasjonale reiselivsstrategien 2030. Det er etablert et nettverk der Sápmi næringshage/destinasjon Sápmi, Troms- og Finnmark fylkeskommune, UiT Norges arktiske universitet, Dáiddadállu og Sametinget har vært med. Nettverket skal gi innspill til den nasjonale reiselivsstrategien.

Faamoe-lokalmat

Prosjektet ble ferdigstilt i april 2022. Resultat av prosjektet var en kulinarisk rute i Finnmark. Alle 6 bedrifter som har deltatt ønsker videreføring og utvikling av arbeidet.

Máistu

Prosjektet har hatt som mål å få til salg av reinkjøtt fra produsent til restaurantbransjen. Prosjektet ble avsluttet i slutten av 2021. Máistu hadde få deltakere på grunn av korona og frafall av deltakere underveis.

De som fullførte var i stor grad fornøyd fordi de blant annet opplevde inspirasjon til nye matoppskrifter. Imidlertid viser resultat av prosjektet at behovet for å selge reinkjøtt til restauranter i Tromsø ikke var til stede i stor grad som antatt, noe som kan skyldes at produsentene per i dag kan selge kjøttet til en god pris til sine etablerte marked.

Forskning på samisk reiseliv og kreative næringer og Sametingets rolle

Sametinget har engasjert UiT Norges arktiske universitet som har gjort en forstudie på vurdering av veien videre for samisk reiseliv og kreative næringer og Sametingets rolle i utviklingen av disse. Forslaget fra rapporten er at samisk reiseliv og samiske kreative næringer kobles tettere sammen. Sametinget må være en viktig premissleverandør i dette arbeidet. Sametinget har blant annet fulgt dette opp i budsjett 2023 med å slå sammen tilskuddsordningene for samisk reiseliv, kreative næringer og mat. Målet med ordningen er å koble, styrke og samordne samisk reiseliv, kreativ næring og samiske matprodusenter/leverandører.

4.5.7 Attraktive lokalsamfunn – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Samiske lokalsamfunn er attraktive både for bosetting og for næringsliv

På grunn av kapasitetsmessige årsaker ble prosjektet ikke gjennomført i 2022 og midlene satt av til prosjektet er omdisponert til andre poster.

4.6 Kreative næringer

Mål for innsatsområdet:

- Flere samiske kulturnæringsutøvere som skaper robuste og lønnsomme kulturnæringsbedrifter med en større overlevelsesgrad.

4.6.1 Samletabell – kreative næringer

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
27301 Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	704 349	1 000 000	295 651
28701 Kompetansebaserte kreative næringer - prosjekt	1 298 022	1 500 000	201 978
25201 Dáiddadállu - direkte tilskudd	455 000	455 000	0
28703 Mulighetsstudie Dáiddadállu - prosjekt	500 000	500 000	0
Sum	2 957 371	3 455 000	497 629

4.6.2 Kreative næringer – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – kreative næringer:

- 5 bedrifter øker sin årlige omsetning til over kr 1 500 000.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
27301 Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	704 349	1 000 000	1 000 000	295 651
Sum	704 349	1 000 000	1 000 000	295 651

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
27301 Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	1 112 300	407 951	0	704 349
Sum	1 112 300	407 951	0	704 349

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
19	9	6	4

4.6.3 Kompetansebaserte kreative næringer – prosjekt

Šoop Šoop

Šoop Šoop har som formål å knytte samiske næringsutøvere med innkjøpere for på den måten nå et større marked. Šoop Šoop er et prosjekt initiert og finansiert av Sametinget. Prosjektet er nå avsluttet. Selv om Sametinget oppnådd en god del av målene for prosjektet har Sametinget besluttet å avvike tiltaket fordi det har vært utfordrende å få utstillere og innkjøpere til å delta på Šoop Šoop. Dette har gjort at lønnsomheten ikke har vært tilfredsstillende utfra innsatsen og økonomien som er lagt ned i prosjektet.

Šoop Šoop - Sámi design days var også representert på Oslo Design Fair i Lillestrøm. Virksomhetene Alva, Davvi Siida, Sámi Stories, Erica Huvva og Abanti deltok på messa.

Merkevarerordning for samisk design

Sametinget og Samerådet har hatt et samarbeid om prosjektet på Duodji-merket og Sami Made. I 2022 har prosjektet fått ekstern finansiering. Samerådet har engasjert en prosjektleder, og merkene ble lansert i desember 2022.

4.6.4 Dáiddadállu – direkte tilskudd

Mål med direktetilskuddet:

- Dáiddadállu jobber med å løfte kollektivets medlemmers kunstneriske formidling nasjonalt og internasjonalt.

Dáiddadállu økte i 2022 sin bemanning og har nå daglig leder og administrasjonsmedarbeider i 100 % stilling, kunstfaglig leder i 30 % stilling, i tillegg til prosjektmedarbeidere på engasjement. Det er identifisert, finansiert og igangsatt arbeidet med løsning for lokaler for Dáiddadállu. Sametinget har gitt tilskudd til brakkerigg som lokaler for utstilling og kontor og har fulgt opp arbeidet for framtidige permanente lokaler og tomt. Dáiddadállu har styrket seg som bedrift og organisasjon gjennom N2 -prosjektet som står for "produktutvikling og økonomisk innovasjon av samisk kunst". Dáiddadállu hadde i 2022 en sentrale roller i forbindelse med Venezia Biennalen, Árran 360, første samiske spillefilm på Netflix og har oppnådd synlighet med sine kunstnere på Nasjonalmuseet.

4.7 Duodji

Mål for innsatsområdet:

- Flere duodjiutøvere som driver med duodji som næring.

Sametingets plenum behandlet i oktober sak om samhandling og organisering av duodji. Sametinget ønsker å ta et større ansvar for utviklingen av duodjinæringen, her under gjensidig informasjon, samordning av prosjekter innen salgs- og markedsføring for duodji- og designvirksomheter. I tillegg vil Sametinget at Duodjeinstituhitta skal ta større ansvar i utviklingen av instituttet som et senter for immateriell kulturarv.

Sametinget har bidratt med innhold på Nordisk konferanse om samisk immateriell kulturarv i Trondheim november 2022.

4.7.1 Samletabell – duodji

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
25301 Tilskudd til Duodjeinstituhitta - direkte tilskudd	5 974 000	5 574 000	-400 000
25401 Opplæringskontoret for reindrift og duodji - direkte tilskudd	1 802 000	1 802 000	0
Næringsavtale for duodji	6 459 472	7 100 000	640 528
Sum	14 235 472	14 476 000	240 528

4.7.2 Duodjeinstituhitta – direkte tilskudd

Mål for tilskuddet:

- Duodjeinstituhitta utvikler og bistår duodjibedrifter med produksjonsveiledning og produktutvikling, samt med nettverksbygging.

Instituttet har hovedkontor i Kautokeino og seks avdelinger. Disse er lokalisert på Snåsa, Hattfjelldal, Evenes, Samuelsberg, Karasjok og Varangerbotn. Duodjeinstituhitta tilbyr faglig veiledning i duodji i Nordland, Troms, Øst- og Midt-Finnmark. Instituttet jobber med tradisjonskunnskap i samisk duodji som kultur, fag og næring. Duodjeinstituhitta er det eneste landsomfattende kompetanse- og utviklingscenter for duodji. Duodjeinstituhitta jobber med utvikling av maskiner og utstyr for å bedre lønnsomheten og arbeidsvilkår for utøvere av duodji. Dette trenges fordi det er stor etterspørsel etter duodjimønstre i tillegg til opplæring i ulike duodjiteknikker. Tilskuddet bidrar til at instituttet kan være et landsomfattende kompetanse- og utviklingscenter for duodji. Duodjeinstituhitta melder at det er økende etterspørsel etter deres tjenester.

Duodjeinstituhitta har hatt et stort prosjekt pågående som heter «den samiske brudens hodeplagg». Prosjektet har blant annet resultert i en utstilling som åpnet i Kautokeino på instituttet i november. Sametinget har gitt tilskuddsmidler over søkerbaserte ordninger til dette prosjektet.

4.7.3 Utvikling og rekruttering i duodjinæringen – direkte tilskudd til Opplæringskontoret i reindrift og duodji

Mål for tilskuddet:

- Opplæringskontoret i reindrift og duodji utdanner ungdom til dyktige fagarbeidere, og videreutdanner reindrift- og duodjiutøvere.

Opplæringskontoret for reindrift og duodji har det siste året jobbet målrettet med rekruttering, noe som har gitt resultater. I 2022 har Opplæringskontoret opplevd en økning i antall lærlinger i duodjifagene.

4.7.4 Næringsavtale for duodji

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
28001 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	2 774 740	2 500 000	-274 740
28002 Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	585 170	1 200 000	614 830
28003 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	170 000	160 000	-10 000
28004 Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	1 606	20 000	18 394
28005 Kompetanse, opplæring, kurs	387 956	200 000	-187 956
28006 Markedstilpasning	600 000	830 000	230 000
28030 Duojárriid Ealáhus Searvi - direkte tilskudd	630 000	630 000	0
28031 Sámiid Duodji - direkte tilskudd	1 310 000	1 310 000	0
28040 Fag- og økonomisk utvalg	0	50 000	50 000
28041 Organisering av duodjiavtalen	0	200 000	200 000
Sum	6 459 472	7 100 000	640 528

Det ble i juli 2022 gjort en begrenset analyse av omsetningstallene for de bedriftene som har fått tildelt driftstilskudd fra Sametinget. Analysen har sett på omsetningstall fra 2019 - 2020. Analysen viste en reduksjon på til sammen 9 %. Omsetningen fra 2019 til 2020 sank fra kr 12 006 081 til kr 10 892 452. Det var store variasjoner og 9 av 28 i utvalget hadde en økning.

Sametinget har i 2022 opphevet Hovedavtalen for duodji næringen, og skal inkorporere deler av hovedavtalen inn i næringsavtalen i ett felles dokument. Duodji registeret er også opphevet med virkning fra 2024. Dette vil forenkle søknadsprosessen for driftstilskudd for duodji utøverne. Forhandlingene om avtalen ble gjennomført i september 2022. I avtalen for 2023 økte bevilgningen til driftstilskuddsordningen fra kr 2 500 000 i 2022 til kr 2 800 000 i 2023. Satsen på støtte øker med 5 %, og maksimalsatsen økte fra kr 150 000 til kr 170 000.

I 2023 er det avsatt kr 190 000 til en ny søkerbasert ordning for felles duodji verksteder.

Samiid Duodji – direkte tilskudd

Sametinget har et mål om å utvikle duodji som en framtidsrettet og attraktiv næring. Økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked står sentralt i Sametingets satsing.

Duodji næringen er preget av at utøverne blir eldre, og Samiid Duodji har derfor prioritert aktiviteter knyttet til rekruttering av ungdom. Tiltakene har hatt gode resultater. Blant annet var det flere yngre deltagere enn tidligere på landsmøtet.

Duodji næringen har utfordringer knyttet nyetableringer. Kunnskap går tapt og Samiid Duodji er bekymret over utviklingen. Av den grunn har Samiid Duodji sendt inn et skriv til Sannhets- og forsoningskommisjonen for å belyse situasjonen.

Når det gjelder bruk av samisk språk er det regionalt stor variasjon på språkkunnskap hvor noen lag/foreninger har jobbet med språkaktiviteter over lengre tid mens andre har akkurat begynt.

Duojáriid Ealáhus searvi – direkte tilskudd

Målet med tilskuddet er å få flere duodji utøvere til å begynne å jobbe som næringsutøvere innen duodji. Hovedmålet til Duojáriid ealáhussearvi er å utvikle duodji som næring og de har i sin aktivitet fokus på dette. Det er blant annet arrangert seminar med utviklingen av duodji som næring som tema. I tillegg har de gjennomført egne duodji kurs. Foreningen peker på at det er vanskelig for å si at om antall næringsutøverne øker, siden det ikke finnes ordentlig statistikk over duodji utøvere som har duodji som næring. Organisasjonens opplever at de i stor grad bidrar til måloppnåelse for tilskuddet. Hovedspråket for organisasjonen er samisk, så de har ikke gjennomført egne språktiltak.

Driftstilskudd – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – driftstilskudd:

- Øke omsetningen av egenprodusert tradisjonell duodji.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
28001 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	2 774 740	2 500 000	2 500 000	-274 740
Sum	2 774 740	2 500 000	2 500 000	-274 740

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
28001 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	2 774 740	0	0	2 774 740
Sum	2 774 740	0	0	2 774 740

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
36	34	1	1

Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter:

- Duodji bedriftenes profesjonalitet og inntjening økes.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, 28002 etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	585 170	1 200 000	1 200 000	614 830
Sum	585 170	1 200 000	1 200 000	614 830

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, 28002 etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	732 600	147 430	0	585 170
Sum	732 600	147 430	0	585 170

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
12	6	4	2

Duodjistipend

Mål for tilskuddsordningen – duodjistipend:

- Flere med formell kompetanse innenfor duodji.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
28003 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	170 000	160 000	160 000	-10 000
Sum	170 000	160 000	160 000	-10 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
28003 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	170 000	0	0	170 000
Sum	170 000	0	0	170 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
16	16	0	0

Velferdsordninger

Mål for tilskuddsordningen – velferdsordninger:

- Gode velferdsordninger for duodji utøvere som er godkjent i duodji registeret.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
28004 Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	1 606	20 000	20 000	18 394
Sum	1 606	20 000	20 000	18 394

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
28004 Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	1 606	0	0	1 606
Sum	1 606	0	0	1 606

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
1	1	0	0

Kompetanse, opplæring, kurs

Mål for tilskuddsordningen – kompetanse, opplæring og kurs:

- Duodjibedriftenes og duodjiutøvernes profesjonalitet og kompetanse økes.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
28005 Kompetanse, opplæring, kurs	387 956	200 000	200 000	-187 956
Sum	387 956	200 000	200 000	-187 956

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
28005 Kompetanse, opplæring, kurs	403 202	15 246	0	387 956
Sum	403 202	15 246	0	387 956

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
8	6	2	0

Markedstilpasning

Mål for tilskuddsordningen – salgsfremmende tiltak

- Duodjibedriftenes profesjonalitet og inntjening økes.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
28006 Markedstilpasning	600 000	830 000	830 000	230 000
Sum	600 000	830 000	830 000	230 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
28006 Markedstilpasning	872 000	272 000	0	600 000
Sum	872 000	272 000	0	600 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
4	3	1	0

Organisering av duodji

Mål for tilskuddsordningen – organisering av duodji:

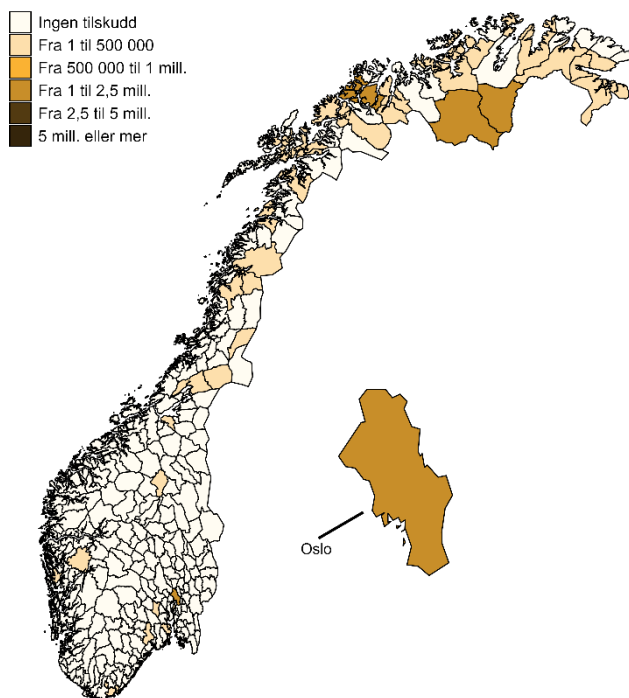
- Koordinere og samordne innsatsen mellom ulike aktører.

5 Kultur

Samfunnsmål:

- Et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet.

Figur 15: Søkerbaserte tilskudd til kultur

5.1 Samletabell – kultur

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	10 715 991	11 520 000	804 009
Virkemidler	161 028 145	161 775 000	746 855
Sum	171 744 136	173 295 000	1 550 864

Sametingets tilskuddsordninger til kultur har gitt støtte til samiske institusjoner og til samiske kunstnere, kulturutøvere og artister. På denne måten har disse fått utvikle seg faglig og kunstnerisk gjennom 2022. Dette har bidratt til at samisk kunst og kultur har fått større oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt. Synlighet og tilgjengelighet er noe som kommer frem gjennom medier og Sametinget har

i den forbindelse begynt arbeidet med en samisk mediemelding som skal presenteres i løpet av 2023.

Sametinget har arbeidet politisk for å styrke kunstutøvere sine rammebetingelser. Mer spesifikt har Sametinget i år nådd flere milepæler på flere fronter selv om sektoren har vært preget av pandemien og har mye å ta inn fra pandemi-tiden. Det samiske samfunnet har i år blant annet kunnet vise fram noe av det beste samisk kunst og kultur har å tilby på verdenspodium på Veneziabiennalen. I tillegg ble det nye Nasjonalmuseet åpnet med flere samiske kunstverk i den permanente utstillingen.

Behovet for samiske kulturbygg er stort. Det var derfor en milepæl for det sørsamiske område da Saemien Sijte åpnet det nye museumsbygget i juni. Prosessen med å få et nytt museumsbygg har vært en lang kamp så gleden var stor da det endelig ble åpnet i juni. Byggingen av nytt teaterbygg til det samiske nasjonalteatret Beaivváš ble satt i gang i 2022. Teateret skal samlokaliseres med Samisk videregående skole og reindriftsskole. Byggestart var i mai. Prosessen med nytt kunstmuseum er også i gang og i 2022 er det utarbeidet et forprosjekt med detaljerte planer og skisser for museet.

Et levende språk må formidles og synes. Alle mottakere av direkte tilskudd jobber med å synliggjøre samisk språk på forskjellige måter. Noen har samisk som hovedspråk, andre jobber aktivt med tiltak for å synliggjøre språket. Forlagene som produserer samisk litteratur, er viktige samarbeidspartnere i produksjon av samisk litteratur. I tillegg vil ny boklov som Sametinget har konsultert om være et hjelpemiddel for at flere samiske bøker blir mer tilgjengelige. Sametinget jobber også selv med formidling av samisk litteratur. Sametingets bibliotek har en stor samling av samisk litteratur som lånes ut til hele landet. I tillegg har biblioteket egne sør- og lulesamiske litteraturformidlere som jobber spesielt med formidling av samisk litteratur i disse områdene.

5.2 Driftskostnader – kultur

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	7 695 939	9 818 000	2 122 061
Driftskostnader	3 020 052	1 702 000	-1 318 052
Sum	10 715 991	11 520 000	804 009

5.2.1 Administrasjon – kultur

Samisk bibliotekstjeneste

Sametingets mål for samisk bibliotekstjeneste er at hele den samiske befolkningen skal få et tilfredsstillende bibliotektilbud. Sametingets bibliotek har samarbeid med andre bibliotek og institusjoner for å utvikle og formidle samisk litteratur.

Biblioteket kjøper inn flere eksemplarer av bøker, slik at andre bibliotek kan låne en samling av bøker til utlån for sine brukere, et depot utlån. Utlånet til biblioteket er stabilt. Mye blir lånt ut til andre bibliotek via fjernlån, i tillegg har biblioteket mange studenter som lånere.

Sør- og lulesamisk litteraturformidling

Sametingets litteraturformidlere i sør- og lulesamisk område har i løpet av året hatt flere arrangement og satt i gang flere formidlingstiltak. Under «Amma Tråante» ble det laget podkast-episode av en forfattersamtale med Anne Wuolab og June Sommer Strask. Sametingets bibliotek har en egen podkast «Šiella» som er under oppbygging. Sametingets Sørsamiske litteraturformidler har hatt eventyrstunder i samarbeid med folkebibliotek og kommuner, har bidratt med informasjon om ny samisk litteratur og om prosjektet Loga munnje under ulike arrangement.

Sametingets Lulesamisk litteraturformidler har jobbet spesielt med formidling til barn. Dette er fortsettelse og styrking av Lågå munji-tiltaket. I samarbeid med Árran og Hamarøy bibliotek har det vært ukentlige lesestunder for barnehagen og samisk klassen på småtrinnet. Under Mihá-kulturfest samarbeidet Sametinget med Árran om forfattersamtale med Ella Marie Hætta Isaksen. Det har også vært digital overføring av forfattermøte og boklansering med Stig Gælok på Árran.

5.3 Virkemidler innsatsområder – kultur

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Gode rammevilkår for samiske kunstnere	23 782 905	22 119 000	-1 663 905
Samiske kulturinstitusjoner	110 369 965	111 469 000	1 099 035
Samisk litteratur	18 191 542	19 296 000	1 104 458
Samiske medier	5 239 734	5 447 000	207 266
Samisk idrett	3 444 000	3 444 000	0
Sum	161 028 145	161 775 000	746 855

5.4 Tilrettelegging, samarbeid og premisser for utvikling av samisk kunst og kultur

Mål for innsatsområdet:

- Økt synliggjøring av og kunnskap om samisk kunst og kultur.

Sametinget har gjennom sin møtevirksomhet med statlige samarbeidspartnere, innenfor kunst og kultur, fremmet behovet for et samisk kulturløft. Sametinget har i dialogen hatt fokus på bedre rammebetingelser for det samiske kulturfeltet, samt å vise potensiale og fremtidige behov for det samiske kunst- og kulturfeltet i det samiske samfunn. Dette har gitt noen resultater, men det er enda store forventninger til et samisk kulturløft som regjeringen har signalisert gjennom Hurdalsplattformen.

Samiske perspektiver i Nordisk ministerråd sitt arbeid

Sametinget har jobbet for at Norge under sin formannskapsperiode i Nordisk Ministerråd skal sette fokus også på samiske perspektiver og tema. I den forbindelse har det vært tett kontakt med Kultur- og likestillingsdepartementet for å få informasjonsutveksling og drøfting av aktuelle saker.

Et resultat av dette arbeidet er at det ble arrangert en konferanse om samisk immateriell kulturarv i Trondheim i november. Konferansen var et samarbeid mellom Sametinget og Kulturrådet. Et annet resultat av arbeidet var deltakelse fra Sametingsrådet og Samerådet i panelsamtaler under det Kulturpolitiske toppmøte arrangert av Kulturrådet i november som del av Norges formannskapsperiode.

Sámeráđđi – KulturSápmi

Samerådet og KulturSápmi tenketank, samt Viermie-K har utarbeidet rapporter om tilstanden til samisk kultur, med fokus på de samiske kulturinstitusjoner på svensk side av Sápmi. Rapportene var tema på Samerådets møtearena for samiske kunstnere og kulturarbeidere, KulturSápmi i august 2022. Sametinget har bidratt med midler til rapporten og konferansen samt vært deltager i prosessen. Rapportens tiltak blir fulgt opp av kulturrådet og Kultur- og likestillingsdepartementet.

Arctic Art Summit

Arctic Art Summit arrangeres annet hvert år. Målet er å sette fokus på kunst og kulturpolitikk i arktisk. I 2022 ble Arctic Art Summit arrangert i Whitehorse i Canada. Under Arctic Art Summit var flere samiske kunstnere, kulturutøvere og institusjoner representert, både i panelsamtaler, med workshops og konserter/forestillinger. Sametinget tok initiativ til et felles møte mellom representanter for de tre sametingene og kulturrådene i Norge, Sverige og Finland. Sametinget og Kulturrådet arrangerte i juni 2022 et webinar med tittelen «Practitioner experiences in the traditional arts economy» som et oppspill til konferansen.

5.5 Gode rammevilkår for samiske kunstnere

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kunstnere som har gode muligheter til kunstnerisk utvikling.

5.5.1 Samletabell – gode rammevilkår for samiske kunstnere

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
33001 Samisk kunstneravtale - direkte tilskudd til Samisk kunstnerråd	9 092 000	9 092 000	0
32001 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	2 130 752	2 500 000	369 248
32101 Kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	5 339 153	3 306 000	-2 033 153
30001 Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd	1 884 000	1 884 000	0
30101 Sámi Dáiddaguovddáš - direkte tilskudd	5 337 000	5 337 000	0
Sum	23 782 905	22 119 000	-1 663 905

Veneziabiennalen

Som et resultat av Sametingets og samiske kunstneres arbeid ble den Nordiske paviljongen på Veneziabiennalen dedikert til samiske kunstnere i 2022. H.M. Dronning Sonja åpnet den samiske paviljongen, der de samiske kunstnerne Máret Ánne Sara, Anders Sunna og Pauliina Feodoroff representerte Sápmi på den prestisjefylte og tradisjonsrike 59. kunstbiennalen. Dette er første gang den nordiske paviljongen utelukkende viser samiske kunstnere. I tillegg til den samiske paviljongen, var samisk kunst av Britta Marakatt-Labba og avdøde Aage Gaup i årets hovedutstilling på Veneziabiennalen, "The Milk of Dreams". Dette er et direkte resultat av både Sametingenes og samiske kunstneres flere års arbeid mot Office for Contemporary Art Norway (OCA), de nordiske regjeringene for å fremme samisk kunst.

Som en del av det utvidede programmet til den samiske paviljongen ble også begivenheten Aabaakwad 2022 arrangert i Venezia i forbindelse med den offisielle åpningen. Aabaakwad er en internasjonal samling av urfolkskunstnere, kuratorer og tenkere. Sametinget hadde en betydelig rolle i planleggingen og gjennomføringen av arrangementene.

Nasjonalmuseet

Nasjonalmuseet ble åpnet med flere samiske kunstverk i den permanente utstillingen. Samisk kunstnere var også representert i åpningsutstillingen. Sametinget og de samiske kunstnere har i flere år jobbet med å synliggjøre samisk kunst, og dette er et resultat av dette arbeidet.

5.5.2 Samisk kunstneravtale – avtale

Målsetning med kunstneravtalen:

- De samiske kunstnerorganisasjonene og de samiske kunstnerne har gode og forutsigbare rammevilkår for sin virksomhet.

	Revidert 2022
Kunstfond	922 000
Stipend for samiske kunstnere	3 615 000
Driftsstøtte til kunstnerorg. og Samisk kunstnerråd	4 504 000
Visningsvederlag	51 000
Sum	9 092 000

Gjeldende samarbeidsavtale mellom Samisk kunstnerråd og Sametinget skal fornyes før 2024. I 2022 har Sametinget hatt dialog med Samisk kunstnerråd om dette. Sametinget og Samisk kunstnerråd ønsker at avtaleinstituttet skal være en arena for å fremme og drøfte generelle kunst- og kulturpolitiske tiltak og utfordringer.

Prosesen med kunstneravtalen ble påbegynt med dialogmøte mellom Sametinget og samisk kunstnerråd i januar 2022 der det ble løftet og diskutert ulike problemstillinger på kunstfeltet. Forhandlingene for 2023 avtalen ble innledet i juni. Sámi Dáiddárráđđi/Samisk kunstnerråd fremmet et krav 2023 på totalt 12 843 millioner kroner. Partene gjennomført forhandlingene på høsten. Resultatet av forhandlingene var en økning på 1 million kroner. Bakgrunnen for økningen er knyttet opp mot at Mun dajan – Foreninga samiske forfattere tas inn som fullverdig medlem i Samisk kunstnerråd.

5.5.3 Joik og samisk musikk – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – joik og samisk musikk:

- Produksjon, utvikling og utgivelser av joik og samisk musikk.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
32001 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	2 130 752	2 500 000	2 500 000	369 248
Sum	2 130 752	2 500 000	2 500 000	369 248

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
32001 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	2 268 250	137 498	0	2 130 752
Sum	2 268 250	137 498	0	2 130 752

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
26	23	2	1

Samiske musikere holder et høyt nivå. Det skjer mye spennende på musikkområdet og også tradisjonell joik ser ut til å være i utvikling og flere nye unge joikere har fått scenetid. Bernt Mikkell Haglund i Rieban musikkproduksjon arbeider med å smelte sammen tradisjonell joik med moderne musikk og i prosjektet «Bernt Mikkell Haglund og joikere» samarbeider han med flere unge joikere i et klubbkonsept som har fått stor oppmerksomhet og god omtale. Sametinget har økt støtten til turnevirksomhet ettersom COVID19 restriksjonene avtok i løpet av 2022. Mange samiske musikere blir igjen booket til større scener både nasjonalt og internasjonalt.

5.5.4 Tilskudd til kulturtiltak – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til kulturtiltak:

- Gode rammevilkår for samiske kunstproduksjoner og kulturoplevelser.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
32101 Kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	5 339 153	3 306 000	3 306 000	-2 033 153
Sum	5 339 153	3 306 000	3 306 000	-2 033 153

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
32101 Kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	5 451 772	112 619	0	5 339 153
Sum	5 451 772	112 619	0	5 339 153

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
134	81	38	15

5.5.5 Internasjonalt Samisk Filminstitutt – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt:

- Internasjonalt Samisk filminstitutt utvikler og fremmer samisk film.

Tilskuddet bidrar til drift av Internasjonalt Samisk filminstitutt. Driftsmidler legger et godt grunnlag for driften og bidrar dermed til å utvikle og fremme samisk film.

Samisk film er i sterk vekst, og i 2022 annonserte Internasjonalt Samisk filminstitutt blant annet et nytt samarbeid med storaktøren Netflix. Samarbeidet omfatter spillefilmprosjekt med Elle Marja Eira, samt nye utviklingskonsepter. I tillegg satset ISFI stort på XR prosjektet “Árran 360” som et prosjekt tilknyttet Veneziaennialens samiske paviljong. Dette prosjektet har markert et skille knyttet til samisk films synlighet internasjonalt. I tillegg kom ISFI ut med flere store dubbingprosjekter blant annet “Kardemomme by” på nordsamisk.

Tromsø internasjonale filmfestival hadde en ny rekord av samiske filmer – hele 12 filmer, deriblant den prisvinnende dokumentaren “Tystnaden i Sápmi” som omhandler overgrepskulturen i Sápmi. Filmprisgrossist kunstfilmregissøren Gjert Rognli vant mange priser for sin film “Eallin lea guovtte suorat niehku/Life is a two-way dream (2019) som også ble vist på COP-27 i Egypt. Det kom også en svensk produsert dokumentar om kunstneren Britta Marakatt Labba; “Historjá” som er blitt prisenominert.

5.5.6 Sámi Dáiddaguovddáš – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – Sámi Dáiddaguovddáš:

- Sámi Dáiddaguovddáš formidler kunst til et bredt nasjonalt og internasjonalt publikum.

Sámi Dáiddaguovddáš har som formål å støtte, formidle og synliggjøre samisk samtidskunst på samisk. Med hjelp av tilskuddet har Sámi Dáiddaguovddáš utarbeidet 7 utstillinger på senteret og 9 utstillinger eksternt. Det er også blitt utgitt en rekke formidlingsmaterialer til utstillinger som Veneziaennialen og "Skattekiste", kunstsamling i Karasjok gjennom 50 år.

5.6 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur

Mål for innsatsområdet:

- Sterke samiske institusjoner som forvalter, formidler og utvikler samisk kunst, kultur og historie.

5.6.1 Samletabell – samiske kulturinstitusjoner

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
31001 Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 - direkte tilskudd	500 000	500 000	0
Festvaler - direkte tilskudd	6 223 000	6 672 000	449 000
Teatre - direkte tilskudd	27 420 000	27 420 000	0
Museer - direkte tilskudd	67 392 000	67 392 000	0
Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd	7 185 000	7 185 000	0
Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	1 439 100	1 500 000	60 900
33901 Mulighetsstudie Savio-museet - prosjekt	210 865	300 000	89 135
33902 Prosjekt for økt kompetanse i de samiske institusjonene - prosjekt	0	500 000	500 000
Sum	110 369 965	111 469 000	1 099 035

5.6.2 Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Bodø2024 har en tydelig samisk profil og et samisk innhold som gjør samisk språk, kunst og kultur kjent i Bodø, Nordland, Norge og Europa.

Samarbeidet mellom Sametinget og Bodø2024 har som mål å styrke samisk kultur og språk i Bodø, Nordland og landsdelen. Bodø2024 har et bevisst forhold til den samiske språksituasjonen i Nordland fylke; fylket strekker seg over fem samiske språkområder, og det reflekteres i kulturhovedstadsprosjektet. Bodø2024 har i 2022 ansatt en samisk koordinator. Den samiske koordinatoren skal bidra til å fremme den samiske dimensjonen i programmet til Bodø2024. Fra oppstart sommeren 2022 har arbeidet vært knyttet opp mot å bygge nettverk og kontakter for å skape oppslutning og begeistring om kulturhovedstadsprogrammet.

5.6.3 Festivaler – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – festivaler:

- Festivaler som synliggjør, formidler og utvikler samisk kunst og kultur.

Det er 10 festivaler som får direkte tilskudd fra Sametinget. Det er Riddu Ridđu Festivála, Samisk påskefestival i Kautokeino, Márkomeannu, Kárášjoga festiválat/Festivaler Karasjok, Raasten Rastah, Julevsáme vahkko – Doajmmasiebrre Julevsábme, Samisk uke i Tromsø, Samisk musikkuke i Alta, Beaskán Luossarock og Tjaktjen Tjåanghko.

Julevsáme vahkko – Doajmmasiebrre Julevsábme har ikke rapportert innen tidsfristen 15. desember 2022. Det er heller ikke rapportert på midlene i 2020 og 2021, og tilskuddene fra disse årene er tilbaketrasket.

Flere aktører rapporterer at Sametingets tilskudd gir festivalene nødvendig økonomiske forutsigbarhet og bidrar til å opprettholde drift. Aktørene trenger denne forutsigbarheten som tilskuddene tilbyr for å kunne starte planleggingen av kommende års arrangementer. Det gir festivalene også mulighet til å ansette folk, som for eksempel hos Márkomeannu hvor de har hatt anledning til å ansette 2 i faste stillinger og ha helårsdrift. Sametingets tilskudd er også grunnlaget for å løse ut tilskudd fra andre tilskuddspartnere, så som for eksempel fra Kulturrådet.

5.6.4 Teatre – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – teater:

- De etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere samisk scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst som gir kulturopplevelser og synliggjør samiske språk.

Det er tre samiske teatre som får direkte tilskudd over ordningen til teatre. Det er Beavváš Sámi Našunálateáhter, Áarjelhsaemien Teatere og Sámi Mánáidteáhter.

Alle teatrene fikk en ekstra bevilgning på kr 125 000 fra Sametinget i desember. Disse midlene var gitt fra Kultur- og likestillingsdepartementet til samiske kulturinstitusjoner.

Sametinget har i mange år jobbet for at Beavváš Sámi Našunálateáhter skal få nytt teaterbygg. I 2022 ga Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet Statsbygg i oppdrag å sette i gang byggingen av bygget som samlokaliserer Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino og det samiske nasjonalteatret Beavváš. Byggestart var i mai. Sametinget deltar i prosjektrådet for byggingen

Som ledd i arbeidet med å styrke Sámi Našunálateáhter Beavváš økonomisk i forbindelse med oppbyggingen av teaterets kapasitetsbehov knyttet til nytt teaterbygg har Sametinget hatt en opptrapping av driftstilskuddet til teatret. Av den grunn fikk Sámi Našunálateáhter Beavváš en økning i 2022 på kr 500 000.

Áarjelhsaemien Teatere er en viktig språkarena for å vitalisere sørsamisk i Saepmie og for å synliggjøre sørsamisk nasjonalt og internasjonalt. Totalt har teateret hatt og vært involvert i 41 forestillinger i løpet av 2022. Forestillingen Allaq Dállen Giele var den første helaften forestilling med fullt skuespillerensemble der hovedspråket er sørsamisk. Denne produksjonen er et samarbeid mellom Áarjelhsaemien Teatere, Beavváš Sámi Nášunála teáhter og Turneteateret. Preproduksjon Aahka er et samarbeid mellom Áarjelhsaemien Teatere og Helgeland Sinfonietta, og Giedtine mellom Áarjelhsaemien Teatere, Nordland Teater og Beavváš Sámi Nášunála Teáhter. Trilogien Biegke Beahteme som består av disse tre forestillingene er som helhet laget i samarbeid med Bodø2024.

Sami mánáidteáhter har fokusert på flerspråklighet i kulturskolen. Dette for å synliggjøre og bevisstgjøre barn og publikum på at det er naturlig og få bruke samisk, uavhengig av hvem du møter og hvilken aktivitet du holder på med. Resultatet har blant annet vært at norsktalende elever har fått en større forståelse for hvor viktig det er at vi som samfunn legger til rette for bruk av samisk. De ble også motivert til å lære seg samiske ord og uttrykk, noe som igjen skaper motivasjon til å lære seg språket, og skaper større forståelse for samisk språk og kultur. De samisktalende elevene opplevde at det var naturlig for dem å snakke samisk med lærer og hverandre, selv om det også var norsktalende i samme rom.

Sami mánaidteáhter/Kulturskolen er fast samarbeidspartner og vertskap for Beaivváš sine forestillinger i Tanabru.

Alle de tre teatrene har fokus på bruk av samisk språk.

5.6.5 Museer – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – museer:

- Samisk kulturarv eies og forvaltes av faglig sterke samiske museer på vegne av det samiske samfunnet.

Institusjonene som mottok direkte tilskudd over Sametinget budsjett i 2022 under museumsposten var Árran lulesamisk senter, Saemien Sijte, RiddoDuottarMuseat, Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida, Várdobáiki Sámi guovddáš/Várdobáiki samisk senter, Davvi álbmogiid guovddáš/Senter for nordlige folk og Samisk museumslag.

De samiske kunstsamlingene øker, og forvaltning av samisk kunst ved de ulike samiske museene har blitt mer i fokus. Det er imidlertid nødvendig med en kunstfaglig og infrastrukturemessig styrking av dette arbeidet, samt styrking av formidlingsvirksomheten ved museene. Sametinget har i 2022 satt i gang et arbeid med utviklingen av en samisk kunst- og kunstmuseumpolitikk.

Tilskudd til disse museer bidrar til forvaltning, og formidling av samisk kulturarv. Tilskuddene bidrar til at organisasjonene kan føre et høyt aktivitetsnivå innenfor kunst og kultur, ikke bare lokalt, men også regionalt og internasjonalt. Tilskuddet bidrar derfor med å gjøre museene til solide samisk ressursentre.

Alle museene fikk en ekstra bevilgning på kr 125 000 fra Sametinget i desember. Disse midlene var gitt fra Kultur- og likestillingsdepartementet til samiske kulturinstitusjoner.

Árran

Árran har arbeidet faglig med drift av museet i 2022. Det vil si med samlingsforvaltning (istandsetting av nye magasiner, registrering/flytting av gjenstander), forskning (deltatt i ulike forsknings- og dokumentasjonsprosjekter) samt formidling (ulike formidlingsopplegg for skoleklasser og andre grupper/besøkende). I tillegg har de hatt en rekke arrangementer innen en rekke tema, og stilt lokaler til disposisjon for foreninger/bedrifter/private. På grunn av den vanskelige økonomiske situasjonen har de ikke hatt den høye aktiviteten som er ønsket, og noen aktiviteter er utsatt til 2023.

Saemien Sijte

Nytt bygg for Saemien Sijte ble åpnet i 2022. For å imøtekomme den økte husleie styrket Sametinget bevilgningen til museet i 2021 med kr 700 000 og med kr 7 300 000 for 2022. Sametinget ga også i revidert budsjett en tilleggsbevilgning til Saemien Sijte til åpning av nybygget. Det nye bygget gir nye og bedre rammer for å ta vare på og formidle sørsamisk kultur og kulturarv. Under språkuken ble den permanente utstillingen på Saemien Sijte åpnet. Det ekstra tilskuddet var avgjørende for at åpningen kunne finne sted.

RiddoDuottarMuseat

RiddoDuottarMuseat (RDM) har også i 2022 fått ekstra midler til å dokumentere den viktige historien rundt utbygginga av Alta-Kautokeinovassdraget. RDM har gjennom 2022 fortsatt sitt arbeid med å sikre dokumentasjon om denne viktige perioden. Det har vært fokus på arkivmateriale og intervjuer av sentrale personer. Det er oppnevnt en referansegruppe som skal sikre lokal representasjon i arbeidet. Samisk Arkiv er også representert i referansegruppa.

Sametinget har i 2022 hatt et møte med RDM og referansegruppa, der framdriften i prosjektet ble gjennomgått.

I revidert budsjett fikk RDM en tilleggsbevilgning på kr 700 000. Bevilgningen skulle dekke tilleggsbehov knyttet til forvaltning av samisk kunst samt til økte husleiekonstanter knyttet til lokaliteter i Porsanger. I tillegg ble det gjort en ekstra bevilgning på kr 150 000 til dekking av husleie for oppbevaring av kunstsamlingen.

Samisk kunstmuseum skal bygges ved De samiske samlinger i Karasjok. I 2022 er det utarbeidet et forprosjekt med detaljert planer og skisser for museet. Dette er fulgt opp med en bevilgning til forprosjekt over statsbudsjettet 2023.

Stiftelsen Deanu ja Várjjat Museasiida

Tana og Varanger Museumssiida er en av de seks samiske museumssiidaene som har fått og skal få tilbakeført gjenstander som del av Bååstede-prosjektet. Stiftelsen består av fire samiske museer, Deanu Musea/Tana Museum, Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum, Saviomusea/Saviomuseet og Ä'vv- Saa'mi mu'zei/Skoltesamisk museum. Stiftelsen fikk i 2021 og 2022 en ekstra bevilgning på kr 250 000 for å utarbeide planer for ombygging av sine arealer for å sette museet i stand til å oppbevare og stille ut gjenstandene overført til museet i forbindelse med Bååstede-prosjektet. Det er gjort en omfattende gjennomgang av tilstanden på oppbevaringsforholdene og mulighetene for å stille ut samlingen av kulturhistoriske gjenstander, inkludert Bååstede-gjenstandene ved de fire museene.

Davvi álbmogiid quovddáš/Senter for nordlige folk

Davvi álbmogiid quovddáš/Senter for nordlige folk fikk i revidert budsjett en tilleggsbevilgning for å realisere ny basisutstilling og kunne ta imot gjenstander fra Bååstede-prosjektet. I tillegg ble det gitt en ekstrabevilgning på kr 1 million fra Kultur- og likestillingsdepartementet på slutten av 2022 til samme formål (se bevilgningsoversikt i del 6). Davvi álbmogiid quovddáš/Senter for nordlige folk er i gang med å få plass en ny utstilling. Målet er å innlemme de gjenstandene som er tilbakeført gjennom Bååstede-prosjektet i utstillingen.

Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida

Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida har levert mange aktiviteter som har bidratt til økt kunnskap lokal, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Særlig har arbeidet med utvikling av ä'vv skoltesamisk museum, som har ansvar for vitalisering av en svært sårbar kultur vært viktig. Det meldes også om store utfordringer på sikt. Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida fikk en ekstra bevilgning i 2021 og 2022 for å jobbe med nye lokaler til Saviomusea og museumssiidaen har jobbet mye med en mulighetsstudie sammen med Sametinget og Statsbygg. Museet melder om kapasitetsmessige utfordringer.

Samisk museums lag

Museumslaget har skapt flere møteplasser og tiltak som blant annet har kommet som resultatet av dialog og kartlegging av behov. Museumslaget har besøkt de fleste museene og sendt ut flere nyhetsbrev og laget en podcastepisode. Det er bevilget midler fra Arkivverket og utviklingsmidler fra Norges Museums Forening til utarbeidelse av en veileder for fotoetikk som oppfølging av årets seminar.

Dávvirat Duiskkas: Gjennom historien har en rekke samiske kulturhistoriske gjenstander blitt ført bort og befinner seg i dag på ulike museer i Norden og Europa. Samisk museums lag fikk økt bevilgningen med kr 2 040 000 til samarbeid og kompetanseoverføring om samiske gjenstander i tyske museer. Prosjektet har hatt god framdrift og styringsgruppa og samiske museer har besøkt Tyske museer for å se på omfanget av samiske gjenstander. Det er laget en oversikt over samiske samlinger i tyske museer som prosjektet kan bygge videre på.

Kulturarv

Samisk kulturarv eies av det samiske folk, og forvaltning av kulturarv kommer som en følge av samenes rett til selvbestemmelse. Dette er anerkjent gjennom FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP) artikkel 3 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP).

Sametingets arbeid med forvaltning og repatriering av seremonielle gjenstander tar utgangspunkt i FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP).

Samiske trommer er en viktig del av den samiske kulturarven, og av særlig betydning i seremoniell sammenheng. Poala-Ánde tromma ble konfiskert i 1692 og har siden 1979 vært på utlån fra Nationalmuseet i København til Sámiid Vuirkka Davvirat/De samiske samlinger og RiddoDuottarMuseat i Kárášjohka-Karasjok. Helt i starten av året 2022 ble det klart at Poala-Ánde - Anders Poulssons tromme ville bli værende i Sápmi.

Det er fortatt en rekke samiske gjenstander, også seremonielle, i samlinger ved ulike museer i Norge og i utlandet. Sametinget arbeider for en kartlegging av disse. Sametinget vil også se på muligheten for tilbakeføring av samiske gjenstander.

5.6.6 Mulighetsstudie Savio-museet – prosjekt

Mål:

- Gjennomføre en mulighetsstudie for nye lokaler for Savio museet.

Statsbygg har levert et utkast til mulighetsstudie på nytt Savio museum. Sametinget, Statsbygg og museet fortsetter dialogen og forankringen rundt oppfølging av mulighetsstudie.

5.6.7 Prosjekt for økt kompetanse i de samiske institusjonene – prosjekt

Mål:

- Løfte kompetansen blant våre institusjoner på styrearbeid, ledelse og økonomistyring.

Sametingets kultur- og språkinstitusjoner skal ivareta sitt samfunnsoppdrag på en best mulig måte. Sametinget har derfor satt i gang en prosess for å få gjennomført kurs med sikte på å tilføre institusjonene ny og aktuell kompetanse om styrearbeid, styrets ansvar, rollefordeling, ledelse og økonomistyring. Oppdraget har vært ute på anbud og kursene vil bli gjennomført i 2023.

5.6.8 Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner:

- Samiske kulturhus og kulturinstitusjoner er attraktive møteplasser og arena for samisk kunst- og kulturformidling.

Sametinget har i 2022 gitt direktetilskudd til 10 samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner. De som fikk direkte tilskudd over kulturhusordningen var Mearrasiida, Sijti Jarngge, Duoddara Ráfe, Sámi Viessu Oslo/Samisk hus i Oslo, Lásságámmi, Dállågådden - Tollådal, Áltta siida, Sjeltie – Samisk kulturpark, Sjøsamisk tun og Aajege - saemien gïele- jïh maahtoearngge.

Tilskuddet legger til rette for at Samiske kulturhus og kulturinstitusjoner er attraktive møteplasser og arena for samisk kunst- og kulturformidling og er grunnleggende for flere mottakere å opprette holde driften. Samtidig gir det mulighet for mottakerne å organisere tilleggstiltak som er helt avgjørende for vitalisering av samisk språk- og kultur.

5.6.9 Institusjonsutvikling – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – institusjonsutvikling:

- Samiske kulturinstitusjoner som har faglig fornying og institusjonell utvikling.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
32201 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	1 439 100	1 500 000	1 500 000	60 900
Sum	1 439 100	1 500 000	1 500 000	60 900

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
32201 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	1 571 000	131 900	0	1 439 100
Sum	1 571 000	131 900	0	1 439 100

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
16	12	3	1

5.7 Samisk litteratur

Mål for innsatsområdet:

- Kvalitativ samisk litteratur utgis, formidles aktivt og gjøres tilgjengelig.

Sametingets gjennomfører flere tiltak som skal fremme og synliggjøre samisk litteratur. Sametinget gir støtte til samiske bokutgivelser, Samiske forlag, Sámi Girječálliidsearvi, samt til formidling av samisk litteratur gjennom direkte tilskudd og årlig litteraturkonferanse. Čális fal prosjektet har også bidratt til å rekruttere nye samiske forfattere. Blant annet som et resultat av denne samlede innsatsen på litteratur ble tre samiske forfattere nominert til Nordisk råds litteraturpris i 2022.

5.7.1 Samletabell – samisk litteratur

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Čális fal - prosjekt	900 000	900 000	0
Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur - direkte tilskudd	11 309 000	11 309 000	0
Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	1 685 736	2 850 000	1 164 264
Formidling av litteratur - direkte tilskudd	2 637 000	2 637 000	0
Samiske litteraturdager - konferanse	397 697	300 000	-97 697
Styrke formidling i nordsamisk område - prosjekt	300 000	300 000	0
Loga munnjel! Les for meg! - prosjekt	565 234	600 000	34 766
34601 Evaluering av tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur	396 875	400 000	3 125
Sum	18 191 542	19 296 000	1 104 458

Ny boklov

Regjeringen har igangsatt arbeidet med ny boklov. Målet er at alle skal ha tilgang til et mangfold av litteratur, sikre forutsigbarhet, bredde og kvalitet i litteraturen. Sametinget har vært i prosess med Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) før lovforslaget ble sendt ut på høring. Den nye loven vil i tillegg til norsk språk inkludere de samiske språkene.

5.7.2 Čális fal – prosjekt

Som en del av satsingen på litteratur har Sametinget strategier rettet mot å få flere til å bli forfattere, få utgitt flere samiske bøker og få flere til å lese samiske bøker. Sametinget startet i 2015 et forfatterskapsprosjekt i samarbeid med Samisk kunstnerråd (SDR) og Samisk forfatterforening (SGS). Prosjektet ble avsluttet i 2022 med en avslutningskonferanse og i den forbindelse ble det gitt ut en antologi. Prosjektet har resultert i at flere forfattere har publisert titler innen den skjønnlitterære sjangeren og flere utgivelser har høstet mye og god kritikk. En av deltakerne, Sara Vuolab, har vunnet tabu-prisen for sin utgivelse, samt blitt nominert til Nordisk råds barne- og ungdomslitteraturpris 2022.

Sametinget har i 2022 blitt enige med Sámi Allaskuvla om at de tar over prosjektet ved å etablere et eget studietilbud. Studiet inngår i deres studietilbud fra og med 2023.

5.7.3 Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur:

- Samisk litteratur utvikles, produseres og formidles.

I 2022 fikk følgende bedrifter direkte tilskudd over denne ordningen; Davvi Girji AS, ČálliidLágádus AS, Idut AS, ABC-Company E-skuvla AS og DAT AS.

Davvi Girji AS har publisert 13 bøker enten trykt eller som ebok, Idut AS utgitt 11 bøker og ABC-Company E-skuvla AS har laget 2 lulesamiske bøker. Videre rapporterer Davvi Girji AS at direktetilskuddet skaper et mangfold av samisk litteratur innenfor mange sjangre, for ulike målgrupper og gir mulighet til at samisk litteratur kan oversettes til norsk og andre språk. For eksempel har dette muliggjort at bøker har blitt kjøpt inn via Norsk kulturråds innkjøpsordninger, noe som gjør samisk litteratur og forfattere kjent i større leserkretser.

Sametinget har igangsatt en evaluering av ordningen.

5.7.4 Evaluering av tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur – evaluering

Mål:

- At samisk litteratur utvikles, produseres og formidles.

Tilskuddsordningen direkte tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur har nå fungert i 3 år. Planen var at evalueringen skulle gjennomføres i løpet av 2022. Evalueringen har kommet i gang, og etter en anbudsrunde var det Kreativ Industri som ble utvalgt til å gjennomføre evalueringen. Evaluerings rapporten skal ferdigstilles første kvartal i 2023.

5.7.5 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur – søkerbasert tilskudd:

- Kvalitativ litteratur som er tilgjengelig på samisk.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat int. rev. bud.
32301 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	1 685 736	2 850 000	2 850 000	1 164 264
Sum	1 685 736	2 850 000	2 850 000	1 164 264

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
32301 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	2 081 900	396 164	0	1 685 736
Sum	2 081 900	396 164	0	1 685 736

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
17	11	0	6

5.7.6 Formidling av samisk litteratur – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – formidling av samisk litteratur:

- Samisk litteratur er tilgjengelig og kjent for brukerne.

I 2022 fikk følgende formidlere av samisk litteratur direkte tilskudd over denne ordningen; Kautokeino bokbuss – Kautokeino kommune, Tana/Nesseby bokbuss – Nesseby kommune, Kåfjord bokbuss – Kåfjord kommune, Sør-Troms – Troms og Finnmark fylkeskommune, Sør-Trøndelag – Trøndelag fylkeskommune og Samisk litteratursenter.

I flere kommuner går tilskudd til bokbussdrift. Bokbussene gjør det mulig å nå folk der de bor. Mange av kommunene opplever at det er nærmest blitt nærmest en umulig oppgave for "små distriktsbibliotek" med begrensede personalressurser å nå bredt ut. Av den grunn bidrar bokbussene med en god formidlingsarena der folket og ansatte på biblioteket lettere får god dialog. I Trøndelag inngår tiltaket i en større helhetlig satsing på samisk språk og kultur ved fylkesbiblioteket.

Tilskuddet bidrar også til innkjøp av samisk litteratur og gjør at kommunene kan tilby en aktuell og tidsriktig litteratursamling til lånerne. Nesseby kommune melder blant annet at tilbudet er populært på de samiske skolene og for samiske foreldre som vil ha lesestoff til barna. De voksne lånerne setter også pris på at de har ny samisk litteratur tilgjengelig.

Samisk litteratursenter har ikke levert inn aktivitetsrapport for 2022.

5.7.7 Samiske litteraturdager – konferanse

Sametinget arrangerer årlig de samiske litteraturdagene. I 2022 ble litteraturdagene arrangert i Alta og Trondheim. I Trondheim arrangerte biblioteket litteraturdag i samarbeid med Trondheim bibliotek og fylkesbibliotek. Det var et variert program med innblikk i samisk historie, samisk muntlig fortellertradisjon og samisk skjønnlitteratur. I samarbeid med Samisk forfatterforening (SGS) arrangerte Sametinget litteraturdag i Alta, med omkring 70 deltakere. Arrangementet hadde fokus på den enkelte forfatter med forfattersamtaler og bokpresentasjoner. Det var god deltagelse på begge arrangementene. De samiske forfatterne har gitt tilbakemelding om at litteraturdagene er en viktig møteplass for dem og en mulighet for å promotere sin litteratur.

5.7.8 Styrke formidling i nordsamisk område – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – styrke formidling i nordsamisk område:

- Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune samarbeider om formidling av samisk litteratur.

Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune har inngått et samarbeid om formidling av samisk litteratur i nordsamisk område. Fylkeskommunen har en rådgiver med kontor på Senter for nordlige folk som arbeider med å øke kunnskap om samisk litteratur gjennom ulike formidlingstiltak. Hun har hovedansvaret for utvikling av bloggen «Samisk bibliotekjeneste». Omkring ¼ av fylkeskommunens samiske bibliotekjeneste går til samarbeidet. Det er etablert faste rutiner for samarbeidet. Partene har hatt faste ukentlige møter hvor det utveksles informasjon og hvor man planlegger nye formidlingstiltak. Rådgiver fra fylkesbiblioteket hospiterer på Sametingets bibliotek i Karasjok i mai. Hun har også bidratt med å lage program til og gjennomføring av Samiske litteraturdager.

5.7.9 Loga munnje! Les for meg! – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Å motivere til økt leselest og styrke interessen for litteratur

Loga munnje-prosjektet er et språkstimulerende tiltak, der samiske foreldre oppmuntres til å prate, lese, synge, og lese rim og regler, sammen med barna fra de er helt små. Prosjektet bygger på samarbeid med bibliotek og helsestasjoner. Prosjektet er et samarbeid med Foreningen les. Det er laget tekst på lule-, sør- og nordsamisk til boka Revungen. Det er laget informasjonsbrosjyrer om lesing og lesetips, produsert tøyvesker, rollup og så videre. Informasjon om prosjektet er lagt ut på Sametingets nettside. Omkring 30 kommuner (helsestasjoner og bibliotek) deltar i prosjektet pr. i dag.

Sametinget bidro med midler slik at Sommerles fortellingen ble oversatt til nord-, lule-, og sørsamisk språk. Sommerles.no har vært en stor suksess gjennom flere år, og i fjor deltok over 164 000 barn. Målet med kampanjen er å motivere barn til å lese så mye de bare orker i løpet av en lang sommerferie. I det lulesamiske området i Hamarøy ble det arrangert åpningsfest for

Sommerles 2022 for alle 1.- 7. klassinger i kommunen. Sommerles-forfatter Mari Moen Holsve kom til åpningsfesten på Hamsunsenteret på Presteid i Hamarøy.

5.8 Samiske medier

Mål for innsatsområdet:

- Et mangfold av samiske medier som synliggjør samisk språk, kultur og samfunnsliv.

5.8.1 Samletabell – samiske medier

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Samiske medier - direkte tilskudd	5 197 000	5 197 000	0
Samisk mediemelding - prosjekt	42 734	250 000	207 266
Sum	5 239 734	5 447 000	207 266

5.8.2 Samiske medier – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske medier:

- Samiske medier som skaper samfunnsengasjement.

I 2022 fikk følgende samiske medier direkte tilskudd over denne ordningen; Nuorttanaste, Ungdomsmagasinet Š, Sámis, Daerpies Dierie Sørsamisk kirkeblad, Bårjås, GLR - Guovdageainnu Lagasradio, NuorajTV og Bamsebladet.

Tilskuddet bidrar til et mangfold av ulike blader med ulike målgrupper og tilskuddet er avgjørende for at disse magasinene skal kunne publiseres. Ungdomsmagasinet Š lages for nordsamisktalende ungdom. I 2022 har Ungdomsmagasinet Š fått en nett-/SoMe-journalist som har ført til økt aktivitet på nettstedet og sosiale medier. Det er publisert 8 nettartikler på hjemmesiden til bladet i 2022. Sámis er et fagblad for forfattere og oversettere. Det ble publisert to tidsskrifter i 2022. Bladet blir også brukt i skolene i forbindelse med opplæring. Bårjås er et populærvitenskapelig tidsskrift som tar opp viktige aktuelle vitenskapelige temaer. I 2022 ble det produsert tre samiske artikler, en originalt på samisk og to oversatt. Bamse-bladet på nordsamisk har barn som målgruppe og ga i 2022 ut 20 nummer. Nuorttanaste er et kristent blad som er 120 år gammel som kommer ut 11 ganger i året. Alle tilskuddsmottakerne legger vekt på at tilskuddet er essensielt for å kunne gi ut disse bladene.

5.8.3 Samisk mediemelding – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Frembringe et godt kunnskapsgrunnlag til arbeidet med Sametingets mediemelding.

Sametinget har i 2022 begynt arbeidet med en samisk mediemelding. Sametinget har vurdert det samiske medietilbudet overfor den samiske og norske befolkningen i samarbeid med NRK og andre mediebedrifter. NRKs analyseavdeling, NRK Sápmi og Sametinget har også sett på muligheten til å følge opp med konkrete prosjekter. I løpet av 2022 har Sametinget gjennomført et todagers medieseminar, samt hatt flere innspillmøter der inviterte deltakere fra samiske medier, medieforskere og mediebrukere kom med innspill, i tillegg til at det er sendt ut invitasjon

til alle som vil komme med innspill kan sende det det til Sametinget. Innspillene vil bli tatt med i det videre arbeidet med mediemeldingen.

5.9 Samisk idrett

Mål for innsatsområdet:

- Et mangfold av idrettsaktiviteter.

5.9.1 Samletabell – samisk idrett

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Samisk idrett - direkte tilskudd	3 344 000	3 344 000	0
Kultur- og idrettsstipend	100 000	100 000	0
Sum	3 444 000	3 444 000	0

5.9.2 Samisk idrett – direkte tilskudd

Mål med tilskuddsordningen – samisk idrett:

- Samisk idrett har et mangfold av idrettsaktiviteter.

Direkte tilskuddet går til drift av Sámi Valáštallan Lihttu. I tillegg til direkte tilskuddet får SVL hvert år overført spillemidler som Sametinget får tildelt av Kultur- og likestillingsdepartementet. I 2022 var disse midlene på 1,5 millioner kroner.

Tilskuddene bidrar til å opprettholde drift av organisasjonen og sørger for en styrking av samisk tilstedeværelse i mange små lokalsamfunnene i de nordligste fylkene.

Tilskuddet bidrar også til deltakelse og synliggjøring av det samiske på de internasjonale idrettsarenaene. Dette gir SVL en mulighet for egen utvikling og styrke det samfunnsoppdraget som ligger i idretten for den målgruppen barn og unge.

I forbindelse med Beaveálgus intensjon om å etablere et eget samarbeidsinstitutt med samisk idrett, er det i 2022 undertegnet en idrettsavtale med Sámi Valáštallan Lihttu. Målet med avtalen er å løfte behov og bli enige om felles satsninger. Den nye idrettsavtalen ble signert 8. desember i forbindelse med plenum i Kárášjohka på Idrettens dag. Samme dag ble det også gjennomført et seminar om samehets i fotball.

Sametinget har gjennomført forhandlinger med Sámi Valáštallan Lihttu høsten 2022.

5.9.3 Kultur- og idrettsstipend – stipend

Mål med stipendet – kultur- og idrettsstipend:

- Motivere unge kultur- og idrettsutøvere til videre satsing.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
34701 Kultur- og idrettsstipend	100 000	100 000	0
Sum	100 000	100 000	0

Sametingets kultur- og idrettsstipend skal motivere samisk ungdom til å engasjere seg innenfor kunst, kultur og idrett.

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
45	4	39	2

Jonna Johanne Dynfjeld-MølInvik og Ine Mariell Trane Porsanger ble tildelt idrettsstipend og Iris Storelv-Rabone og Leander Andersen Gilsåmo ble tildelt kulturstipend.

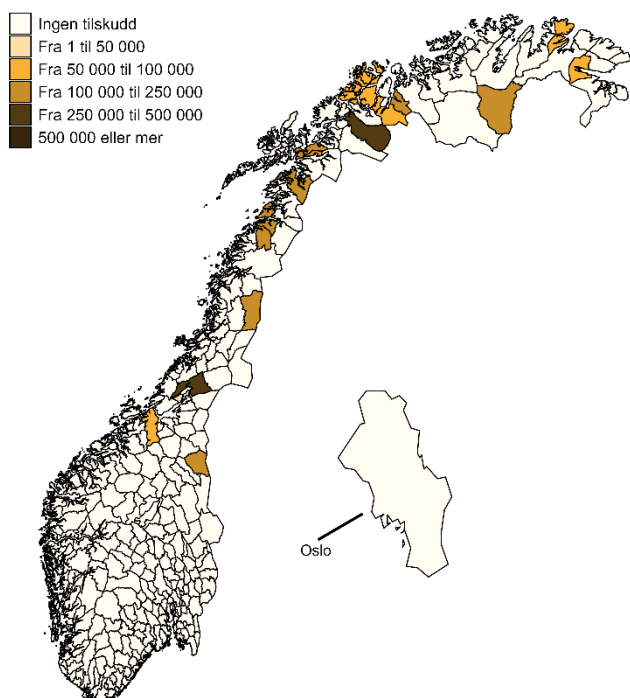

6 Kulturminnevern

Samfunns mål:

- Samiske kulturminner er viktige kilder til kunnskap om vår kulturhistorie og legger premisser for all planlegging og inngrep.

Figur 16: Søkerbaserte tilskudd til kulturminnevern

6.1 Samletabell – kulturminnevern

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	10 237 268	12 366 000	2 128 732
Virkemidler	2 798 946	3 414 000	615 054
Sum	13 036 214	15 780 000	2 743 786

Kulturminner gir oss kunnskap om vår samiske fortid. De dokumenterer våre bruksområder, levested, tilpasninger og samspill med landskap og ressurser. Kulturminnene skaper forankring og tilhørighet. De er også en viktig kunnskapskilde for samiske interesser i dagens arealplanlegging.

Sametingsmelding om samisk kulturminnevern (2021) viser mangfoldet av samiske kulturminner i Sápmi. Den gir retning for arbeidet med kulturminner i Sametinget og viser betydningen av strategiske satsinger for å nå målene på kulturminnefeltets ulike områder.

Registrering av samiske kulturminner og bevaringen av disse er et viktig arbeidsfelt for å nå samfunnsmålene for Sametinget. I 2022 ble det registrert 627 samiske kulturminner som er lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Dette omfattet en særlig satsing på registrering av kulturminner i det sørsamiske området der samiske bruksområder er lite undersøkt. Også formidling av samisk kulturhistorie med utgangspunkt i kulturminnene har vært prioriterte tiltak. Erfaringene viser at lokal involvering og deltakelse i formidlings- og tilretteleggingsprosjekter skaper stort engasjement.

En viktig strategi for å nå samfunnsmålet er å delta i nasjonale og regionale programmer for kulturminnevern. De nasjonale bevaringsprogrammene fases nå ut, og nye nasjonale bevaringsstrategier skal utarbeides. Sametinget deltar i Riksantikvarens utvikling av de nye bevaringsstrategiene og løfter fram behov og erfaringer knyttet til ivaretagelse av den samiske kulturarvens. Sametinget har deltatt i Riksantikvarens arbeid med utvelgelse av kulturlandskap av nasjonal interesse (KULA). Sametinget har videre bidratt i et regionalt forprosjekt der målet er å etablere en felles satsing på revitalisering av de tilrettelagte kulturmiljøene i «Fotefar mot nord».

Riksantikvaren har en egne nasjonal tilskuddsordning for freda bygninger og kulturmiljø i privat eie. Sametinget ser imidlertid behov for at det opprettes en egen tilskuddsordning med retningslinjer som er tilpasset behovene til den automatisk freda samiske bygningsarven. Sametinget har poengtert dette i møte med Riksantikvaren, men har ikke fått signaler om at dette tas til følge.

Sametinget etablerte i 2022 en arbeidsgruppe som utreder tilbakeføringskravet knyttet til levninger fra Gravholmen i Pasvik. Levningene ble hentet fra Gravholmen i perioden 1958-1959 i forbindelse med planlagt vassdragsutbygging. Gravholmen var Pasviksiidaens gravplass og levningene er fra ulike tidsperioder. De eldste kan knyttes til førkristen tid mens andre er fra senere og kristne begravelsene på denne gravplassen.

6.2 Driftskostnader – kulturminnevern

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	8 614 758	10 624 000	2 009 242
Driftskostnader	1 622 509	1 742 000	119 491
Sum	10 237 268	12 366 000	2 128 732

6.2.1 Administrasjon – kulturminnevern

Sametinget har fra 2020 etter endring av ansvarsforskriften til kulturminneloven fått en økning i sine ansvarsområder knyttet til forvaltning av kulturminner. Dette gjelder blant annet dispensasjonsmyndighet for automatisk freda samiske kulturminner, både de arkeologiske og bygninger, samt den samiske porteføljen innen statens kulturhistoriske eiendommer. Også innen fartøyvern ble Sametinget gitt nye ansvarsområder. Økningen i ansvarsområder har ikke blitt kompensert med økte midler fra regjeringen. Dette har konsekvenser for Sametingets kapasitet i utøvelsen av kulturminneforvaltning.

Sametinget har i 2022 innført rutine for årlige møter med De schreinerske samlinger ved Universitetet i Oslo om forvaltningen av de samiske levningene i Samlingen.

6.3 Virkemidler innsatsområder – kulturminnevern

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Forvaltning av kulturminner	2 517 492	2 600 000	82 508
Synliggjøring av den samiske kulturarven	281 454	814 000	532 546
Sum	2 798 946	3 414 000	615 054

6.4 Forvaltning av kulturminner

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner forvaltes på grunnlag av egen historie og egne verdier.

6.4.1 Samletabell – forvaltning av kulturminner

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
20001 Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd	1 124 000	1 124 000	0
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 399 499	1 900 000	-499 499
23501 Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt	459 000	459 000	0
23601 Kunnskapsgrunnlag, forvaltning av verneområder/nasjonaleparker - prosjekt	318 750	350 000	31 250
Sum	4 301 249	3 833 000	-468 249

I 2022 har Sametinget hatt 2700 saker til behandling etter kulturminneloven, og det er gjennomført 112 befaringssaker. Befaringssakene er av ulik størrelse og karakter, alt fra et mindre tiltak som fradeling av en hyttetomt til større reguleringsplaner eller kraftlinjer. Det ble registrert til sammen 627 samiske kulturminner. Dette er en stor økning fra 2021. De fleste er registrert gjennom større registreringsprosjekter. Her kan nevnes Ráikkočearru vindkraftverk i Berlevåg, registrering ved Altevann og i Øvre Dividalen nasjonalpark i Troms. I tillegg ble det gjennomført en egen satsing på registrering av sørsamiske kulturminner. Opplysninger fra ressurspersoner som kjenner samisk landskapsbruk og reindrift lokalt har også bidratt til nye kulturminneregistreringer for eksempel i Lofoten og i Verdal kommune.

Utfordringer knyttet til vedlikehold og forvaltning av samisk bygningsarv

Sametinget har holdt Riksantikvaren underrettet om problemstillinger og utfordringer knyttet til vedlikehold og forvaltning av samisk bygningsarv. Disse er eksemplifisert gjennom en felles befaring til kulturmiljøer i Evenes kommune. Den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladdens oppbygging og struktur er i for liten grad tilpasset samiske kulturminnetyper, kulturmiljø og den landskapsbruken de er knyttet til. Riksantikvaren har igangsatt et omfattende arbeid med opprydding i kulturmiljødata og Sametinget deltar i styringsgruppen for dette prosjektet. Sametinget har i tillegg bidratt med konkrete innspill i arbeidet.

Tekstboks 1:

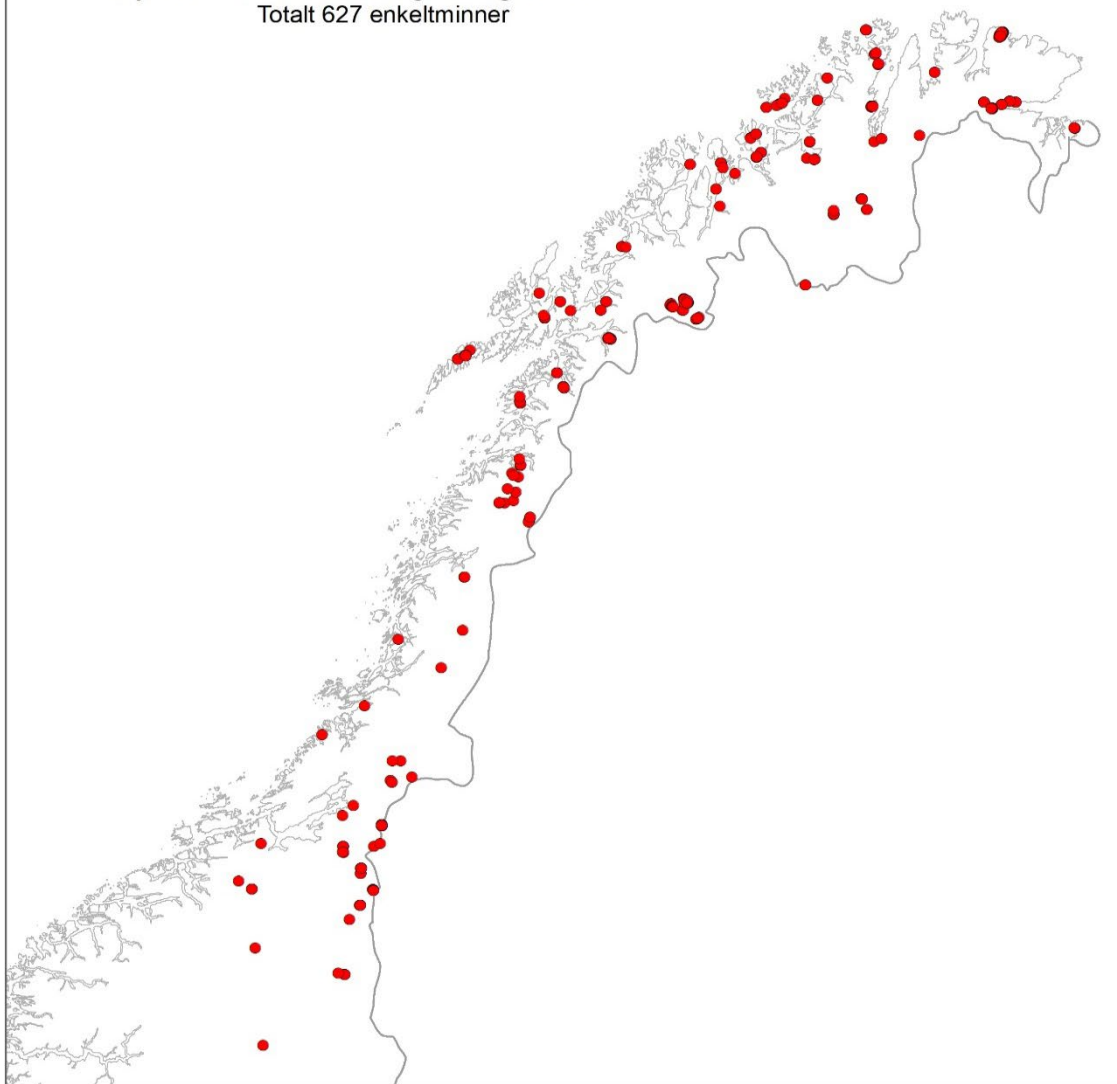
Teltboplass ved Nykmark, Vestvågøy kommune. Foto: Arne Håkon Thomassen, Sametinget

Kulturminneregistreringer Lofoten

I 2022 ble det i Vestvågøy kommune i Lofoten registrert 10 kulturminner som alle knytter seg til den historiske kjente reindriften i Vestvågøy på 1800-tallet. Registreringene ble gjort i samarbeid med lokale samiske ildsjeler. De registrerte kulturminnene er gammetuft, teltboplasser og kaldkilder.

Det er registrert relativt få samiske kulturminner i Lofoten. Å kartlegge og dokumentere landskapsbruk og kulturminner i samiske bruksområder som tidligere er lite undersøkt er et viktig arbeid for Sametinget. Samarbeid og dialog med samiske lokalsamfunn vil kunne styrke både kunnskapen om samiske kulturminner og ivaretagelsen av dem.

Nye samiske kulturminneregistreringer 2022:
Totalt 627 enkeltminner

6.4.2 Tilskudd til samisk kulturminnevern – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske kulturminnevern:

- Samiske kulturminner synliggjøres, istandsettes og formidles som en ressurs for de samiske samfunnene og for allmennheten for øvrig.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
37001 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	2 540 066	2 400 000	2 400 000	-140 066
Sum	2 540 066	2 400 000	2 400 000	-140 066

	Innvilget 2022	Tilbake-trukket 2022	Tilbake-betalt 2022	Regnskap 2022
37001 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	2 714 100	174 034	0	2 540 066
Sum	2 714 100	174 034	0	2 540 066

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
26	22	2	2

Tilskudd gitt over denne tilskuddsordningen er fordelt over hele Sápmi. Det er gitt midler til dokumentasjons- og registreringsprosjekter i kommuner i Salten og i kommunene Kvæfjord og Karlsøy. Et prosjekt som knytter tradisjonskunnskap til historiske kilder i Vefsn har fått støtte samt ulike formidlings- og tilretteleggingsprosjekter. Gammer og håndverkskunnskap knyttet til disse, er en sentral del av samisk kulturarv. I sørsamisk område er det gitt midler til istandsetting av en torvgamme på Jonasvollen i Riast/Hylling reinbeitedistrikt i Trøndelag. Tana og Varanger museumssida har fått midler til å holde kurs i gamlebygging for unge handverkere. Sametinget har også gitt midler til dokumentasjon av samiske trebåter i Balsfjord kommune. Prosjektet vil kunne bli et viktig bidrag i forvaltningen av samisk båtarv.

6.4.3 Skjøtsels- og formidlingsarbeid Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Videreutvikle Ceavccageadgi/Mortensnes som kulturminneområde.

ICOMOS kom med en ekspertvurdering av Várjjat siida i 2021. Som en oppfølging av dette utarbeider Sametinget rapport som svarer på ICOMOS merknader. Formålet med rapporten er å få Várjjat siida innskrevet på Norges tentative liste over verdensarv.

6.5 Rammebetingelser for samisk kulturminnevern

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har formell forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner etter kulturminneloven.

Lovutvalg for ny kulturmiljølov

Regjeringen har i 2022 oppnevnt et utvalg som skal vurdere revisjon av kulturmiljøloven. Sametinget har hatt konsultert om mandat for lovutvalg og fikk aksept for innspillene. Regjeringen har utnevnt et medlem som Sametinget har foreslått til kulturmiljølovutvalget. Lovutvalget har begynt sitt arbeid og Sametinget har også bidratt med kunnskapsgrunnlag til utvalget.

Nye nasjonale bevaringsstrategier

Riksantikvaren utvikler nye bevaringsstrategier for kulturminnefeltet, og Sametinget deltar i Riksantikvarens styringsgruppe for dette arbeidet. Riksantikvarens overordnede bevaringsstrategi har vært på høring og Sametinget har avgitt uttalelse. Sametinget har i tillegg påpekt behovet for en egen bevaringsstrategi for samisk kulturarv, samt vist til «Áimmahuššan - sametingsmelding om samisk kulturminnevern» som styringsdokument i utviklingen av de nye bevaringsstrategier.

6.6 Synliggjøring av den samiske kulturarven

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner er grunnlag for kunnskapsproduksjon og verdiskaping.

6.6.1 Samletabell – synliggjøring av den samiske kulturarven

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
38701 Oppfølging og vedlikehold av tilrettelagte kulturminner - prosjekt	110 319	350 000	239 681
38901 Metodeutvikling samiske kulturminner - prosjekt	37 541	114 000	76 459
39102 «Kjent og anerkjent» -satsing på sørsamisk kulturarv - prosjekt	128 312	350 000	221 688
38801 KULA - Ekstern tildeling Riksantikvaren	5 244	0	-5 244
39002 Kulturminneplaner i kommunene - pilot	-624	0	624
39103 Ekstern finansiert Riksantikvaren - 2 årig prosjekt	662	0	-662
Sum	281 454	814 000	532 546

Bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminne - BARK

Riksantikvarens bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminne (BARK) skal sikre et representativt utvalg av arkeologiske kulturmiljøer og tilrettelegge dem for publikum. Sametinget har arbeidet videre med flere tilretteleggingsprosjekter innen dette programmet, som er delvis finansiert av Riksantikvaren.

Sametinget har fått midler til og startet arbeidet med et nytt BARK-prosjekt på Finnbuenget i Orkland kommune. Prosjektet kan sees i sammenheng med satsingen på formidling av sørsamisk kulturarv.

Kulturlandskap av nasjonal interesse (KULA)

KULA er en landsdekkende satsing, og arbeidet skal munne ut i et register med oversikt over kulturlandskap av nasjonal interesse. Sametinget deltar i KULA-arbeid i Innlandet, Trøndelag, Nordland og Finnmark. Sametinget har valgt ut samisk kulturlandskap i de nevnte fylkene. Landskapene som foreslås dekker et bredt spekter av tematikker, blant annet politiske landskap, elvesamiske landskap, dagens reindriftslandskap, ytterkyst og fiskeri, samt landskap med forhistoriske samiske bosetningsspor.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket - UKL

Det er flere UKL områder som har samisk innhold. Skoltebyen i Sør-Varanger er en av disse. I den forbindelse ble det avholdt et folkemøte om videre forvaltning av Skoltebyen.

Fotefar mot nord

Sametinget har deltatt i et forprosjekt sammen med Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark fylkeskommuner i revitalisering og oppgradering av kulturmiljøene som i sin tid ble tilrettelagt gjennom Landsdelsutvalgets satsing «Fotefar mot nord». Tilretteleggingen omfattet ett kulturmiljø i alle kommuner fra Namdalen i sør og videre nordover. Sametinget deltar både i arbeidsgruppen og styringsgruppen i forprosjektet. Til sammen er det 17 av fotefarstedene som har en tydelig samisk tilhørighet. De synliggjør et bredt spekter av samiske næringer og levemåter gjennom tidene, som villreinfangst, fiskeri og fangst, kombinasjonsnæringer, den gamle samiske religionen, gårdsanlegg og ulike boligformer.

Tekstboks 2

Fra åpningen av Snubbadagene. Foto: Ingvild Bratbak Larsen, Sametinget

Kultursti Snubba

Sametingspresident Silje K. Muotka åpnet Snubba kultursti i Evenes sammen med Bente Fankki fra grendelaget og ordfører Terje Bartholsen. Sametinget har sammen med Evenes kommune og Snubba grendelaget tilrettelagt en kultursti med 13 kulturmiljøer. Her kan du lære om bosetningshistorie, helberedelsestradisjon, læstadianisme og huldrefortellinger. Det er tatt i bruk nye digitale formidlingsmåter, med fortellinger og film som hentes fram på QR-koder. Skuespillerne var fra området, og det var stort lokalt engasjement rundt prosjektet. Åpningsmarkeringen med kulturminnevandring, taler, mat og musikk ble avholdt under grendelagets årlige arrangement Snubbadagene.

6.6.2 «Kjent og anerkjent» -satsing på sørsamisk kulturarv – prosjekt

Mål: Satsingen har følgende målsetning:

- Synliggjøre samisk arealbruk og tilstedeværelse i sørsamiske områder

Prosjektet omfatter både arkeologiske kulturminner, bygningsarv og formidling. Områder som er valgt for registrering av arkeologiske kulturminner er; Saltfjellet, Verdal, Tydal og Røros. Det er blant annet blitt registrert bosetningsspor fra tidlig reindrift og andre spor fra samisk forhistorie datert til rundt 1000-tallet etter vår tidsregning. Så langt er 45 arkeologiske kulturminner registrert.

Sametinget har befart automatisk freda samiske bygninger fra Aarborte i nord til Snåsa i sør. Totalt ble 16 bygninger befart. Tre bygninger var ikke registrert tidligere, og Sametinget fikk informasjon også om andre bygninger som kan være automatisk fredet. Dette viser verdien av prosjektet som tilrettelegger for å bygge kontakt med eiere, sørsamiske kulturinstitusjoner og foreninger samt dialog om vedlikehold slik at bygningene kan fortsette å være en del av sørsamisk kulturarv.

Prosjektet har også en egen formidlingskomponent. Som en del av dette er et kulturmiljø som kan knyttes til samiske reingjeterhistorie i Valdres under planlegging for tilrettelegging og formidling.

Tekstboks 3

Stolpebur og misjonshus på Majavatnet stevne plass i Grane. Foto: Elin Rose Myrvoll, Sametinget

Nye registreringer og dialog med eiere av sørsamisk bygningsarv

Befaring av Majavatnet stevne plass i Grane inngikk i den sørsamiske satsingen. Stevneplassen ble bygd på en tidligere boplass som tilhørte Kappfjell familien. Området har spilt en vesentlig og viktig rolle i samisk organisasjons- og samfunnsliv. Siebregåetie (tidligere Misjonshuset/ Majavatn kirke) ble innviet i 1915. Huset er automatisk fredet, men har ikke tidligere vært registrert. Det flotte stolpeburet ble bygd omkring 1880 av Olov Andersson Marsfjell. Sigbjørn Dunfjeld, representant for dagens eier Sjeltie-Samisk kulturpark, fikk tips og råd om vedlikehold av buret. Eierne er svært viktige medspillere i bevaringen av den samiske bygningsarven.

6.6.3 Oppfølging og vedlikehold av tilrettelagte kulturminner – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Bevare og utvikle de tilrettelagte samiske kulturminnene.

Sametinget har over år tilrettelagt samiske kulturmiljøer i hele Sápmi. Løpende vedlikehold er en forutsetning for at kulturmiljøene fortsatt skal kunne fungere som en formidlingsarena.

Sametinget har derfor satt i gang tiltak for å følge opp og vedlikeholde flere av de tilrettelagte kulturmiljøer.

6.6.4 Metodeutvikling samiske kulturminner – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Utvikle digitale formidlingsmetoder for samiske kulturminner.

Det er gjennomført kompetanseheving i digital kartbehandling. Videre er det gjort karbon dateringer (c-14 dateringer) og utvikling av digitale formidlingsmetoder. Det er for eksempel tatt i bruk digitale formidlingsmetoder i Snubba kultursti (se omtale av prosjektet over).

6.7 Bygningsvern

Mål for innsatsområdet:

- God kvalitet og tilfredsstillende vedlikehold på samiske antikvariske bygninger.

Bygningsvern

Sametinget er forvaltningsmyndighet for automatisk 900 automatisk freda samiske bygninger. Sametinget erfarer at regelverket for Riksantikvarens tilskuddsordning til bygningsvern ikke er tilpasset observerte behov innen det samiske bygningsvernet. Ivaretagelsen av den samiske bygningsarven avhenger i stor grad av de private eieres initiativ og vilje til å søke tilskudd. Dette er en stor utfordring når store deler av den samiske bygningsarven består av bygninger fra tilbakelagte driftsformer i primærnæringene. De er gått ut av bruk og er følgelig dårlig vedlikeholdt. Bygningene har derfor ikke en umiddelbar verdi for eierne. Likevel kan de ha stor verdi som samiske kulturminner, som del av den samiske bosettingshistoria og som eksempel på ulike bygge- og handverksteknikker, geografiske sætrekk og materialbruk. Derfor har Sametinget ovenfor Riksantikvaren over år påpekt behovet for en egen tilskuddsordning for freda samiske bygninger. Dette er ikke tatt til følge, og Riksantikvaren viser til at Sametinget kan benytte seg av eksisterende tilskuddsordning.

Sametinget har med midler fra Riksantikvaren igangsatt et 2-årig prosjekt knyttet til rådgivning og dialog med eiere av freda samiske bygninger. Dette gir Sametinget større mulighet til å informere om vedlikehold, istandsetting samt verdien av den samiske bygningsarven.

Samisk kunstmuseum

Kultur- og likestillingsdepartementet har startet arbeidet med å finne løsninger på lokaler for samisk kunstmuseum ved RiddoDuottarMuseat. Sametinget har gjennomført en kulturminnefaglig vurdering av dagens museumsbygning. Bygningen ble oppført i 1972 og er den første formålsbygde statlig finansierte samiske museumsbygning i Sápmi. Bygningen er en svært viktig merkestein både i samisk museumshistorie og i pionertiden for oppbyggingen av det offentlige samiske samfunnet på 1960- og 70-tallet. Den har høy kulturminneverdi med særlig høy autentisitet, opplevelsesverdi og dokumentasjonsverdi.

Fartøyvern

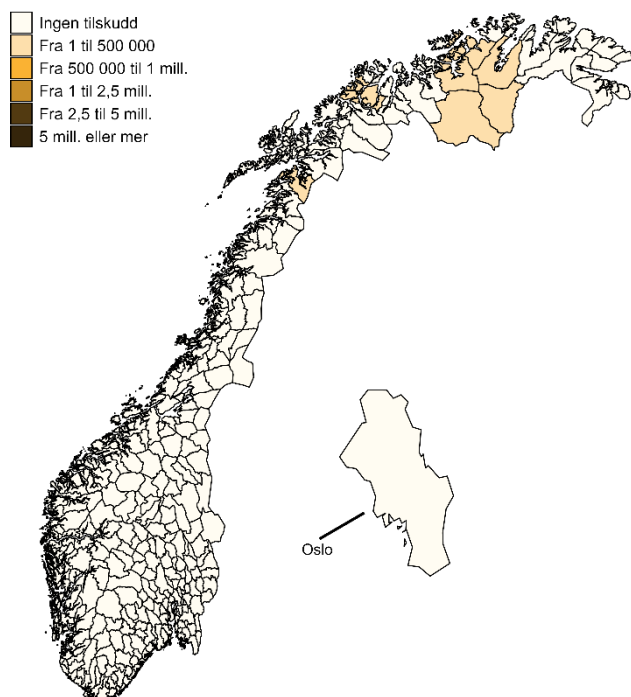
Sametinget har forvaltningsansvar for samisk fartøyvern og fått et budsjett på 1,4 millioner kroner for 2023 gjennom Riksantikvaren sin tilskuddsordningen for fartøyvern. Midlene vil bli brukt til å sette i stand den samiske båten «Sjøgutt», som hører hjemme i Tysfjord. Istandsettingen er planlagt gjennomført ved Nordnorsk fartøyvernsenter i Gratangen. Sametinget deltar i en arbeidsgruppe for klimaomstilling i fartøyvernet. Sametinget utarbeider en oversikt over samiske små og åpne båter. Etter forespørsel til de samiske museene er antallet så langt kommet opp i 30 objekter. Av disse befinner 28 seg på samiske museer. Sametinget har besøkt aktuelle kompetansesentre for å bygge nettverk, og informere om nasjonale tilskuddsordninger til samiske fartøy, små og åpne båter.

7 Helse, sosial og barnevern

Samfunns mål:

- Det samiske folk har god helse og mottar likeverdige tjenester tilrettelagt deres språklige og kulturelle bakgrunn, og deres rettigheter som urfolk.

Figur 17: Søkerbaserte tilskudd til helse, sosial og barnevern

7.1 Samletabell – helse, sosial og barnevern

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	2 755 885	2 320 000	-435 885
Virkemidler	2 859 159	3 191 000	331 842
Sum	5 615 043	5 511 000	-104 043

For å nå samfunns målet er det viktig at samiske pasienter og brukere, uavhengig av bosted, mottar en språklig og kulturelt tilrettelagt pleie- og omsorgstjeneste. Dette er en lang prosess og Sametinget har jobbet over år med dette. Dette gjøres

gjennom aktiv bruk av nettnettverksjobbing og samarbeidsavtaler. Opprettelsen og utviklingen av de samiske helsefagmiljøene har vært en viktig strategi i dette arbeidet. Disse miljøene bistår kommuner i utvikling av, øker samisk språklig og kulturell kompetanse og bidra til brukerrettede tilbud. Etableringen av helsefagmiljøene har også resultert i etablering av samiske helseteam flere steder og flere er under planlegging som Sametinget har bidratt med tilskudd til.

Spesialisthelsetjenesten står for store deler av helsetilbudet til den samiske befolkningen. Derfor var undertegnelsen av samarbeidsavtalen med Helse Nord som ble gjort i 2022 en viktig milepæl i arbeidet med å skire likeverdige tjenester til samiske brukere. Avtalen har allerede bidratt til et bedre samarbeidsklima.

God helse og trivsel fordrer også god psykisk helse. Av den grunn har Sametinget prioritert tilskudd til prosjekter som skal forebygge selvmord i den samiske befolkningen. Blant annet har Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus (SANKS) og Samerådet utarbeidet en plan om hvordan forebygge og forhindre selvmord i Sápmi. Planen vil være et viktig verktøy i arbeidet knyttet opp mot forebygging av selvmord i samiske samfunn.

Å sikre samiske barns rettigheter i barnevernet skal bidra til gode barnevernstjenester for samiske barn. Sametinget har i 2022 konsultert på forskriftene til den nye barnevernsloven og har i tillegg revidert samarbeidsavtalen med Norsk Fosterhjemsforening. Videre har Sametinget bidratt til å øke kompetansen i barnevernstjenestene, og samlet inn nødvendig kunnskap, gjennom å arrangere en egen samiskbarnevernskonferanse. Kunnskapen skal brukes til å kartlegge hvordan samiske barns rettigheter bør styrkes og hvordan deres språklige og kulturelle bakgrunn kan ivaretas i barnevernet.

7.2 Driftskostnader – helse, sosial og barnevern

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	2 434 652	2 074 000	-360 652
Driftskostnader	321 233	246 000	-75 233
Sum	2 755 885	2 320 000	-435 885

7.3 Virkemidler innsatsområder – helse, sosial og barnevern

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Helse- og omsorgstjenesten	2 696 650	2 809 000	112 350
En likeverdig barnevernstjeneste	162 509	382 000	219 492
Sum	2 859 159	3 191 000	331 842

7.4 Pleie- og omsorgstjenesten

Mål for innsatsområdet:

- Samiske pasienter og brukere, uavhengig av bosted, mottar en språklig og kulturelt tilrettelagt pleie- og omsorgstjeneste.

Dialogmøter

Fagkunnskap er fundamentet for en god helse- og omsorgstjeneste, og Sametinget ser at det er viktig å styrke kunnskap om helse for de samiske pasientene rundt om i kommunene. Derfor har Sametinget hatt dialogmøter med Helsedirektoratet om kompetanseheving og fagutvikling i omsorgstjenesten som vil komme den samiske befolkningen til gode.

Samiske helsefagmiljøer

Arbeidet med styrking av fag og kompetanse i omsorgstjenester for samiske pasienter er videreført med midler fra Helsedirektoratet. Sametinget og Helsedirektoratet bidro i 2020 med etablering av egne samiske helsefagmiljøer. Helsefagmiljøene består av Hamarøy kommune, Várdobáiki samisk senter og Áarjelhsaemien healsoeviermie/Sørsamisk helsenettverk på Røros. De bistår kommuner i utvikling av samisk språklig og kulturelt tilrettelagte tjenester, øker samisk språk- og kulturkompetanse og bidra til brukerrettede tilbud.

Senter for omsorgsforskning Nord og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester for den samiske befolkningen i Karasjok følger opp fagmiljøene. Nettverkene jobber selvstendig og på ulike måter med de utfordringer de ser det er behov for i sine områder. Sametinget er en koordinator i arbeidet og det har i 2022 blitt avholdt en fagdag for nettverkene for å heve kompetanse og bidra til fagutvikling.

Samisk helseteam

Sametinget har gitt prosjektstøtte til et treårig prosjekt - Samisk helseteam. Prosjektet ble initiert av sørsamisk helsenettverk, men er et samarbeid mellom Sørsamisk helsenettverk, Røros kommune og St. Olavs hospital. Arbeidet er inspirert av modellen til Southcentral Foundation i Alaska, der urfolk yter helsehjelp til urfolk, og er organisert i såkalte mikroteam rundt pasienter og familier. Målet med prosjektet er at samiske pasienter skal ha tilbud hos samiske fagfolk som

har samisk språk og kulturforståelse. Teamet har utført pasientbehandling, kompetanseheving og fagutvikling i kommuner og helseforetak. De har også bidratt til økt samhandling mellom sykehus og kommune. Det har vært meget gode resultater fra prosjektet. Prosjektet ble avsluttet i 2022, men det jobbes med hvordan dette skal videreføres. Helsedirektoratet, Statsforvalteren i Trøndelag, Helse Midt RHF og Røros kommunene er involvert i videreføringen.

Sametinget har gitt tilskudd til Hamarøy kommune, som ønsket å etablere et lulesamisk helseteam modellert etter samme modell som de andre helsenettverkene. Prosjektet lulesamisk helseteam er et samarbeid mellom lulesamisk helsenettverk, Hamarøy kommune og Nordlandssykehuset.

Samarbeidserklæringen med Oslo kommune

Gjennom samarbeidserklæringen med Oslo kommune har Sametinget, Oslo kommune og Samisk hus i Oslo samarbeidet om helse. Målet med samarbeidet er at den samiske befolkningen i Oslo får språklig og kulturelt tilrettelagt helse og omsorgstjenester. Det har vært jobbet med to tema. Det ene temaet er knyttet til tilrettelagte tilbud til demente eller pasienter med kognitiv svikt. Oslo kommune bygger et nytt sykehjem, Dronning Ingrid's hage på Tøyen og her planlegges det en samisk paviljong. Sykehjemmet skal etter planen ferdigstilles i 2023. Oslo kommune er også godt i gang med arbeidet knyttet til omsorgstilbud til samiske eldre med demens. Det andre temaet er helsestasjonstjenester for samiske barn fra 0 - 5 år. Oslo kommunes sentraladministrasjon ønsker å etablere en samisk helsestasjon. Oslo kommune har satt i gang en prosess med bydelene for å få dem med i prosjektet. Sametinget er blitt enig med Samisk hus om at de følger opp de to prosjektene.

7.5 Spesialisthelsetjenesten

Mål for innsatsområdet:

- Samiske pasienter mottar spesialisthelsetjenester der deres språklige og kulturelle bakgrunn har en naturlig plass, og samisk språk kan benyttes i behandlingssammenheng.

Sámi Klinihkka

Sametingets plenum behandlet i mars 2022 en sak om organisering av Sámi Klinihkka. Sametinget slår fast at dagens organisering av samiske spesialisthelsetjenester ikke oppfyller samers rett til selvbestemmelse i planlegging, utforming og organisering av egne helsetjenester. Sametinget har bedt Helse og omsorgsministeren om å iverksette en prosess for å få Sámi Klinihkka underlagt Helse Nord RHF, og at likeverdige samiske helsetjenester utredes helhetlig som neste steg.

Sametinget har mottatt bekymringsmeldinger fra samiske fagfolk om at det samiske tjenestetilbudet reduseres. Det vises blant annet til at organiseringen og måten Sámi klinihkka ledes, går utover pasientsikkerheten for samiske pasienter. I tillegg rapporteres det at medisinsk utstyr ikke har tilstrekkelig kvalitet. Sametinget har hatt flere møter med Helse Nord hva angår både Sami Klinihkka og SANKS. Det har vært store underskudd i Helse Nord foretakene og dette har påvirket alle foretakene også Sámi klinihkka. Helse Nord har imidlertid informert om at det nasjonale tilbudet innen psykisk helse og rus (SANKS) ikke vil påvirkes.

Samarbeidsavtale med Helse Nord

Sametinget og Helse Nord underskrev en fireårig samarbeidsavtale i mars 2022. Som et resultat av samarbeidsavtalen får Sametinget foreslå styremedlemmer i Helse Nord og alle underliggende helseforetak Samarbeidsmøter er en del av samarbeidsavtalen og Sametinget har blant annet fått presentert Helse Nord sin regionale utviklingsplan for 2023-2038. Sametinget

har fulgt opp med innspill til planen, og dette har blant annet resultert i at SANKS har løftet sin kompetanse på reindrift og fått forsikringer om at nasjonale samiske tjenester ikke skal omfattes av reisestopp som følge av innsparinger. Sametinget opplever at et resultat av arbeidet med samarbeidsavtalen har vært at samarbeidsklima er blitt bedre.

Regjeringens sykehusutvalg

Regjeringen har i februar 2022 oppnevnt et sykehusutvalg som skal utrede endringer i styring av sykehusene og helseforetaksmodellen. Sametinget har oppfordret Sykehusutvalget til å gå grundig inn i hvordan helsetjenester til samiske pasienter må ivaretas og organiseres, slik at sentrale myndigheter ivaretar deres forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner, og at samiske pasienter får en likeverdig helsetjeneste.

Oppnevning av styremedlemmer i de regionale helseforetakene

I januar 2022 ble nye styre i regionale helseforetak utnevnt. Sametinget hadde gitt innspill til styremedlemmer i alle regionale helseforetak. Sametingets innspill til styremedlem i Helse Nord RHF og Helse Nord sine underliggende helseforetak ble tatt til følge.

Oppdragsdokumentene 2023

Sametinget har sammen med Helse Nord gjennomgått oppdragsdokument 2023. Sametinget er innforstått med at oppfølging av strategien «Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2020)» som Helse Nord har sammen med de tre andre regionale helseforetakene er godt i gang. I påvente av det arbeidet, vil Sametinget derfor ikke bidra med nye oppdrag for 2023.

7.6 Helse- og omsorgstjenesten

7.6.1 Samletabell – helse- og omsorgstjenesten

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
40001 Brukerrettede tilbud for eldre samer - Várdobáiki Sámi guovddáš/ Várdobáiki samisk senter - direkte tilskudd	654 000	654 000	0
40101 Samisk legeförening - direkte tilskudd	100 000	100 000	0
40201 Sørsamisk helsenettverk/Åarjelsaemien healsoeviermie - direkte tilskudd	108 000	108 000	0
40301 Brukerrettede tilbud for eldre samer - Samisk hus i Oslo - direkte tilskudd	108 000	108 000	0
40401 Sørsamisk helsekonferanse - direkte tilskudd til Aajege - Trøndelag fylkeskommune	139 000	139 000	0
42001 Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd	1 587 650	1 700 000	112 350
Sum	2 696 650	2 809 000	112 350

7.6.2 Brukerrettede tilbud for eldre samer – direkte tilskudd til Várdobáiki

Mål for tilskuddsordningen – brukerretnede tilbud for eldre samer:

- Tilrettelegge for personer og organisasjoner som ønsker å gjennomføre frivillige brukerretnede tiltak for samiske eldre.

Várdobáiki har en hel stilling som har helse som arbeidsfelt. De har aktiviteter og samarbeid med kommunene i regionen, eldresatsing, og folkehelse generelt. Sametinget har deltatt på møter om styrking og utvikling av samiske helsetjenester i regionen. Várdobáiki har gjennomført kartlegging om behov i helse – og omsorgstjenesten i kommunen, og kartlegging av helsearbeidere med tanke på markasamisk helsenettverk. Várdobáiki deltar også i prosjektet fagutvikling og kompetanseheving i omsorgstjenesten for samisk befolkning.

Direktetilskuddet går til aktivitetene Várdobáiki har innenfor helse som deriblant er helsetreff for eldre som arrangeres en gang i måneden. Arrangementet er et verdsatt tilbud for eldre i regionen.

7.6.3 Samisk legeforening – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – Samisk legeforening:

- At samisk legeforening gjennom faglig bistand og informasjonsvirksomhet kan bidra til at den samiske befolkningen har et helsetilbud som er tilpasset deres språk og kultur.

Sámi Doaktáriid Searvi /Samisk Legeforening arrangerte vinteren 2022 seminar om samisk geriatri i et historisk- og fremtidsrettet perspektiv. Formålet med seminaret var å belyse hvilken kunnskap finnes om eldre samers fysiske og psykiske helse og velferd og de kunnskapshull som fortsatt eksisterer for å skape gode og trygge helse og sosialtjenester og forebyggende tiltak. Som oppfølging av dette arrangerte de et dagsseminar i Samisk hus Oslo om samisk geriatri. Formålet var å skape nettverk mellom helsefaglige ressurser og den samiske befolkningen i Oslo, samt avdekke utfordringer, tilgjengelige ressurser og se på framtidige muligheter for å forbedre samisk språk og kultur kompetanse i helse og omsorgssektoren for eldre samer i Oslo.

Samisk legeforening jobber også med ressurser på samisk språk og kurs/seminarer innenfor samisk helse. Gjennom samiske leger og studenter og bidrar legeforeningen med å skape engasjement for forskning og arbeid for bedre samisk helse.

7.6.4 Sørsamisk helsenettverk – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – Sørsamisk helsenettverk:

- Bidra og styrke arbeidet for likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen i sørsamisk område.

Sørsamisk helsenettverk driver prosjektet Samisk helseteam som har som mål å utvikle likeverdige helsetjenester til samisk befolkning i Midt-Norge. Helseteamet utfører pasientbehandling, kompetanseheving og fagutvikling i kommuner og helseforetak. Sørsamisk helsenettverk deltar også i prosjektet Fagutvikling og kompetanseheving i omsorgstjenesten for samisk befolkning i regi av Helsedirektoratet.

7.6.5 Brukerrettede tilbud for eldre samer – direkte tilskudd til Samisk hus Oslo

Mål for tilskuddsordningen – brukerrettede tilbud for eldre samer:

- Utvikle brukerrettede tilbud for samiske eldre i områder hvor samer er i mindretall.

Samisk hus har en medarbeider i prosjektstilling for helsetreffene. Helsetreffene arrangeres jevnlig på Samisk hus. Treffet skal gi samiske eldre i Oslo et tilbud som et virkemiddel for

tilnærming av likeverdige helsetjenester for den samiske befolkningen. Helsetreffene er også en sosial- og samiskspråklig arena som deltakerne verdsetter høyt. Det har i tillegg vært treff andre steder. Samisk hus jobber også med å gjennomføre kartlegging av samisk helsepersonell i Oslo og Viken, og jobber nå med å stifte et samisk helsenettverk knyttet til Samisk Hus i Oslo.

Som nevnt over følger også Samisk Hus i Oslo opp de to prosjektene som Oslo kommune jobber med knyttet til omsorgstilbud til samiske eldre med demens og etablering av en samisk helsestasjon i Oslo.

7.6.6 Sørsamisk helsekonferanse – direkte tilskudd

Mål for konferansen – sørsamisk helsekonferanse:

- Økt kompetanse om helse og levekår, samt utfordringer og behov for samiske pasienter i sørsamisk område.

Sørsamisk helsekonferanse ble arrangert på Stjørdal i november med over 80 deltakere. Målet med konferansen er å bidra til tilrettelagte helse- og sosialtjenester for samer i sørsamisk område. Temaene i årets konferanse var «Samisk folkehelse – hva skaper det gode liv?», og «Helsetjenester til samisk befolkning».

7.6.7 Tilskudd til helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter:

- God helse og likeverdige helse-, omsorg- og barnevernstjenester.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
42001 Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd	1 587 650	1 700 000	1 700 000	112 350
Sum	1 587 650	1 700 000	1 700 000	112 350

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
42001 Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd	1 725 250	137 600	0	1 587 650
Sum	1 725 250	137 600	0	1 587 650

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
14	9	5	0

7.7 Folkehelse

Mål for innsatsområdet:

- God helse og trivsel i den samiske befolkningen.

SAMINOR 3

I 2022 startet Senter for samisk helseforskning med befolkningsundersøkelsen SAMINOR 3. I studiet vil alle kommuner i tidligere Finnmark fylke inkluderes. I tidligere Troms fylke inkluderes minimum 11 kommuner. I Nordland fylke planlegges det å inkludere seks-syv kommuner. I tillegg skal også mange områder med sørsamisk bosetting i Trøndelag inkluderes i SAMINOR 3.

Befolkningsundersøkelse vil gå over fire år og er kostnadskrevende. Sametinget har derfor fremmet behovet for finansiering til regjeringen på flere møter samt i Stortinget i forbindelse med budsjettøringer. Dette ble tatt til følge og regjeringen har bevilget 20 millioner kroner til SAMINOR 3 i 2023.

De menneskelige og sosiale konsekvenser av klima-/beitekrisen i reindrifta

Vinter og vår 2022 har vært preget av beitekrisen i reindrift og Sametinget har vært spesielt opptatt av konsekvensene for menneskers helse, psyke og generell velferd. Det har derfor vært gjennomført flere møter med mål å løse de akutte problemene og med tanke på klimautviklingen. Det har vært fokus på hvordan ulike aktører, som Statsforvaltere, kommuner, departementer og SANKS, men også frivillige organisasjoner som Redd Barna, kan jobbe på sikt for å bistå mange som erfare vanskelige tider. Sametinget har løftet utfordringene til regjeringen og har bedt om en større grad av samordning av innsatsen på nasjonalt nivå, for å sikre at det blir tatt ansvar også innenfor helsevesenet og sosialsektoren.

Plan for selvmordsforebygging i Sápmi

Sametinget har i 2022 gitt tilskudd til SANKS til å gjennomføre tiltak knyttet opp mot "Plan för suicidprevention bland samer i Norge, Sverige och Finland". Planen er blitt utviklet i et samarbeidsprosjekt mellom Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus (SANKS) og Samerådet. Planen setter søkelys på selvmordsproblematikk blant samer. Strategiene gir anbefalinger til alle samfunnsaktører om hvordan å forebygge og forhindre selvmord i Sápmi, og peker også på spesifikke utfordringer og behov blant samene. Sametinget har også tildelt tilskudd til SANKS for å tilpasse selvmordsforebyggende kurs til samisk kontekst. Formålet med prosjektet er å forebygge selvmord i samiske områder. Videre har Sametinget gitt tilskudd til Porsanger kommune til opplæringstiltak / kurs i selvmordsforebygging til flere andre samiske kommuner.

Som en del i det forebyggende arbeidet ble det gjennomført en fagdag om samisk psykisk helse og selvmordsforebygging på Snåsa. Det var fokus på at samer har opplevd historiske traumer, er mer utsatt for mobbing og etnisk diskriminering, er mer utsatt for vold, og at de opplever et press fra samfunnet rundt som påvirker deres psykiske helse. Reindrifta opplever også utfordringer som er psykisk belastende, og negative holdninger fra samfunnet kommer ofte til uttrykk i media og gjennom kommentarfelt i sosiale medier.

7.8 En likeverdig barneverntjeneste

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barns rettigheter og behov er sikret i møte med barnevernet.

7.8.1 Samletabell – en likeverdig barneverntjeneste

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
44501 Barnevernskonferanse	162 509	382 000	219 492
Sum	162 509	382 000	219 492

Stortinget vedtok en ny barnevernslov i 2021 med ikrafttredelse fra 1. januar 2023, som Sametinget konsulterte på. Loven har gått fra å være en pliktlov til en rettighetslov, der samiske barns rett til språk, kultur, etnisitet og religion er ivarettatt i lovens formål. Sametinget har i 2022 vært i prosess med departementet om forskriftene til loven. Dette har blant annet resultert i at det i oppfølgingsforskriften fremgår at barnevernstjenesten, i oppfølging av barn på institusjon, skal ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn, og at samiske barns særlige rettigheter skal ivaretas. Sametinget vil følge opp øvrige forskrifter i 2023.

Sametinget og Norsk Fosterhjemsforening

Sametinget og Norsk Fosterhjemsforening har i 2022 fornyet samarbeidsavtalen fra 2017. Sametinget og Norsk Fosterhjemsforening har blitt enige om at samarbeidet om utviklingen av fosterhjemsomsorgen for samiske barn i Norge skal intensiveres.

Fosterhjemsforeningen har et prosjekt som heter «Et hjem to kulturer» som skal bidra til å sikre samiske barns rettigheter til eget språk og kultur i fosterhjem. Prosjektet skal bidra til språklig og kulturell tilpassing av fosterhjemsomsorgen på alle plan. Dette skal gjøres gjennom å øke kvalitet og bevissthet om samiske barns rettigheter som urfolksbarn og dermed styrke samiske barns og ungenes rettigheter og identitet innenfor fosterhjemsystemet. Sametinget har i 2022 deltatt i faglige prosesser i prosjekter. Det er et stort behov for et kartleggingsverktøy som fanger opp samiske barns språklige og kulturelle rettigheter, når barnet er under barnevernets omsorg. Sametinget og Fosterhjemsforeningen har derfor bedt om at Barne- og familiedirektoratet utvikler nødvendig kartleggingsverktøy.

NASAK og Sametinget

Sametinget ser at sikring av samiske barns rettigheter og behov forutsetter et godt samarbeid med samiske fagfolk på barnevernfeltet. Nasjonalt samisk kompetansesenter for kommunalt og statlig barnevern, familievern og krisesentertilbud (NASAK) skal bidra til å styrke kvaliteten på tjenestenes arbeid med samiske barn, voksne og familier og til et likeverdig tilbud til samisk befolkning i alle samiske områder. Sammen med Sametinget har NASAK drøftet samarbeidsformer og vurdert samarbeidsavtale.

7.8.2 Barnevernskonferanse – konferanse

Mål med konferansen: Gjøre kjent samiske barns rettigheter og belyse utfordringer innenfor barnevernsfeltet

Sametinget har i samarbeid med NASAK og Norsk Fosterhjemsforening arrangert en barnevernskonferanse høsten 2022. Formålet med konferansen var å løfte kompetansen om samiske barns rettigheter i barnevernet og å sette søkelys på sentrale utfordringer samiske barn og deres familier møter i kontakt med barnevernet. Barnevernskonferansen hadde som mål å sette et særlig lys på den manglende kunnskap og oversikt vi har over samiske barn under barnevernets omsorg, hvorvidt de får beholde eget språk og vokse opp i egen kultur.

8 Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

Samfunns mål:

- Rettigheter som er anerkjent i FNs erklæring om urfolksrettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

Sametinget jobber med urfolksrettigheter gjennom å bidra til utvikling av urfolksrettigheter og utøving av praktisk politikk. For å imøtekomme utfordringen knyttet til styrkning av rettigheter har Sametinget i 2022 hatt fokus på samisk samarbeid gjennom Samerådet, Arktisk samarbeid gjennom det arktiske parlamentarikersamarbeidet og internasjonalt urfolkssamarbeid gjennom FN og permanent forum.

Praktisk politikk kommer sterkt inn i likestillingsarbeidet og også i 2022 har temaet vært sentralt i Sametingets arbeid frem mot et likestilt storsamfunn hvor samiske rettigheter blir respektert og i varetatt, fra øverste plan til og ned til individuelt nivå.

Samehets har vært et tema Sametinget har satt mer og mer fokus på og Sametinget har blant annet jobbet sammen med ulike aktører som Wergeland kommisjonen og politiet for å utarbeide gode prosesser rundt samehets. Dette er også vært en del av oppfølgingen av Sametingets likestillingsmelding. For å forebygge samehets i forsvaret har Sametinget jobbet sammen med Forsvaret for å utvikle en opplæringspakke slik at samisk kultur, historie og rettsvern blir formidlet til utstasjonert personell.

8.1 Samletabell – urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftkostnader	8 224 533	9 090 000	865 467
Virkemidler	3 009 434	2 740 000	-269 434
Sum	11 233 967	11 830 000	596 033

8.2 Driftskostnader – urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	7 448 383	8 086 000	637 617
Driftskostnader	776 150	1 004 000	227 850
Sum	8 224 533	9 090 000	865 467

8.2.1 Administrasjon – urfolksrettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling

Dialog med Forsvaret

Sametinget har hatt dialog med Forsvarsdepartementet og Forsvaret om deres plikt til å konsultere Sametinget, og direkte berørte samisk interessegruppering, om blant annet øvelser. Det er viktig for Sametinget at Forsvaret tar hensyn til reindriftens situasjon når de kommuniserer med reinbeitedistriktene.

Sametinget har henvendt seg til Forsvarsdepartementet for å få formalisert konsultasjoner om militærøvelser etter reglene i konsultasjonsloven. Det avholdes også årlige møter mellom Forsvarsdepartementet og Sametinget om militærøvelser, og andre aktuelle saker.

Sametinget har et samarbeid med Landforsvaret i Finnmark om utvikling av en opplæringspakke for vernepliktige og ansatte ved landforsvaret i Finnmark. Opplæringspakken skal gi innføring i samisk kultur og historie. Målet er at de som kommer til Finnmark bedre skal forstå området de beveger seg i både geografisk og historisk.

8.3 Virkemidler innsatsområder – urfolks rettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Urfolksrettigheter	1 967 052	1 653 000	-314 052
Likestilling	1 042 382	1 087 000	44 618
Sum	3 009 434	2 740 000	-269 434

8.4 Samisk samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk, kultur og samfunnsliv bevares og utvikles både innenfor den enkelte nasjonalstat og på tvers av statsgrensene.

Nordisk samekonvensjon

På det nordiske sameminister- og sametingspresidentmøtet november 2020 i Helsinki påtok statene seg et ansvar for å nå målet om å komme til enighet om Nordisk samekonvensjon. De tre Sametingene har fastholdt sine krav om fire nødvendige justeringer i konvensjonsteksten. I etterkant har det vært dialog der partene har drøftet ulike løsninger, men man har ikke lykket med i å oppnå enighet. Sametingets mål er å få enighet om konvensjonen slik at den kan bli vedtatt av Sverige, Finland og Norge.

Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Samisk parlamentarisk råd (SPR) vedtok under plenum ny handlingsplan. Da ble også ansvaret for oppfølging for de ulike tiltakene fordelt mellom sametingene. Samtidig med plenumssamlingen ble det avholdt en parlamentariker konferanse.

8.5 Nordområdene

Mål for innsatsområdet:

- En bærekraftig utvikling for folkene som bor i nord.

For å sikre en bærekraftig utvikling i nordområdene er det viktig med samarbeidet både mellom urfolksinstitusjoner, interesseorganisasjoner, næringsliv og offentlige myndigheter.

Sametinget har vært aktiv på arenaer som omhandler nordområdepolitikk, både nasjonalt og internasjonalt, blant annet gjennom deltagelse i regionalt nordområdeforum og på internasjonale konferanser der nordområdepolitikken har vært tema.

Arktiske samarbeid

Det var enighet om at lederskapet og sekretariatet for det arktiske parlamentarikersamarbeidet fortsetter fram til neste valgperiode, som er i 2024. Sametinget la fram en statusrapport på saker fra Sápmi, inkludert den vanskelige vinteren for reindrifta, utfordringer knyttet til militærøvelser og fremtidig sikkerhetspolitikk som også knyttet til diskusjoner om bygging av nye jernbaner, samt orientering om samisk parlamentarikerkonferanse i Inari.

8.6 Urfolksrettigheter

Mål for innsatsområdet:

- FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

8.6.1 Samletabell – urfolksrettigheter

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd	1 753 000	1 353 000	-400 000
International Decade of Indigenous Languages 2022-2032 - prosjekt	214 052	300 000	85 948
Sum	1 967 052	1 653 000	-314 052

Internasjonal oppfølging av Fosen-dommen

Sametinget har arbeidet kontinuerlig med oppfølgingen av Fosen-dommen, og har informert om saken for FNs permanente forum for urfolkssaker, FNs ekspertmekanisme for urfolks rettigheter og FNs spesialrapportør for urfolks menneskerettigheter.

Domstolstrukturen

Justis- og beredskapsdepartementet sendte ut et høringsnotat tidlig i 2022, der det i utgangspunktet ble foreslått en gjeninnføring av domstolstrukturen fra før domstolsreformen i 2021. I 2022 har saken om domstolstrukturen blitt fulgt opp av Sametinget gjennom dialog med Justis- og beredskapsdepartementet, og konsultasjon om saken. Sametingets innspill ble tatt til etterretning, og plenumsvedtakene har blitt fulgt opp ved at man drøftet en mulig justering av rettskretsen for Indre- og Østre Finnmark tingrett. Ved å innlemme Porsanger kommune vil befolkningsgrunnet i denne rettskretsen styrkes. Dette vil styrke tingrettens relevans og fagmiljø for å ta være på det samiske samfunnet. Sametinget har også tatt opp flere andre aktuelle saker som vil bli fulgt opp videre. Sak om domstolstruktur vil bli behandlet i Stortinget i løpet av stortingssesjonen 2022/2023.

Barentssamarbeidet

Barentssamarbeidet har gitt urfolk og regionene i nord en sentral rolle i forhold til Russland. Særlig på kultur- og næringsviden har det vært mange vellykkede samarbeidsprosjekter, herunder folk-til-folk samarbeidet. Barentssamarbeidet har bidratt til å styrke den samiske fellesskapsfølelsen med samene på Kolahalvøya. Arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen har vært sentral i dette arbeidet. Arbeidsgruppen har ikke hatt møter i etter Russlands angrepskrig. De samiske medlemmene har likevel hatt møter.

Sametinget er engasjert i drøftelser om framtiden til Barentssamarbeidet, herunder arbeidsgruppen for urfolk. Framtiden til både Barentssamarbeidet og Arktisk råd er usikkert etter at Russland gikk til krig og invaderte Ukraina.

FNs matsystemer

FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) har lansert en koalisjon for urfolks matsystemer. Sametinget i Norge representerer Arktis i styringsgruppen for koalisjonen. Arktis er en av totalt syv regioner. Norges FN-delegasjon i Roma er også involvert i arbeidet. Målet for arbeidet er å styrke urfolks matsikkerhet og matsystemer, herunder kultur, tradisjonell kunnskap, helse og rettigheter til arealer og naturressurser. Urfolks matsystemer vil bli et sentralt tema i internasjonale møter fremover. Arbeidet med urfolks matsystemer er viktig fordi det handler om matkultur, helse, rettigheter og urfolks tilknytning til arealer og naturressurser. Sametinget har over flere år jobbet med å satse på samisk mat og lokalmat, og denne koalisjonen vil være en viktig arena for å legge til rette for å utvikle arktisk mat og jobbe for matsikkerhet.

8.6.2 Tilskudd til internasjonalt arbeid – direkte tilskudd

Under ordningen gis det tilskudd til Barents Indigenous Peoples' Office i Murmansk (BIPO), Samerådet Norsk seksjon, Mama Sara Education Foundation og Docip. Tilskuddene bidrar til å styrke organisasjonenes internasjonale urfolksarbeid og bidrar på den måten til innsatsområdets mål.

Tilskuddet til Mama Sara Education har sørget for at de har kunnet fortsette finansiering av skolegang for maasaibarn i Tanzania gjennom fadderordning. Videre har organisasjonen fått mulighet til å følge opp skoleprosjektene som MSF er involverte i.

8.6.3 Barentssekretariatet IKS - direkte tilskudd

Barentssekretariatet har hatt det administrative ansvaret for Barents Indigenous Peoples' Office (BIPO) som var et arbeidsredskap og en viktig service institusjon for samarbeid mellom urfolk i Barents regionen. Kontoret hadde også delansvar som sekretariatet til Arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen. Nå har Barentssekretariatet avviklet sine kontorer i Russland, inkluderer driften av Barents Indigenous Peoples' Office (BIPO) i Murmansk som Sametingets direkte tilskudd går til.

8.6.4 Samerådet - norsk seksjon – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Fremme samiske rettigheter, slik at den samiske befolkningen blir akseptert som ett folk med politiske, økonomiske og sosiale rettigheter som er sikret i de respektive landenes lovverk.

Samerådet bidrar til å fremme samiske rettigheter og at samene blir akseptert som ett folk med rettigheter i de ulike landene. Samerådet har innen kulturfeltet arbeidet med vern av den samiske kulturarven, og samiske kunst- og kulturfeltet på tvers av landegrensene som samerådet har laget en egen rapport om.

Samerådet har arbeidet opp mot EU med saker knyttet til rettigheter til skogsbruk, øke kunnskapen om EU i Sápmi og om samer i EU. Samerådet deltok på møter i både Permanent Forum og EMRIP. Samerådet har videre i samarbeid med Samisk Høgskole og IWGIA tilpasset verktøyet Indigenous Navigator til Sápmi, og har blant annet satt i gang et arbeid med å analysere rettighetssituasjonen i Norge.

I august 2022 ble Samenes 22. konferanse arrangert i Gällivare som hadde som tema «Empowering Sápmi». Konferansen vedtok blant annet en samisk nasjonaljoik, Váhčir deklarasjonen, og 7 andre resolusjoner.

Kr 200 000 ble gitt som en ekstra bevilgning til Samerådet – norsk seksjon i revidert budsjett til å dekke deler av honorar/utgifter for leder av Permanent Forum for urfolk (UNPFII) i 2022. I tillegg fikk Samerådet en ekstra bevilgning gjennom omdisponeringer på kr 400 000. Tilskuddet skal gå til International Conference on Sámi Research Data Governance 2023 som avholdes i januar.

8.6.5 International Decade of Indigenous Languages 2022-2032 – prosjekt

Med utgangspunkt i suksessen med IYIL2019, vedtok FNs generalforsamling en resolusjon i 2019 som proklamerte et internasjonalt tiår for urfolksspråk i perioden 2022-2032 (International Decade of Indigenous Languages, IDIL 2022-2032). Det internasjonale tiåret for urfolk skal trekke oppmerksomhet til det kritiske behovet for å bevare, revitalisere og fremme urfolksspråk. Sametinget har i 2022 vært medlem av IDIL sitt rådgivende organ.

I 2021 ble Sametingene enige om to hovedsatsinger i forbindelse med IDIL 2022-2032, nemlig språkteknologi og språkarbeid tilknyttet barn og unge. I 2022 har Sametingene begynt oppfølgingen med språkteknologi. Det er blant annet gjennomført et seminar om temaet og det er lagt fram en sak i Sametingenes plenumsmøter om strategiene knyttet til hovedsatsingen. Sametingene har også fulgt opp arbeidet som gjøres i FN systemet i forbindelse med IDIL 2022-2032.

Sametinget har sammen med Kommunal- og distriktsdepartementet opprettet et nasjonalt samarbeidsforum for urfolksspråktiåret. Den offisielle åpningen av Urfolksspråktiåret i Norge var på Snåsa i forbindelse med åpningen av Sámi Giellavahkku.

8.7 Likeverd og solidaritet

Mål for innsatsområdet:

- Det vises solidaritet med andre urfolk.

Permanent forum for urfolk 2022 (UNPFII)

Sametinget deltok på 21. sesjonen til UNPFII som ble arrangert i april/mai 2022 i New York. Den samiske og arktiske regionen koordinerte sin innsats. Hovedtemaet på årets sesjon, var «Urfolk, industri, selvstyrerrett og prinsipper om selskapsgjennomgang, inkludert fritt, og forhåndsinformert samtykke». Sametinget redegjorde for Fosen-dommen og Sametingets forventninger om at dommen fra Høyesterett respekteres i en rettsstat som Norge. Sametinget la

vekt på at lærdommen fra Fosen-saken er at tilsvarende utbygginger ikke kan skje uten et samtykke fra urfolket som er berørt.

Sametinget var også medarrangør av Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) sitt digitale side-event hvor NIMs rapport om «Menneskerettslig vern mot inngrep i samiske bruksområder» ble lansert i engelsk versjon.

FNs ekspertmekanisme for urfolksrettigheter (EMRIP)

Sametinget ser deltagelsen på de årlige sesjonene i EMRIP som en viktig arena for det internasjonale urfolksarbeidet. Hovedtema var EMRIPs studie på traktater og avtaler mellom urfolk og stater, herunder løsninger for fred og forsoning, og konstitusjonell anerkjennelse av urfolk. Utkastet til rapport har ikke tatt opp hverken nordiske eller samiske forhold. Det internasjonale urfolksspråktiåret stod også på agendaen.

Sametinget holdt innlegg om urfolksspråktiåret, EMRIP sine landbesøk og om behovet for nasjonale handlingsplaner i oppfølging av urfolkserklæringen. Etter initiativ fra Samerådet er det igangsatt en prosess med besøk fra EMRIP til Norge, noe Norge har gitt klarsignal for.

8.8 Likestilling

Mål for innsatsområdet:

- Et likestilt samisk samfunn med like rettigheter og muligheter for alle.

8.8.1 Samletabell – likestilling

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding - Sábme jállu	705 382	750 000	44 618
Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner - direkte tilskudd	337 000	337 000	0
Sum	1 042 382	1 087 000	44 618

Krisesentertilbud i samiske områder

Utfordringene med manglende krisesentertilbud til den samiske befolkningen har blitt løftet for regjeringen. Som en oppfølging av manglende krisesentertilbud til den samiske befolkningen har Sametinget også hatt dialog med Karasjok kommune og Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK) om temaet. Sametinget har kommet med innspill til hvordan man kan sikre et likeverdig krisesentertilbud til den samiske befolkningen. Sametingets bidrag har blitt tatt videre i Karasjok kommunes prosjekt om organisering av krisesentertilbudet.

RomsaDál

Sametinget har støttet Tromsø IL sitt prosjekt RomsaDál med prosjektmidler, og arbeider aktivt med å få med flere aktører i idretten på den store samfunnsdugnaden mot samehets. Sametinget arrangerte et seminar om tiltak mot samehets i fotballen i forbindelse med plenum i desember 2022.

8.8.2 Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding – prosjekt

Sametinget har jobbet med bekjempelse av samehets på flere nivåer i 2022. Sametinget har vedtatt en handlingsplan mot samehets i juni. I forbindelse med utarbeidelse av handlingsplanen

har det vært ulike arrangement der formålet blant annet har vært å få til en dialog om utfordringene med samehets.

Som en oppfølging av tiltak i handlingsplanen har Sametinget vært i dialog med Likestillings- og diskrimineringsombudet om handlingsplanen samt om situasjonen for samer med funksjonsnedsettelse og samiske LHBTIQ+ personer som skal få sine egne handlingsplaner. Sametinget har også satt i gang forskningsprosjektet om opplevd rasisme blant unge med tilknytning til reindrifta.

Sametinget har også hatt dialog med Det Europeiske Wergelandsenteret (EWC). Formålet var å få i gang tiltak for å forebygge og bekjempe hatefulle ytringer og hatkriminalitet mot samer. Andre initiativer i oppfølgingen er opp mot idrettsbevegelsen. Det har i den forbindelse vært arrangert et seminar om samehets i idretten på Sametingets plenumssamling i desember. Arbeidet med å lage en veileder for anmeldelse av samehets, er påbegynt og dette realiseres med samarbeid og kvalitetssikring av Politidirektoratet (POD).

Sametinget arrangerte i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet konferanse om vold og overgrep i samiske samfunn i august 2022 i Alta. Konferansens formål var å få enighet om å etablere et forum for arbeid mot vold i de samiske samfunn.

8.8.3 Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner – direkte tilskudd

Organisasjonene som får tilskudd gjennom denne ordningen, er Sámi NissonForum/Samisk kvitteforum og Norgga Sáráhkka Samisk kvinne organisasjon.

Sámi NissonForum/Samisk kvinneforum har ikke rapportert innen fristen 15.12.2022. Forumet har heller ikke rapportert på bruk av midlene fra tidligere år og tilskuddet for årene 2020, 2021 og 2022 er trukket tilbake på bakgrunn av manglende rapportering.

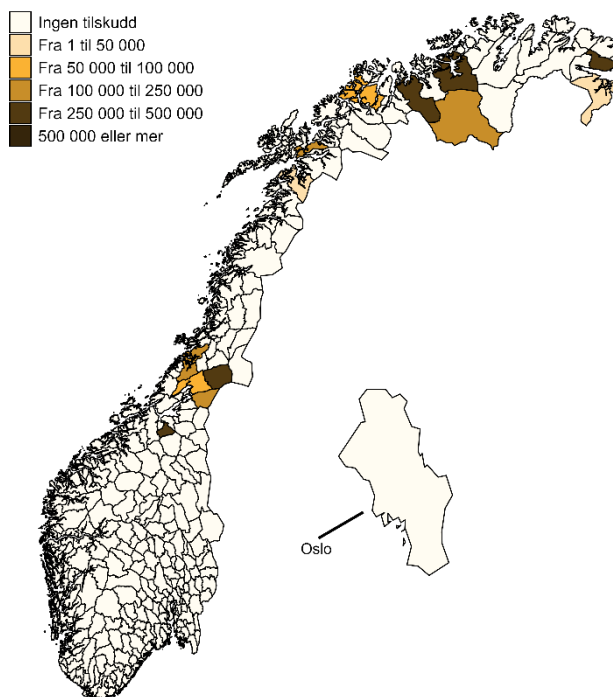
Norgga Sáráhkka Samisk kvinne organisasjon har ikke rapportert innen fristen 15.12.2022.

9 Samarbeidsavtaler

Samfunnsmål:

- Et styrket samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Figur 18: Søkerbaserte tilskudd til samarbeidsavtaler

Sametinget har i dag samarbeidsavtaler med Troms og Finnmark fylkeskommune Nordland fylkeskommune Trøndelag fylkeskommune og Innlandet fylkeskommune. Sametinget har undertegnet samarbeidsavtaler/ samarbeid erklæring med bykommunene Alta, Oslo, Bodø, Tromsø og Trondheim. Viktigheten av disse samarbeidsavtaler øker i takt med økt tilflytning til/økt samisk bosetning i byene og behovet for samisk språklige tilbud.

Målet med samarbeids- og byavtalene er et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur språk og samfunnsliv. Byavtalene tilrettelegger for et godt og langsiktig samarbeid slik at samene som bor i byene kan bevare og utvikle samisk språk og kultur. Samtidig sørge avtaler for at byene får bedre tjenestetilbud og anerkjenner samisk tilstedeværelse. Slik overlates ikke samisk politiske spørsmål til enkeltmenneskers engasjement, men får en institusjonell ramme.

De regionale samarbeids- og tospråklighetsavtalene er slått sammen. Målet med de nye regionale samarbeidsavtalene er økt politisk handlingsrom og samordning mellom Sametinget og fylkeskommunene i saker av felles politiske interesser. Tiltaket skal også bøte på utfordringen med at tospråklighetstilskuddet ikke alltid fullt ut dekker utgiftene til kommunene og fylkeskommunene.

9.1 Samletabell – samarbeidsavtaler

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Virkemidler	3 106 374	2 500 000	-606 374
Sum	3 106 374	2 500 000	-606 374

9.2 Virkemidler innsatsområder – samarbeidsavtaler

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Regionalt samarbeid	2 966 374	2 000 000	-966 374
Interreg	140 000	500 000	360 000
Sum	3 106 374	2 500 000	-606 374

9.3 Regionalt samarbeid

9.3.1 Samletabell – regionalt samarbeid

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
52001 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 966 374	2 000 000	-966 374
Sum	2 966 374	2 000 000	-966 374

Mål for innsatsområdet:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Samarbeidsavtaler er viktige verktøy Sametinget har for å ivareta samiske interesser og samle ressurser for større gjennomslagskraft enn Sametinget alene vil ha. Gjennom året har Sametinget inngått nye Samarbeidsavtaler med en rekke aktører som for eksempel kommuner, helseforetak og andre virksomhet. Dette har blant annet ført til at Bodø2024 nå får en dedikert samisk koordinator. Samarbeidsavtalen med Trondheim skal tilrettelegge, sikre og utvikle det samiske i sørsamisk området der det sørsamiske språket er sterk truet. Videre har Sametinget inngått avtaler med Troms og Finnmark og Innlandet fylkeskommuner for å forene kreftene til samfunnsutvikling som styrker både den økonomiske og kulturelle utviklingen for å skape et aktivt samfunnsliv og gode levekår i samiske områder.

Sametinget behandles årlig en sak i plenum om de fylkeskommunale og by-kommunale samarbeidsavtaler.

Samarbeid med bykommuner

Sametinget har samarbeidsavtaler med bykommunene Alta, Bodø, Oslo og Tromsø. I 2022 ble det også undertegnet en ny avtale med Trondheim kommune. I dette samarbeidet drøfter partene jevnlig aktuelle kommunale samiske saker.

I 2022 har revideringen av samarbeidsavtalen med Alta kommune blitt påbegynt. Ny avtale skal signeres i 2023.

Tromsø kommune har utarbeidet handlingsplan 2023-2025 for samarbeidet mellom Sametinget og Tromsø kommune. Den økonomiske rammen ble behandlet av kommunestyret i desember 2022. Det har også i 2022 vært en prosess i forbindelse med opprettelse av Samisk hus i Tromsø som en oppfølging av samarbeidsavtalen.

Samarbeidsavtale med Bodø kommune

Sametinget og Bodø kommune har møttes angående samarbeidsavtalen. Temaet var gjennomgang av status for avtalen på områder som skole og barnehage, rekruttering av lærere, organisering og ivaretagelse av helse og omsorg, Bodø kommune prosess og politisk behandling om tilslutning til samisk forvaltningsområde, samt rasisme i lokalsamfunnet.

Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024

Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024. Sametinget har inngått samarbeidsavtale med Bodø2024 IKS, og de har nå ansatt Maria Hernes som samisk koordinator for Bodø2024.

Samarbeidsavtale med Troms og Finnmark fylkeskommune

Samarbeidsavtalen ble behandlet av fylkestinget i mars 2022 og av Sametinget i februar 2022. Avtalen ble signert mai. I avtalen sies det blant annet at partene gjennom avtalen vil forene krefter for å få til en utvikling i Troms og Finnmark, der samiske livsvalg og hverdagsvalg, er en mulig og naturlig del av samfunnsutviklingen, både i samiske lokalsamfunn og i by- og regionsentre. Partene stadfester at avtalen må ses i lys av at Troms og Finnmark er det området som er tettest befolket av samer, og dette forplikter partene til en innsats.

Samarbeidsavtale med Innlandet fylkeskommune

Samarbeidsavtale mellom Sametinget og Innlandet fylkeskommune ble signert november 2021. Overordnet mål med avtalen er å legge forholdene til rette for et varig fast samarbeid mellom partene i saker som angår den samiske befolkningen og samiske områder i Innlandet, samt å prioritere disse i fellesskap. Hovedformålet er å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsnivå.

Sametinget og Innlandet fylkeskommune undertegnet i april 2022 en samarbeidsavtale om samisk kulturminnevern i Innlandet. Avtalen skal bidra til både økt bevissthet om samisk tilstedeværelse og historie i Innlandet. Videre skal den styrke samarbeidet mellom kulturminneforvaltningen i Sametinget og Innlandet fylkeskommune gjennom kompetanseutveksling, felles prosjekter og formidling. Det er en utdypende avtale som konkretiserer rutiner og samarbeidsformer for kulturminneforvaltningen. Avtalen skal også legge til rette for registrering og forskning.

Samarbeidsavtale med Helse Nord

Sametinget og Helse Nord RHF underskrev en samarbeidsavtale i mars 2022 for de neste fire år. Sametinget har fått inn foreslåtte styremedlemmer i Helse Nord og alle underliggende helseforetak.

Samarbeidsmøter er en del av samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Helse Nord, og Sametinget har blant annet fått presentert Helse Nord sin regionale utviklingsplan 2023-2038. Sametinget vil følge dette opp med innspill. Sametingets innspill har allerede bidratt til at SANKS har løftet sin kompetanse på reindrift og fått forsikringer om at nasjonale samiske tjenester ikke skal omfattes av reisestopp som følge av innsparinger i Helse Nord.

9.3.2 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til regionalutviklingsprosjekter:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsnivå.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
52001 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 966 374	2 000 000	2 000 000	-966 374
Sum	2 966 374	2 000 000	2 000 000	-966 374

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
52001 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	3 061 450	95 076	0	2 966 374
Sum	3 061 450	95 076	0	2 966 374

Underskuddet på posten er blitt dekket inn gjennom omdisponeringer fra andre poster.

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
23	15	7	1

9.4 Interreg

Mål for innsatsområdet:

- Økt verdiskaping i Sápmi og økt samarbeid over landegrensene i Sápmi.

9.4.1 Samletabell – Interreg

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
52101 Interreg - søkerbasert tilskudd	140 000	500 000	360 000
Sum	140 000	500 000	360 000

En ny programperiode for Interreg trådte i kraft i 2021 og skal vare til 2027. Interreg-programmet Aurora hadde oppstart i starten av april 2022. Den første søknadsfrist for det nye programmet Interreg Aurora var i august og totalt fire søknader kom inn. Etter behandlingen av den første søknadsrunden har det kommet flere henvendelser med forslag prosjektideer, noe som tyder på at det vil komme flere søknader til Interreg i 2023.

Sametinget har jobbet aktivt med informasjon og mobilisering til mulige søkere av Interreg-midler. Sametinget har drevet med informasjonsarbeid i ulike fora, arrangert en informasjonsturné sammen med Nordland fylkeskommune og Troms og Finnmark fylkeskommune. I tillegg har det vært flere én-til-én møter med potensielle søkere.

9.4.2 Interreg – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – Interreg:

- Økt verdiskaping i Sápmi og økt samarbeid over landegrensene i Sápmi.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
52101 Interreg - søkerbasert tilskudd	140 000	500 000	500 000	360 000
Sum	140 000	500 000	500 000	360 000

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
52101 Interreg - søkerbasert tilskudd	140 000	0	0	140 000
Sum	140 000	0	0	140 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
3	3	0	0

10 Andre tiltak

10.1.1 Samletabell – Andre tiltak

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
85001 Noereh! - direkte tilskudd	225 000	225 000	0
87001 Samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	3 540 000	3 540 000	0
87010 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	564 000	564 000	0
88001 Samiskrelatert statistikk i Norge - avtale	375 000	375 000	0
88101 Forskning på sametingsvalget - avtale	800 000	800 000	0
87101 Politiske grupper i Sametinget	5 034 997	5 035 000	3
87110 Opposisjonens arbeidsvilkår	1 577 000	1 577 000	0
88501 Sametingsvalget	-12 210	0	12 210
Sum	12 103 787	12 116 000	12 213

10.1.2 Tilskudd til Noereh – direkte tilskudd

Noereh har utviklet en arena der kan føle seg trygg i kofta, hvor man kan utveksle erfaring, snakke på samisk, og føle på den samiske identiteten. Tilskuddet har bidratt til at Noereh kunnet gjennomføre flere av arrangementer og samiskspråklige møteplasser som for eksempel arrangementer som Gáppteidja, Gáppterámis og gáppte-biejvve.

Noereh har også vært med på møter knyttet til nasjonal handlingsplan for urfolkspråktiåret sammen med KDD og Sametinget. Noereh har også hatt fokus på Skeivt kulturår og har vært til stede på ulike arrangementer for skeive.

10.1.3 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til samiske hovedorganisasjoner:

- Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
87001 Samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	3 540 000	3 540 000	3 540 000	0
Sum	3 540 000	3 540 000	3 540 000	0

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
87001 Samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	3 540 000	0	0	3 540 000
Sum	3 540 000	0	0	3 540 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
2	2	0	0

10.1.4 Samiskrelatert statistikk i Norge – avtale

Mulighetsstudie for samisk statistikk

Sametinget har sammen med Statistisk sentralbyrå deltatt i en arbeidsgruppe som har jobbet med en mulighetsstudie for samisk statistikk. Arbeidsgruppen har jobbet med muligheter og anbefalinger for utviklingen og publikasjonen av den offisielle samiske statistikken i Norge. Målet med prosjektet var å sikre mer og bedre statistikk om samiske forhold. Arbeidsgruppen har blant annet sett på behov, eksisterende og nye datakilder, samt diskutert hvordan offisiell samisk statistikk bør publiseres for å sikre at den er relevant, tilgjengelig og oppdatert. Arbeidsgruppen skulle levere en rapport høsten 2022, men denne er forsinket.

Samisk selvbestemmelse over data og forskning

Sametinget arrangerte et webinar med tema «urfolks datasuverenitet». Målet med webinarer var å øke bevisstheten og starte diskusjoner rundt spørsmålet om samisk datasuverenitet, samt få inntrykk, ideer og inspirasjon fra hvordan andre urfolk har løst utfordringene rundt eierskap og forvaltning av data. Seminaret var et tiltak i et gjennomgående arbeid for å ta mer suverenitet over data som angår samer og det samiske samfunnet. Kristine Neglia, Senior Manager of Education and Training hos First Nations Information Governance Centre sto for det faglige innholdet i webinarer.

10.1.5 Forskning på Sametingsvalget – avtale

Forskningsprosjektet omfatter gjennomføring av en velgerundersøkelse, som en representativ utvalgsundersøkelse, ved sametingsvalget 2021. Gjennom sametingsvalgundersøkelsen vil Sametinget at det bidras til:

- Kunnskap om forhold som eksempelvis nominasjonsprosesser, velgeratferd, utviklingen av lister og partier, valgdeltakelse, politiske stridsspørsmål og skillelinjer, geografiske ulikheter, samt institusjonell og demokratisk legitimitet og tillit.
- Kunnskap for den generelle samfunnsdebatten som setter Sametinget, staten, kommuner, organisasjoner, valglistene og partier m.fl. i stand til aktiviteter som utvikler det samiske valgdemokratiet.
- Kunnskap som benyttes i undervisning, informasjon og videre forskning.

Avtaleperioden er fra oppstart våren 2021 til ferdigstilling og sluttrapport i desember 2024.

10.2 Virkemidler til politisk nivå

10.2.1 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget:

- Sikre det finansielle grunnlaget til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget.

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Budsjett 2022	Resultat iht. rev. bud.
87010 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	564 000	564 000	564 000	0
Sum	564 000	564 000	564 000	0

	Innvilget 2022	Tilbake- trukket 2022	Tilbake- betalt 2022	Regnskap 2022
87010 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	564 000	0	0	564 000
Sum	564 000	0	0	564 000

Søknader	Innvilgede	Avslag	Avviste
6	6	0	0

11 Plenum

11.1.1 Samletabell – plenum

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Andre driftskostnader - plenum	10 474 088	11 120 000	645 912
Driftskostnader parlamentet	22 361 224	19 948 000	-2 413 224
Sum	32 835 312	31 068 000	-1 767 312

11.1.2 Andre driftskostnader – plenum

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	9 096 264	9 720 000	623 736
Driftskostnader	1 377 824	1 400 000	22 176
Sum	10 474 088	11 120 000	645 912

11.1.3 Driftskostnader parlamentet

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
1010 Sametingets plenum	17 944 558	13 579 000	-4 365 558
1110 Sametingets plenumsledelse	2 057 924	2 739 000	681 076
1111 Sametingets fagkomiteer	715 955	1 227 000	511 045
1120 Sametingets kontrollutvalg	897 622	1 010 000	112 378
1310 Samisk parlamentarisk råd	581 070	749 000	167 930
1930 Sametingets klagenemnd	105 573	294 000	188 427
1130 Utvalg for gjennomgang av Sametingets arbeidsorden - prosjekt	58 521	350 000	291 479
Sum	22 361 224	19 948 000	-2 413 224

11.2 Administrasjon – plenum

Sametingets politiske sekretariat skal tilrettelegge, kontrollere og vedlikeholde saksflyten mellom ulike fagavdelinger og mellom administrative og politiske enheter. Administrasjonen har saksbehandlings og sekretariatsansvaret for plenumsledelsen, klagenemnda og kontrollutvalget. Avdelingen har også ansvar for tilrettelegging av Sametingsrådet møter.

I 2022 er det laget nye rutiner som skal sikre koordinering av saksflyt og de skal tydeliggjøre målene som vedtas plenum:

- sikre rutiner som tydeliggjør at målene som vedtas av plenum er styrende for virksomheten
- koordinere resultatrapportering fra fagavdelinger til politisk ledelse
- styrker den politiske sekretariatsfunksjonen for Sametingsrådet og øvrig politisk ledelse ved å organisere sekretariatsfunksjonen under en avdeling

11.3 Driftskostnader parlamentet

Sametingets plenum består av de folkevalgte. Sametingets plenum fordeler bevilgninger som stilles til disposisjon gjennom tildelingsbrev i tråd med de føringene som er lagt i Stortingets budsjettvedtak og innstillinger.

11.3.1 Sametingets plenumsledelse

Plenumsledelsen utarbeider saksliste, innkaller til og leder Sametingets plenums møter etter reglene i Sametingets arbeidsorden. Plenumsledelsen sørger for at det føres protokoll fra forhandlingene i plenum og underskriver protokollen for hvert møte.

Sametingets plenumsledelse har blant annet som oppgave å planlegge, tilrettelegge og gjennomføre Sametingets komité- og plenums møter, samt oppgaver som fremkommer i forretningsordenens §9. I 2022 har plenumsledelsen hatt 10 møter, der søknader om fritak for representanter og vararepresentanter, permisjon og habilitetsspørsmål har blitt behandlet. Av 10 møter ble 6 av møtene avholdt fysisk. Av disse møtene ble 3 gjennomført utenom plenums møtene. Øvrige 4 møter ble avholdt på teams.

Plenumsledelsen har i 2022 også behandlet rapport om gjennomføring av valget i 2021. Med bakgrunn i rapporten har plenumsledelsen laget en tiltaksplan, som etter fullmakt fra plenum, ble fremmet i det siste plenums møtet i desember.

11.3.2 Sametingets fagkomiteer

Sametinget har tre fagkomiteer:

- Nærings- og kulturkomité (NKK)
- Plan- og finanskomité (PFK)
- Oppvekst,- omsorgs- og utdanningskomité (OOUK)

Hver av fagkomiteene har avholdt 4 komité møter.

NKK har behandlet og innstilt til plenum i 12 saker.

PFK har behandlet og innstilt til plenum i 10 saker.

OOUK har behandlet og innstilt til plenum i 11 saker.

Nærings- og kulturkomiteen har vært på komitéreise i Oslo i november. Komiteen deltok på folkemøte på Samisk hus og hadde møte med Stortingets næringskomite og Stortingets familie- og kulturkomite. Komiteen besøkte også flere museer.

Plan- og finanskomiteen har vært på komitéreise i Trondheim, Snåsa og Fosen fra i overgangen august/ september. I Trondheim deltok komiteen på møte med ordføreren i Trondheim kommune og på folkemøte på Samisk Hus Tråante. Komiteen besøkte Saemien Sijte og Samisk språksenter i Snåsa. Komiteen deltok til slutt på befaringsreise med Fosen reinbeitedistrikt ved Fosen Storheia Vindpark.

Oppvekst, - omsorgs- og utdanningskomiteen har vært på komitéreise i Girkonjarga / Kirkenes og Čeavetjávri / Sevettijärvi i september. Komiteen hadde møte med Samisk råd i Sør-Varanger kommune, Finnmarkssykehuset – Kirkenes, Kirkenes videregående skole og Sør-Varanger kulturskole. Hovedformålet med møtene var saker som berører samiske forhold. Komiteen besøkte også Ä´vv Saa´mi Mu´zei med guidet omvisning i skoltebyen. I Čeavetjávri hadde komiteen møte med Skolt Saami Village Council. Tema for møtet var arbeidet de gjør og situasjonen for skoltesamene i området.

11.3.3 Sametingets kontrollutvalg

Sametingets kontrollutvalg har i 2022 gjennomført 4 møter, hatt tre kurs/seminarer og hatt møte med Riksrevisjonen for oppfølging av forvalttingsrevisjonene og revisjon av Sametingsrådets styringssystemer.

Utvalget har i 2022 behandlet 24 saker.

11.3.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Etter initiativ fra Samisk parlamentarisk råd har det blitt igangsatt arbeidet med å etablere et nordisk-samisk grenseutvalg.

11.3.5 Sametingets klagenemd

Sametingets klagenemd skal behandle påklagede enkeltvedtak for å oppfylle forvaltningslovens regler om klagebehandling. Klagenemnda består av følgende medlemmer: Kirsti Guvsám, leder, Hagbart Grønmo, medlem og Lars Filip Paulsen, medlem.

Klagenemnda har i 2022 hatt 3 møter og behandlet i alt 13 klagesaker.

Behandlingen viser at i 11 saker ble avslaget opprettholdt. I 1 sak ble vedtaket opphevet og sendt i retur til sametingsrådet for ny behandling. I 1 sak ble klagen tatt til følge og vedtaket ble omgjort.

11.3.6 Utvalg for gjennomgang av Sametingets arbeidsorden – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Ny arbeidsorden tilpasset dagens Sameting.

I plenumssak 054/21 ble det vedtatt at Sametinget oppretter et utvalg bestående av 5 medlemmer som fikk følgende mandat:

«Utvalget skal foreslå endringer i Sametingets forretningsorden, Reglement for Sametingets politiske nivå, Retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, kjørereglene for fagkomiteene og Sametingets grunnregler.

I sitt arbeid skal utvalget kartlegge og vurdere erfaringer fra dagens arbeidsorden. Utvalget bes spesielt revidere dagens komitéstruktur. Dagens komitéstruktur er inndelt etter saksfelt og utvalget gis mandat til å vurdere om denne inndelingen er hensiktsmessig.

Utvalget skal være ferdig med arbeidet innen utgangen av 2023. Anbefalingen vil danne grunnlag for en plenumssak fremmet av plenumsledelsen før utgangen av 2024.»

Utvalget ble oppnevnt i Sametingets plenum i sak 064/21: Leder Tor Gunnar Nystad, Piera Heaika Muotka, Vibeke Larsen, Tom Sottinen og Elisabeth Erke

I 2022 har utvalget gjennomført 5 møter, der utvalget har arbeidet med planlegging av arbeidet i utvalget, samt avgrensning og tolking av mandatet.

12 Sametingsrådet

12.1.1 Samletabell – sametingsrådet

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	60 149 301	56 829 250	-3 320 051
Sametingsrådet	16 207 827	14 064 000	-2 143 827
Sum	76 357 127	70 893 250	-5 463 877

12.2 Administrasjon – sametingsrådet

I tillegg til fagavdelingene, som har ansvaret for politikkutvikling og forvaltningsoppgaver innenfor de ulike virkemiddelområdene i budsjettet, har Sametinget følgende administrative enheter: Direktøren, administrasjonsavdelingen og kommunikasjonsstaben.

Sametinget har i 2022 tatt i bruk det nye tilskuddsforvaltningssystemet – Doarjjadiggi og nytt innkjøps- og fakturaløsning fra DFØ. Se også omtale under DEL 4.

Sametingets retningslinjer for hjemmekontor

Fra juli 2022 kom en ny revidert forskrift for bruk av hjemmekontor hvor det blant annet kreves skriftlig avtale mellom ansatte og arbeidsgiver i de tilfeller bruk av hjemmekontor ikke er sporadisk. Sametinget har derfor utarbeidet nye retningslinjer for hjemmekontor. Retningslinjen er utarbeidet på bakgrunn av evaluering av en prøveordning for hjemmekontor, relevant forskning, samt andre statlige og private retningslinjer for hjemmekontor. Hovedreglene i ordningen er at arbeidstakere har mulighet for inntil to dager hjemmekontor i uken.

Overordnet strategi

Sametingets direktør har gjennomført en strategiprosess for Sametingets administrasjon. For nærmere omtale se DEL 4.

Ny designmanual

Sametinget engasjerte Árvu til å bistå med utarbeidelse av ny designmanual. Designmanualen skal bidra til at Sametinget visuelt fremstår som et representativt og folkevalgt organ for samer i Norge, og designmanualen vil være retningsgivende for alle flater og medier som Sametinget kommuniserer på. Den nye designmanualen innføres våren 2023.

Sametingets kontorlokale

Leieavtalen for Sametingets lokaler i Tromsø går ut i 2023 og Sametinget har sammen med Statsbygg startet arbeidet med å finne nye kontorlokaler i Tromsø. Prosjektet er satt som pilotprosjekt for fremtidig arbeidsplasskonsept i Sametinget. Målet er å flytte inn i nye lokaler i tredje kvartalet av 2023.

Det er iverksatt et arealutviklingsprosjekt på Diehtosiida i Kautokeino fordi Kunnskapsdepartementet har pålagt alle UH-institusjoner å utarbeide en campusutviklingsplan. Det er i 2022 utarbeidet en kartleggingsrapport og en strategisk utviklingsplan som ivaretar alle leietakerne. Det skal videre arbeides med mulighetsstudier/utredninger og forslag til nye løsninger for bruk av dagens lokaler.

Sametinget og Statsforvalteren i Trøndelag ved reindriftsavdelingen er leietakere i Saemien Sijtes gamle lokaler i Snåsa. Lokalene har ikke den standarden som kreves av dagens kontorbygg. Sametinget og Statsforvalteren må derfor finne nye lokaler og ønsker samtidig å styrke at det samiske miljøet i Snåsa gjennom samlokalisering på Horjemstangen der Saemien Sijte nå er lokalisert. Statsbygg har fått i oppdrag å gjennomføre en forstudie knyttet til felles kontorbygg på Horjemstangen. Oppstartsmøte ble gjennomført i desember 2022 og forstudiet forventes å være ferdig til mai-juni 2023.

12.2.1 Sametingsrådet

	Regnskap 2022	Revidert 2022	Resultat iht. rev. bud.
1510 Sametingsrådet	14 843 460	12 447 000	-2 396 460
1910 Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	447 973	435 000	-12 973
1920 Sametinges eldreråd	514 311	482 000	-32 311
43501 Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning	402 082	700 000	297 918
Sum	16 207 827	14 064 000	-2 143 827

Gjennom året har Sametingsrådet behandlet 670 saker fordelt på 6 fysiske/semifysiske møter i tillegg til ukentlige digitale møter.

Leiligheter til politikere.

Sametinget engasjerte Statsbygg til å sette i gang prosjektering av 8 leiligheter for sametingets heltidspolitikere og politiske rådgivere. Anbudsrunden viste at kostnadsnivået for å gjennomføre prosjektet ville bli for høyt. Av den grunn valgte Sametinget å stoppe prosjektet. Kostnaden på 3,17 millioner knyttet til Statsbygg sine utgifter for prosjektet er fakturert og fordelt forholdsmessig på plenumsledelsen og sametingsrådet. Dette er også en del av bakgrunnen for underskuddet på de to postene.

Faglig analysegruppe

Sametinget har sammen med Kommunal- og distriktsdepartementet og Sámi allaskuvla arbeidet med en omorganisering av Faglig analysegruppe, samt en revidering av retningslinjene. Målet er å sikre forutsigbarhet i analysegruppen, og gjøre den bedre rustet mot frafall av medlemmer. En ny gruppe bestående av representanter utnevnt av Sámi allaskuvla, NORD Universitet, UiT Norges arktiske universitet, Statistisk sentralbyrå og OsloMet har tiltrådt og er godt i gang med arbeidet med neste publikasjon av samiske tall forteller.

12.2.2 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

Nye medlemmer og varamedlemmer ble oppnevnt for perioden 2022 – 2023:

Medlemmer	Varamedlemmer
Elle Rávdná Näkkäljärvi (leder)	Amalie Risstin Urheim
Dan-Jonas Sparrok	Nora K. Grytøyr Nansmork
Aina Madelén Nordsletta Aslaksen	Inga Márjá Andersdatter Lango
Edward Paulsen	Morten Simensen Haldorsen
Laila Haugom Nordfjell	Hilje Kristoffer Jåma

Sametinget ungdomspolitiske utvalg har i 2022 hatt 6 møter, 3 fysiske og 3 digitale, samt arbeidsmøter.

Utvalget har vært aktiv i perioden og bidratt til å fremme samiske unges interesser og synspunkt både overfor Sametinget og overfor ulike eksterne aktører. Viktige tema gjennom 2022 har vært psykisk helse, samehets, studier og utdanning med mer.

Utvalget har hatt flere møter med eksterne, som eksempelvis Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen og Likestillings- og diskrimineringsombudet. De har møtt ansvarlig sametingsråd Mikkel Eskil Mikkelsen og Sametingets oppvekst-, omsorg- og utdanningskomité.

SUPU har gitt flere innspill og høringsuttalelser, både til Sametinget og til eksterne aktører. De har deltatt på konferanser og Ungdommens fylkestingsmøte (Nordland). De deltok på festmiddag for HKH. Prinsesse Ingrid Alexandra i forbindelse med hennes myndighetsdag.

SUPU har innledende drøftet ny organisering av og oppnevning til SUPU.

12.2.3 Sametingets eldreråd

Sametingsrådet oppnevnte nytt eldreråd i mars 2022.

Medlemmer i eldrerådet 2022-2025

Medlemmer	Varamedlemmer
Kristine Julie Eira, Kautokeino (leder)	Annie Leonore Henriksen, Hammerfest
Rávdná Anti, Oslo	Inga Pettersen Lindi, Nesseby
Inge Anders Svonni, Lødingen	Ingrid Jåma, Oslo
Laila Somby Sandvik, Karasjok	Frank Bertheussen, Narvik
Toamma Bientie, Storforshei	Viktor Johnsen, Alta

Sametingets eldreråd har i 2022 hatt ett digitalt møte og fire fysiske møter; i Karasjok, Tromsø, Varangerbotn/Nesseby og i Mo i Rana. Sametingsrådet har deltatt på to av møtene. Til disse møtene har eldrerådet også invitert andre deltakere og samarbeidsparter, blant annet Pasient- og brukerombudet i Troms og Finnmark, det nasjonale eldreombudet, og eldrerådene i Unjárga/Nesseby og Rana. Rådet har deltatt på fylkeseldrerådskonferanse, og i møte i regi av Sametinget i Sverige. På disse møtene har eldrerådet tatt opp saker om samiske Eldres utfordringer og levekår i dagens samfunn, og tjenestetilbud til samiske eldre.

Sametinget planlegger å fremme en Sametingets eldrestrategi i denne valgperioden. I 2022 har eldrerådet lagt ned mye arbeid i forberedelser til denne saken, og saken har vært tema på alle møter i eldrerådet. Eldrerådet har diskutert og skissert mål, strategier og prosess videre.

Eldrerådet har også foreslått samiske representanter til samisk råd Trøndelag.

Andre saker Sametingets eldreråd har behandlet er samisk geriatriteam, diskriminering av eldre i det digitale samfunn, samiske medietilbud, samarbeid med samiske kommuner og på tvers av landegrensene, og i tillegg har Sametingets eldreråd i 2020 også gitt uttalelser i andre saker, blant annet Nasjonal helse- og sykehusplan.

12.2.4 Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning

Sakkyndig etisk komité for samisk helseforskning har avholdt ni møter i 2022, og behandlet 15 søknader om samisk kollektivt samtykke til forskningsprosjekter hvor samer som gruppe inngår. Komitéen har også vedtatt endringer i søknadsveilederen og -skjemaet. Åtte av møtene ble gjennomført via Teams. Komitéens sekretær deltok i november på en workshop i regi av Samerådet og Sámi allaskuvla. Målsettingen med workshopen var å drøfte forskningsetikk i Sápmi og mulige steg mot å utforme felles etiske retningslinjer for forskning som omhandler samer. Komitéens virke og erfaringer ble presentert.

Del 4 – Styring og kontroll i virksomheten

Sametingets overordnede vurdering av opplegget for styring og intern kontroll

Sametinget benytter mål- og resultatstyring i sin interne virksomhet. Sametinget vurderer i hovedsak å ha god styring og kontroll på virksomheten. Sametinget har et langsiktig perspektiv med målene. Strategier og tiltak er gjennomført i 2022 har bidratt til at Sametinget har nærmet seg disse målene, jf. årsmeldingen del 3.

Sametinget er et folkevalgt organ som ikke er underordnet regjeringen, og fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer. Budsjettmidlene skal forvaltes i samsvar med statlig økonomiregelverk og Stortingets bevilgningsvedtak. Sametingets arbeidsområde er alle saker som etter Sametingets oppfatning berører den samiske folkegruppen.

Kontrollutvalget, som har som oppgave å utøve parlamentarisk kontroll over Sametingets virksomhet, fremmer til plenumsmøtet i juni en årlig melding over sin virksomhet i det foregående året.

Vesentlige forhold/endringer ved Sametingets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Sametinget prioriterer arbeidet med styring og internkontroll høyt. Riksrevisjonen gjennomførte i 2018 en forvaltningsrevisjon av Sametingets styringssystem. Sametinget har utarbeidet rutiner for å imøtekomme de anbefalingene som riksrevisjonen kom med.

Denne rapporten forelå i mai 2019. Riksrevisjonen anbefalte at det ble utarbeidet rutiner for planmessig gjennomføring av plenums vedtak ved å:

- Tydeliggjøre at målene som vedtas for plenum er styrende for virksomheten
- Operasjonalisere målene i Sametingets vedtak slik at de blir konkrete og målbare
- Gjennomføre overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger som ivaretar Sametingets egenart
- Utforme resultatrapporteringen slik at den er rettet mot målene i budsjettet og øvrige plenumsvedtak.

I 2022 er det arbeidet med følgende:

- Administrative strategier med overordnede føringer for Sametingets administrasjon.
- Arbeid med omarbeiding av økonomireglement for å gjøre dette til et operativt styringsdokument er startet opp.
- Egne rutiner for oppfølging av tiltredelseserklæringen
- Nye rutiner knyttet til oppfølging av nye saker
- Nye rutiner knyttet til oppfølging av vedtatte plenumssaker
- Oppdatert rutiner for Skriftlige spørsmål til Sametingsrådet som stilles utenom Komite- og plenumsmøter.

Det er uttrykt som et mål for Sametinget at alle saker som skal følges opp politisk behandles slik at saksbehandlingen er dokumentert og sporbar. Det er utarbeidet rutiner som sikrer dette.

Sametinget har begynt omleggingen av rapporteringen til i større grad å rapportere på resultater mot måloppnåelse. Tidligere år har Sametinget jobbet med mål i budsjett og

rapportering på disse i årsmeldingen. I 2022 har Sametinget begynt arbeidet med å forbedre rapportering på mål i forbindelse med rådets beretning. Arbeidet er under utvikling.

Overordnet strategi

Sametingets direktør har gjennomført en strategiprosess for Sametingets administrasjon hvor hele administrasjonen og de tillitsvalgte har vært involvert. Resultatet er en overordnet strategiplan for perioden 2022 – 2025. Det jobbes nå i de ulike avdelingene med å konkretisere og prioritere satsinger/tiltak for perioden.

I strategiplanen har administrasjonen definert overordnet oppdrag, verdier, visjon og fem hovedmål. Styringskartet er definert som følger:

Bajimus bargu • Overordnet oppdrag	Sámedikki politihka ja hálddašeami bokte seailluhit ja ovdánahttit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima. Gjennom Sametingets politikk og forvaltning bevarer og utvikler vi samisk språk, kultur og samfunnsliv.
Višuvdna • Visjon	Ovttas nannet Sámi • Sammen styrker vi Sápmi
Árvvut • Verdier	Sámi vuohki • Rabasvuohhta • Ovttarádalašvuohhta • Verddevuohhta • Oskkáldasvuohhta I samisk ånd • Åpenhet • Samhandling • Inkluderende fellesskap • Pålitelig og lojal
Ulbmilat • Mål	Mis leat gelbbolaš ja ángiris mielbargit • Vi har kompetente og engasjerte medarbeidere Min váldogiella lea sámegiella • Vi har samisk som hovedspråk Min vuoruheamit ja dagut leat birgejumi vuodul • Våre prioriteringer og handlinger er tuftet på birgejupmi Mii leat sámi servodatovddideami njunnošis • Vi er ledende i samisk samfunnsutvikling Mii leat bivnuhis bargosadji • Vi er en attraktiv arbeidsplass

Digitaliseringsprosjekter

Sametingsrådet har det utøvende ansvar for budsjettet, vedtatte meldinger og øvrige vedtak som fattes i Sametingets plenum. Gjennom økonomireglement og øvrige vedtak delegerer Sametingsrådet til administrasjonen v/direktøren å følge opp strategier og tiltak og sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås på en effektiv måte. Sametingsrådet avgir til hvert plenums møte en beretning om sin virksomhet hvor det informeres om status på saker og oppnådde resultater.

Sametinget har vurdert at det største risikoområdet i virksomheten er tilskuddsforvaltningen. Innføring av et nytt digitalt tilskuddsforvaltningssystem – Doarjjadiggi er et viktig tiltak for å redusere risiko knyttet til tilskudd. Systemet ble tatt i bruk for alle tilskuddsordningene fra 1.1.2022. Doarjjadiggi har gitt Sametinget bedre mulighet for oppfølging av tilskuddsmottakerne og bedre oversikt over tilskudd og tilskuddsmottakerne. Det er store muligheter knyttet til utvikling av statistikk for bedre beslutningsgrunnlag. Tallgrunnlaget for søkerbaserte tilskudd og rapporteringen fra direkte tilskuddsmottakere i denne årsmeldingen er hentet fra Doarjjadiggi.

Sametinget har i 2022 anskaffet ny innkjøps- og fakturaløsning fra DFØ. Den nye innkjøps- og fakturaløsningen er en fullt integrert del av dagens eksisterende økonomisystem. Løsningen gjør

det mulig med økt bruk av innkjøp, og bedre fakturaflyt som effektiviserer prosessen fra behov til betaling. I tillegg er dataflyten mellom den nye løsningen og regnskapet mer sømløs, noe som gjør det lettere å bruke dataene i styringsinformasjon.

Status internkontroll

I administrasjonen delegeres budsjettdisponeringsfullmakten videre fra direktøren til avdelingsdirektørene. Dette gir rammer for videre delegering av fullmakter nedover i organisasjonen. Det er utarbeidet en oversikt over gjeldende fullmakter og denne oppdateres ved endringer. Det er utarbeidet rutinebeskrivelser og arbeidsdeling på sentrale området for å forhindre feil, og sikre resultatoppnåelse. I 2019 fastsatte Sametinget en policy for internkontroll. I 2022 er det blitt gjennomført en intern spørreundersøkelse på status og bruk av internkontroll i Sametinget. Spørreundersøkelsen viste at det er behov for opplæring og gjennomgang i avdelingene. Dette arbeide er påbegynt i 2022. Sametinget har også påbegynt arbeidet med å gjennomføre en overordnet risikovurdering knyttet opp mot administrasjonens nye strategier og mål.

Offentlige anskaffelser 2022

Sametinget har fortsatt fokus på bærekraft i offentlige anskaffelser. I tillegg har vi deltatt på kurs i praktisk bruk av Statens standardavtaler. Det er avholdt interne basiskurs om offentlige anskaffelser for avdelinger.

Det er i 2022 inngått 20 nye avtaler. Av disse var 3 rammeavtaler, 1 avtale innen forskning, 12 vare- og tjenestekontrakter og 4 fellesavtaler for staten.

En konkurranse har blitt avlyst i sin helhet og på bakgrunn av endrede behov ble ikke denne utlyst på nytt.

Vesentlige personalmessige forhold

Bemannings-, kapasitets og kompetansesituasjonen i Sametinget

Sametinget er avhengig av å beholde, utvikle og rekruttere kvalifiserte og motiverte medarbeidere for å nå virksomhetens målsettinger.

Det har i 2022 vært utlyst totalt 27 stillinger, hvor det totalt var 144 søkere. Av de 27 stilingene som var lyst ut, er det tilsatt 17 i fast stilling, og 3 i midlertidig stilling.

Kompetanse og bemanningsbehov analyseres før stillinger lyses ut. Antall søkere til stillingene er redusert det siste året.

Det brukes også ressurser på å videreutvikle medarbeidere og ledere. Dette skjer gjennom deltakelse på kurs tilknyttet fagområder som den ansatte jobber med, gjennom deltakelse i tverrfaglige samarbeid og prosjekter, og gjennom tildeling av nye oppgaver og ansvarsområder. I slutten av 2022 ble det også iverksatt lederutviklingskurs for alle seksjonsledere og avdelingsdirektører i Sametinget. Kurset går totalt over fire samlinger og vil avsluttes i 2023.

Turnover viser hvor mange som slutter i virksomheten og som erstattes av nye medarbeidere. I Sametinget er turnover i 2022 på 13 %. For å sammenligne var turnoveren i 2021 på 16 % og i 2020 var den på 15 %.

Likestilling og diskriminering

Kjønnsfordelingen i Sametingets administrasjon som helhet viser at det er 63,8 % kvinner og 36,2 % menn. Sametinget har fire tilsetninger hvor innvandrerbakgrunn kan rapporteres.

Det er ingen vesentlige lønnsforskjeller på kjønnene totalt sett. Det kan være enkelttilfeller hvor det er lønnsforskjeller, både mellom kjønn og mellom grupper med tilsvarende utdanningsbakgrunn. Årsaken til disse forskjellene kan være ulike, det kan være rekrutteringsutfordringer, eller prosjekter som går over en kortere periode.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS), arbeidsmiljø

I 2022 har arbeidet med å planlegge gjennomføringen av medarbeiderundersøkelsen MUST startet. Undersøkelsen er planlagt gjennomført i 2023. I 2022 ble Sametingets hjemmekontorordning implementert. Det har blitt jobbet videre med oppfølging av sykefravær. Sametinget har fortsatt deltagelsen i Sykle til jobben.

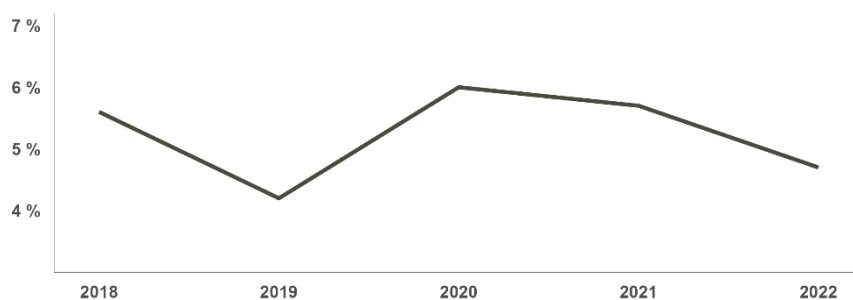
Det har ikke vært gjennomført verneunder i 2022. Lokale verneombud har vært fulgt opp og enkelte lokale tiltak er igangsatt.

Sykefravær

Det totale sykefraværet i 2022 var på 7,34 %. Sametinget har som mål at det legemeldte sykefraværet skal reduseres ned til 5,7 %. Av det totale fraværet i 2022 er legemeldet fravær på 4,78%, som er ca. 1 % lavere enn målet, og egenmeldt fravær på 2,56%. Sykefraværet totalt utgjorde om lag 11,4 årsverk i 2022.

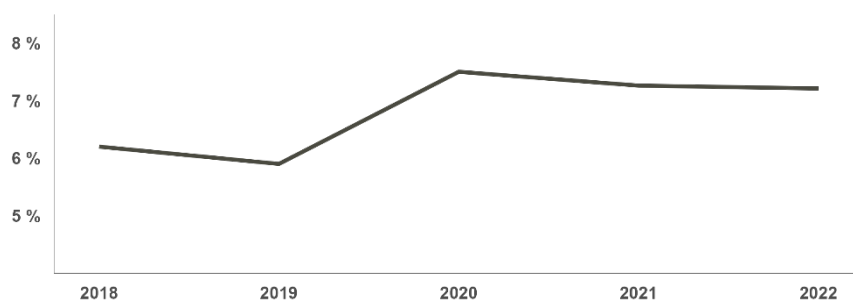
Det legemeldte sykefraværet de siste 5 årene har vært slik:

Figur 19: Legemeldet sykefravær

Det totale sykefraværet legemeldet og egenmeldt de siste fem år har vært slik:

Figur 20: Totalt sykefravær

Oppfølging tildelingsbrev

Arbeid med informasjonssikkerhet

Sametingets administrative ledergruppe vedtok i desember 2019 prinsipper for informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet er delt i 3 hovedområder: personvern, informasjonssikkerhet i elektronisk og i ikke-elektronisk format.

Informasjonssikkerhetsprinsippet beskriver hva som er god informasjonssikkerhet, hvordan ivareta god informasjonssikkerhet, hvem som har roller i informasjonssikkerhetsarbeidet, og hvorfor informasjonssikkerhet er viktig. Sametinget skal lagre egen og innhentet informasjon som er nødvendig for effektiv og transparent saksbehandling. Informasjon som Sametinget lagrer hos seg selv eller samarbeidsparter skal være sikret, lovlig og til å stole på. Dette prinsippet skal sikre at informasjonsbehandlingen til sametinget er til å stole på (integritet), begrenses ved behov (konfidensialitet), at de som behøver informasjonen får tak i den (tilgjengelighet), at alle brukere skal ha tilstrekkelig forståelse og kunnskap om informasjonssikkert og risikoer for informasjonssikkerhet (kompetanse).

Sametinget har på bakgrunn av øvelse i 2021 arbeidet med de utfordringer som ble avdekket der knyttet til it-sikkerhet. I 2022 er en gjennomført en ny øvelse som tok utgangspunkt i et simulert «phisingangrep». Sametinget har videre i 2022 innført en e-læringsplattform, hvor Sametinget planlegger å legge ut jevnlig kurs som omhandler it-sikkerhet, og på den måten bevisstgjøre ansatte om temaet.

Lærlinger

Sametinget har ikke opprettet nye lærlingkontrakter i 2022. Sametinget har ikke hatt kapasitet til å følge opp lærlinger i 2022. Det vurderes å ta inn nye lærlinger i 2023 under faget IT og kontor- og administrasjonsfaget. Sametinget er tilknyttet opplæringskontoret for statlig sektor.

Bærekraft

Sametinget jobber daglig med kulturell bærekraft. Den samiske kulturen er under press og som det kommer fram i Del 3 så er arbeidet med å styrke og utvikle den samiske kulturen slik at den vil være en bærekraftig kultur essensielt i vårt arbeid. Derfor er Del 3 i årsmeldingen også en rapport på vårt arbeid med bærekraft på flere nivåer og samfunnsområder. Viser også til punktet under.

Bidrag til bærekraftsmålene

Oversikt over Sametingets arbeid knyttet opp mot bærekraftsmålene:

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
 <p>3 BUORRE DEARVVAŠVUOHTA</p> <p>3 GOD HELSE</p>	<p>3.8) Oppnå allmenn dekning av helsetjenester inkludert ordninger som beskytter mot økonomiske konsekvenser, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester og trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris</p> <p>3.4) Innen 2030 redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer med en tredel gjennom forebygging og behandling, og fremme mental helse og livskvalitet</p>	<p>7.4 PLEIE- OG OMSORGSTJENESTEN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samiske helsefagmiljøer • Samisk helseteam • Samarbeidserklæringen MED Oslo KOMMUNE <p>7.4 SPESIALISTHELSETJENESTEN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sámi klinihkka <p>7.6.4 SØRSAMISK HELSENETTVERK – DIREKTE TILSKUDD</p> <p>7.6.5 Brukerrettede tilbud for eldre sameer – direkte tilskudd til samisk hus Oslo</p> <p>7.7 Folkehelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • De menneskelige og sosiale konsekvenser av klima-/beitekrisen i reindrifta. • Plan for selvmordsforebygging i SÁPMI.
 <p>4 BUORRE OAHPPU</p> <p>4 GOD UTDANNING</p>	<p>4.a) Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige, og som ivaretar hensynet til kjønnsforskjeller og til personer med nedsatt funksjonsevne og sikrer trygge, ikke-voldelige, inkluderende og effektive læringsmiljø for alle</p>	<p>2.9.2 Revidering av læreplaner – prosjekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Støttmateriell til læreplaner • Læreplan i samisk for elever med tegnspråk • Eksamen og vurdering <p>2.10.2 Arbeid mot mobbing – prosjekt</p> <p>2.11 Læremidler</p> <p>2.11.2 Tilskudd til utvikling av læremidler – søkerbasert tilskudd</p> <p>2.11.3 Rammeavtale for anskaffelse av læremidler</p> <p>2.11.4 Ovttas aktan aktesne – direkte tilskudd til sámi allaskuvla</p>
 <p>5 DÁSSSEÁRVU SOHKABELIID GASKKA</p>	<p>5.1) Få slutt på alle former for diskriminering av jenter og kvinner i hele verden</p>	<p>3.7 Naturmangfold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feminist action for gender justice <p>4.4.3 Marine næringer – søkerbasert tilskudd</p> <p>8.8.3 Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner – direkte tilskudd</p>

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
 <p>5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE</p>		
	5.2) Avskaffe alle former for vold mot alle jenter og kvinner både i offentlig og privat sfære, inkludert menneskehandel, seksuell utnyttning og andre former for utnyttning	8.8.2 Oppfølging av sametingets likestillingsmelding – prosjekt
 <p>8 AVDALAS BARGU JA EKONOMALAS OVDÁNEAPMI</p> <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	8.3) Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktive aktiviteter, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å gi dem tilgang til finansielle tjenester	<p>4.4 Primærnæringer</p> <p>4.4.2 Marine næringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiskekvoter • Tilskudd <p>4.4.4 Jordbruk, hagebruk og skogbruk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilskudd • Jordbruksavtalen <p>4.4.6 Reindrift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reindrifftsavtalen • Tilskudd <p>4.4.13 Oppfølging av reindrifftsrettslovutvalget – prosjekt</p> <p>4.5 Variert næringsliv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilskudd <p>4.5.6 Samisk reiseliv – prosjekt</p> <p>4.6 Kreative næringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilskudd <p>4.6.4 Dáiddadállu – direkte tilskudd</p>
	8.4) Til og med 2030 gradvis bedre utnyttelsen av globale ressurser innenfor forbruk og produksjon, og arbeide for å oppheve koblingen mellom økonomisk vekst og miljødeleggelse, i samsvar med det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, der de utviklede landene går foran.	<p>3.5.1 Forvaltning av arealer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vindkraftutbygginger • Forvaltning av sjøarealer <p>4.4.2 Marine næringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lakseforvaltning tanaavtalen • Forvaltningen av havbruksnæringen <p>4.4.12 Rovviltseminar</p>
	8.9) innen 2030 utarbeide og iverksette politikk for å fremme en bærekraftig	<p>4.5 Variert næringsliv</p> <p>4.5.3 Sápmi næringshage – direkte tilskudd</p> <p>4.5.4 Ungt entreprenørskap – direkte tilskudd</p>

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
	<p>turistnæring som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter</p>	<p>4.5.6 Samisk reiseliv – prosjekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delstrategi for samisk reiseliv og klyngeprogram for samiske reiselivsbedrifter • Faamoe-lokalmat • Máistu • Forskning samisk reiseliv og kreative næringer og sametingets rolle <p>4.6.3 Kompetansebaserte kreative næringer – prosjekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šoop šoop • Merkevarerordning for samisk design <p>4.7.2 Duodjeinstituhtta – direkte tilskudd</p> <p>4.7.3 Utvikling og rekruttering i duodjinæringen – direkte tilskudd til opplæringskontoret i reindrift og duodji</p> <p>4.7.4 Næringsavtale for duodji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samiid duodji – direkte tilskudd • Duojáriid ealáhus searvi – direkte tilskudd • Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd • Duodjistipend • Kompetanse, opplæring, kurs • Markedstilpasning • Organisering av duodji <p>5.6.3 Festivaler – direkte tilskudd</p>
	<p>10.3) sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår, blant annet ved å avskaffe diskriminerende lover, politikk og praksis og ved å fremme lovgivning, politikk og tiltak som er egnet til å nå dette målet</p>	<p>8.2.1 Administrasjon – urfolksrettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dialog med forsvaret <p>8.8 Likestilling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krisesentertilbud i samiske områder • Romsadál <p>8.8.2 oppfølging av sametingets likestillingsmelding – prosjekt</p>

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
	<p>11.4) Styrke innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv</p>	<p>5.2.1 Administrasjon – kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samisk bibliotekstjeneste • Sør- og lulesamisk litteraturformidling <p>5.4 Tilrettelegging, samarbeid og premisser for utvikling av samisk kunst og kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samiske perspektiver i Nordisk ministerråd sitt arbeid. • Sámeráđđi – KulturSápmi • Arctic Art Summit <p>5.5 Gode rammevilkår for samiske kunstnere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Venezia biennalen • Nasjonalmuseet <p>5.5.2 Samisk kunstneravtale – avtale</p> <p>5.5.6 Sámi Dáiddaguovddáš – direkte tilskudd</p> <p>5.6 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur</p> <p>5.6.5 Museer – direkte tilskudd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Árran • Saemien Sijte • RiddoDuottarMuseat • Stiftelsen Deanu ja Várjjat Museasiida • Davvi álbmogiid guovddáš/Senter for nordlige folk • Deanu ja Várjjat museasiida/ Tana og Varanger museumssiida • Samisk museums lag • Kulturarv <p>6.4 Forvaltning av kulturminner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturminneregistreringer LOFOTEN <p>6.4.3 Skjøtsels- og formidlingsarbeid Ceavccageađgi/Mortensnes kulturminneområde – prosjekt</p> <p>6.5 Rammebetingelser for samisk kulturminnevern</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lovutvalg for ny kulturmiljølov • Nye nasjonale bevaringsstrategier <p>6.6.3 Oppfølging og vedlikehold av tilrettelagte kulturminner – prosjekt</p>

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
		<p>6.7 Bygningsvern</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygningsvern • Samisk kunstmuseum • Fartøyvern
	<p>12.2) innen 2030 oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser.</p>	<p>3.3 Administrasjon – arealer miljø og klima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging av samisk bruk av fjord og kyst for bruk i arealplanlegging <p>3.5 Forvaltning av arealer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vindkraftutbygginger • Finnmarkseiendommen • Reindriftas arealbehov • Konseptvalgutredning (kvu) for Nord-Norge • Forvaltning av sjøarealer <p>3.5.2 Stiftelsen Protect sápmi – direkte tilskudd</p> <p>3.6 Naturressurser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mineralutvinning • Ny minerallov <p>3.7 Naturmangfold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konvensjonen om biologisk mangfold • Klima • Klimautvalget 2050 • Lodden (vårjakt på ender) <p>3.7.2 Verneområdestyreseminar</p> <p>3.7.3 Kunnskapsgrunnlag, forvaltning av verneområder/nasjonalparker – prosjekt</p>
	<p>13.1) styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land.</p>	<p>2.13 Utdanning- og forskningstilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsrådets porteføljeplaner <p>4.4.6 reindrift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beitekrise i reindriften <p>4.4.15 Erfaringsinnhenting fra beitekrisene i reindriften – prosjekt</p>
	<p>13.3) styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig</p>	<p>2.13 Utdanning- og forskningstilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsrådets porteføljeplaner <p>3.7 naturmangfold</p>

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
	varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.	<ul style="list-style-type: none"> • Konvensjonen om biologisk mangfold • Klima • Klimautvalget 2050 <p>4.4.6 Reindrift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beitekrise i reindriften <p>4.4.15 Erfaringsinnhenting fra beitekrisene i reindriften – prosjekt</p> <p>8.6 Urfolksrettigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koalisjonen for urfolks matsystemer i FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO)
	14.b) gi fiskere som driver småskala fiske, tilgang til marine ressurser og markeder	<p>4.4.2 Marine næringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiskekvoter • Lakseforvaltning tanaavtalen
	15.4) innen 2030 bevare økosystemer i fjellområder, inkludert det biologiske mangfoldet der, slik at de skal bli bedre i stand til å bidra til en bærekraftig utvikling	<p>Naturmangfold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konvensjonen om biologisk mangfold • Klima • Klimautvalget 2050 • Lodden (vårjakt på ENDER)
	16.3) fremme rettsstaten nasjonalt og internasjonalt, og sikre likhet for loven, rettsikkerhet og rettsvern for alle	<p>8.5 nordområdene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arktiske samarbeid <p>8.6 Urfolksrettigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Permanent forum for urfolk 2022 (unpfii) • Internasjonal oppfølging av fossendommen • Domstolstrukturen <p>8.6.3 Samerådet - norsk seksjon – direkte tilskudd</p>

Mål	Delmål	Bidrag i årsmelding (kapitler)
	16.7) sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer	
	17.17) stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og det private og i det sivile samfunn som bygger på partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier	<p>8.6.2 Tilskudd til internasjonalt arbeid – direkte tilskudd</p> <p>8.6.4 International decade of indigenous languages 2022-2032 – prosjekt</p>
	17.14) oppnå en mer samstemt og helhetlig politikk for bærekraftig utvikling	<p>8.6 Urfolksrettigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koalisjonen for urfolks matsystemer i FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) <p>8.7 Likeverd og solidaritet</p> <ul style="list-style-type: none"> • FNs matsystemer

Del 5 – Vurdering av fremtidsutsikter

Vi lever i en tid med uroligheter i verden, og en krig i Europa, med russisk invasjon i Ukraina, som påvirker europeisk sikkerhetspolitikk, globale matforsyninger og matsikkerhet.

Denne krigen kommer også til å påvirke oss lenge, og ingen vet om hvor lenge denne kommer til å vare. Sametingets samarbeid med russiske samer og andre urfolksgrupper i Russland er stilt i bero, og Sametinget er dypt bekymret over situasjonen for urfolksgrupper i Russland. Det er stor fare for at samarbeidet kan kollapse totalt, og at verden igjen må leve med det samarbeidsklimaet som var under den kalde krigen.

Politisk er Sametinget opptatt av å ha et sterkt Sameting, som evner å være en støtte for de samer som har behov for det, og at Sametinget er en pådriver til å bygge og styrke det samiske samfunnet. Målet til Sametinget er å bygge opp urfolksparlamentet, slik at man har kapasitet og mulighet til å kunne løse og utvikle alle de oppgavene der behovene til det samiske samfunnet er.

Sametingets virkemiddelordninger og offensive politikk skal ha en positiv effekt for lokal verdiskapning, for sysselsetting og for bosetning. Sametinget er derfor en viktig del av løsningen for å få levende lokalsamfunn og positiv utvikling både i samiske samfunn, men også for hele befolkningen i samiske områder.

De siste årene har vært krevende med en global pandemi, som viser den sårbarheten som vi er omgitt med. Det samiske samfunnet måtte håndtere og leve med stengte grenser, og nesten all pan-samisk samarbeid ble satt på vent i mange ulike sektorer. Stengte grenser hadde store konsekvenser for samiske familier og slekter, de ikke kunne møtes over en lengre periode. I fremtiden er det viktig at Sametinget blir tidlig involvert i nasjonale beredskapsplanlegginger, krisehåndteringer og når viktig beslutninger blir tatt nasjonalt som har konsekvenser for våre næringer, arbeid, skole, helse og samisk samhold.

I fremtiden er det behov for å ha felles nordiske strategier ved globale kriser, og at all vesentlig og viktig informasjon også blir gitt ut på samiske språk. Samer bor og lever på tvers av landegrensene, og i krisesituasjoner må det være en felles nordisk samisk beredskapsplan for de som må krysse grenser, om det er innen næring, utdanning, politisk samarbeid eller hjem- arbeid situasjon. Sårbare grupper, som eldre og syke, går glipp av viktig informasjon når man ikke får det på sitt eget morsmål.

Krigen mellom Russland og Ukraina skaper ekstrem redsel og usikkerhet, og det er vanskelig å vite i nåtid om hvordan fremtidsutsiktene kommer til å bli. Vi vet heller ikke når og hvordan man igjen skal oppta politisk samarbeid med russiske samer og urfolk i Russland etter at krigen er over. Det pan-samiske politiske, kulturelle og sosiale samarbeidet er satt på vent.

Krigen har hatt og vil ha store konsekvenser for kommende generasjoner. De humanitære konsekvensene er og vil bli store, og denne krigen fører oss også inn i en svært usikker fremtid. Den påvirker verdensøkonomien og truer den globale matsikkerheten. Det samiske samfunnet må være beredt til å ta imot store grupper av mennesker, dersom umiddelbare kriser oppstår på grunn av invasjonen og krigen.

Både pandemien og krigen har påvirket verdensøkonomien. Økte priser kommer til å påvirke vårt samfunn negativt. Både samiske næringer og samiske husholdninger kommer til å ha økonomiske utfordringer med økte priser på energi, mat og andre råvarer.

Forutsetningene for næringsutvikling i samiske områder er generelt mer utfordrende enn i mer sentrale områder. Svak, eller negativ befolkningsvekst og aldrende befolkning påvirker sysselsettingen, mens fravær av investeringskapital gjør det svært utfordrende å etablere nye virksomheter. Disse forutsetningene gjør næringslivet i samiske områder særlig sårbart. Den

vedvarende uroen i markedet påvirker også næringer i distriktene, og med økt inflasjon, økte energipriser og økende renter er det ikke unaturlig at næringslivet i allerede kapitalsvake områder kan rammes særlig hardt.

Primærnæringene i samiske områder og spesielt jordbruket melder om vanskelige tider med økte kostnader på innsatsfaktorer (drivstoff, kunstgjødsel, kraftfôr m.m.) som gir dårligere lønnsomhet og dermed større fare for nedleggelse og avvikling av drift. Samtidig ser vi et større fokus på matvaresikkerhet og matvareberedskap som på sikt vil styrke våre primærnæringer. Utfordringen er å sikre primærnæringene rammebetingelser som gjør de i stand til å overleve i den vanskelige og urolige tiden vi er inne i nå.

Det er vanskelig å si eksakt hvor hardt uro i markedet påvirker det samiske næringslivet spesifikt, ettersom det er vanskelig å måle hvilke aktører som kan regnes som samiske næringsaktører. Det mangler egne næringskoder i offentlige registre for flere tradisjonelle samiske næringer, og det finnes i dag ingen reell måte man kan måle hvordan den samiske befolkningen rammes av uro i verdensmarkedet.

Manglende metode for å måle utviklingen i samiske områder gjelder ikke bare for næringslivet, men alle aspekter ved den samiske befolkningen. Det finnes i dag ingen aksepterte tilnærminger til hvordan man kan få den nødvendige informasjonen om den samiske befolkningen, og spørsmålet om hvordan man kan løse denne utfordringen blir stadig mer akutt. Vi mangler i dag informasjon som kan hjelpe oss å utvikle enda bedre politikk, men ikke minst mangler vi ett av de viktigste verktøyene for å overvåke hvorvidt den norske stat oppfyller sine rettslige og menneskerettslige forpliktelser overfor den samiske befolkningen.

Data er en ressurs som blir mer verdt for hver dag som går. Den er ikke bare verdifull for å utvikle treffsikker politikk og for å overvåke den norske stat, men også for blant annet store kommersielle aktører. I en tid med økende mengder data, avanserte algoritmer og kunstig intelligens, er det avgjørende at den samiske befolkningen tar kontroll over sin egen data så snart som mulig for å sikre at den brukes til å styrke samers vilkår.

Sápmi opplever fortsatt ettervirkningene av fornorskningen. Språktapet forårsaker mangel på fagfolk, som igjen har konsekvenser for tilgangen til samiskspråklige tilbud og kvaliteten på disse. Dagens samiske samfunn er inne i en kompetansekrise, der mangelen på fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse viser seg innenfor alle samfunnsområder, spesielt innen opplæringssektoren. Barnehager mangler personell med samisk språk- og kulturkompetanse for å gi et godt samiskspråklig barnehagetilbud. Mangel på samiskspråklige lærere er en av hovedårsakene til at samiske elever ikke får oppfylt retten til opplæring i og på samisk. Det tvinger fram spørsmål om hvordan denne krisen kan løses - hvordan sikrer vi at foreldre velger samisk språk for sine barn, og hvordan skal vi få flere samiske språkbrukere?

Mangelen på kompetanse i samisk språk og kultur vil få store konsekvenser for tjenesteytingen til den samiske befolkningen. Sametinget ser at denne kompetansekrisen kun kan løses gjennom samarbeid med og mellom aktører innen utdanning og forskning. Kunnskap og kompetanse om samisk språk, kultur og samfunnsliv, og om samenes rettigheter som urfolk, må bli en del av allmennkunnskapen i Norge. Dette er et ansvar som påligger alle utdannings- og forskningsmiljøer i oppfyllelsen av FNs bærekraftsmål. De tre nordligste UH-institusjonene, Sámi allaskuvla, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet, har samarbeidet på flere områder, noe som har gitt gode resultater. Det er avgjørende at også universiteter og høyskoler i resten av landet tar sitt samfunnsoppdrag på alvor og tilrettelegger for ulike utdanningstilbud og prioriterer forskning med mål om flere fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse. For å få gjennomført dette krafttaket må det gjennomføres en nasjonal satsing på linje med tidligere nasjonale satsinger innenfor fagområder der det har vært kompetansemangel. Tilgang til fleksible studietilbud er derfor avgjørende for å dekke lokale og regionale behov for samiskkompetanse, og for bevaring og vitalisering av samiske språk.

Fra Sametingets ståsted er den største utfordringen innenfor samisk forskning manglende finansiering av samiske forskningsprosjekter. Den samiske porteføljen i Norges forskningsråd utgjør en forsvinnende liten del av forskningsrådets totale portefølje, og finansierer kun ett til to prosjekter årlig. En mulighet for institusjonene til å samarbeide om å heve kvalitet og øke kapasitet innen feltet, er Norges forskningsråds forskningsskoleordning. Forskerskolene skal bidra til å styrke forskerutdanningen innenfor ulike fag gjennom forpliktende nettverkssamarbeid mellom institusjoner. Også de samiske forskningsmiljøene utenfor UH-sektoren må styrkes slik at den samlede kompetansen og kapasiteten bedre kan bidra i kompetanseoppbyggingen i det samiske samfunnet.

Samiske kunst- og kulturinstitusjoner er viktige pådrivere for å styrke samisk kultur. De siste årene har det samiske filmmiljøet satset bevisst og strategisk, både nasjonalt, nordisk og internasjonalt med både utvikling, produksjon og lansering av samiske filmer og TV-serier. Denne satsingen har gitt positive ringvirkninger, og filmmiljøet jobber strategisk med å sikre faste årlige bevilgninger og den største pådriveren er Internasjonal Sámi Filmfestival.

Også samisk kunst har hatt en spennende utvikling med internasjonale utstillinger som har satt fokus på det politiske engasjementet til samiske kunstnere. Utviklingen kan sees på som et resultat av langvarig arbeid og samiske kunstnere kommer til å være viktige bidragsyttere for å synliggjøre samisk kunst, både lokalt, regionalt, nasjonalt, nordisk og internasjonalt. Målet for Sametinget er at Samisk kunstmuseum blir realisert i løpet av de kommende årene. Samiske kulturinstitusjoner må kunne sammenlignes med tilsvarende norske institusjoner i forhold til kompetanse, kapasitet og fysisk tilrettelegging. For å nå det målet er det viktig at Sametinget tilføres ekstra ressurser, og med et nasjonalt kulturløft for samisk kunst og kultur, så har man muligheten til å utvikle samiske kulturinstitusjoner til et nytt og nødvendig nivå. Når det nye teaterbygget til Beaivváš Sámi Našunálateáhter blir åpnet i 2024, så vil det samiske teateret få en ny og viktig tidsepoke, fra kummerlige kår til videreutvikling og ny rekruttering til scenekunst.

Samiske kulturminner er en viktig identitetsskaper. Sporene etter forfedre- og mødre er synlige bevis på samisk tilstedeværelse og landskapsbruk og inngår som del av kunnskapsgrunnlaget også i arealplanlegging. Dagens situasjon med manglende stillingsressurser i den samiske kulturminneforvaltningen innebærer at freda samisk kulturarv forskjellsbehandles sammenlignet med øvrig norsk kulturarv. Dette gjelder særlig innen bygningsvern. Det er behov for tilskuddsordninger som er tilpasset den samiske bygningsarven og utfordringene på dette feltet. Mange bygninger er gått ut av bruk og har derfor liten bruksverdi for eierne. Desimeringen av bygningene er betydelig, og Sametinget har ikke mulighet til å gjennomføre en målrettet og langsiktig forvaltning av den samiske bygningsarven med dagens regelverk for tilskuddsordningen. Samiske kulturminner påvirkes også av klimaendringer og gjengroing av kulturlandskapene. Mer vind og nedbør er en trussel mot bygningsarven. Gjengroingen av kultur- og viddelandskapene innebærer at samiske kulturminner blir mindre synlige og derfor mister sin rolle som markør for samisk bruk og bosetning.

Det er en erkjennelse at den pågående klimakrisen må ses i sammenheng med naturkrisen. Ytterligere nedbygging av natur og arealer, økt bruk av fossilt brensel samt ødeleggelser av økosystemer, øker også klimaendringene. Samtidig har det ved mindre tilgang på fossilt brensel, også oppstått en energikrise og økte strømpriser, som legger press på arealene for utbygging av fremst vindkraft og overføringslinjer for strøm. Videre er det internasjonal enighet om at det innen 2030 skal det en effektiv bevaring og forvaltning av minst 30 % av verdens landområder, ferskvann, kystområder og hav, med vekt på områder av spesiell betydning for biologisk mangfold og økosystemtjenester. Vern av areal kan selvsagt være bra, men dersom vernet legger hindring på samers (og andre urfolks) tradisjonelle bruk av sine landområder, kan det samme vernet være problematisk sett fra urfolksståsted.

Sametingets samarbeid og solidaritet med andre urfolk forteller oss at vi ikke er alene om problemstillinger og utfordringer som møter oss på ulike nivåer innenfor det politiske og administrative systemet i de statene der vi bor og lever våre liv. For de fleste urfolk handler det om overlevelse for sin kultur og sitt språk. Det er viktig å være synlig på den internasjonale arenaen, det viser for omverden at vi hører til ett folk, en nasjon. Vi har vårt fellesskap, en kultur, felles språk, symboler, verdier og grunnholdning. Dette er vår identitet som det er viktig å synliggjøre.

Del 6 – Årsregnskap

Ledelseskomentarer

Formål

Sametinget er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet i bevilgningsreglementet er vedtatt av Stortinget og blir bekreftet hvert år ved vedtak av nettobevilgning under utgiftspost 50.

Stortingsvedtaket innebærer at virksomheten:

- I tillegg til inntekter fra bevilgning på 50-post kan disponere eksterne inntekter fullt ut til virksomhetens formål.
- Får overført resultatet av årets drift til påfølgende budsjettår. Virksomheten disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat.

Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til:

- Reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten.
- Rundskriv 115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.
- Rundskriv 114 Bruk av statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet.
- Reglement for Sametingets økonomiforvaltning fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Tildelingsbrev for 2022 fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Sametingets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

Sametingets regnskap er satt opp etter de statlige regnskapsstandardene og tilhørende veiledningsnotater som er utarbeidet av Finansdepartementet og Direktoratet for økonomistyring.

Inntekt fra bevilgninger er økt med 12,5 millioner kroner i forhold til 2021. Dette skyldes i hovedsak ekstra bevilgning fra Kommunal- og distriktsdepartementet til dekning av husleie ved Saemien Sijte og til oppfølging av Meld. St. 37 (2020-2021) – Næringsgrunnlag for levende samiske lokalsamfunn. I tillegg er inntekter fra tilskudd og overføringer redusert med 1,2 millioner kroner som skyldes mindre omfang av prosjekter i 2022 i forhold til 2021. Salg- og leieinntekter er på samme nivå som i 2021.

Lønnskostnadene er økt med totalt 2,7 millioner kroner (2,2 %) i forhold til 2021. I hovedsak skyldes dette lønnsoppgjøret i 2022 som var på 2.46%.

Andre driftskostnader har hatt en økning på 18,6 millioner kroner (24,1%) i forhold til 2021. Økningen skyldes i hovedsak følgende forhold;

- økte husleieutgifter iht. prisjusteringer samt økning på strøm og energi utgifter
- økt bruk av konsulenttjenester (tolkeutgifter, streaming plenum, forprosjektarbeid for bygg av leiligheter til heltidspolitikere, rammeavtaler læremidler, designmanual, HR-system, likestillingsmelding, utredning Saviomuseet, Arctic Arts Summit etc.)

- reise- og møteaktiviteten økte betraktelig i forhold til 2021 på bakgrunn av at samfunnet åpnet opp etter covid-19

Tilskudd til andre har hatt en økning på 5,2 millioner kroner i forhold til 2021. Hovedårsaken til dette er ekstra bevilgningen til sametinget fra Kommunal- og distriktsdepartementet til dekning av husleie ved Saemien Sijte og til oppfølging av Meld. St. 37 (2020-2021) – Næringsgrunnlag for levende samiske lokalsamfunn.

Kortsiktig gjeld har hatt en økning på 10,2 millioner kroner i forhold til 2021. Hovedårsaken til dette er økning i leverandørgjeld og skyldig offentlig avgifter. I tillegg er det avsatt mer på ikke inntektsførte tilskudd og overføringer, se note 15.

Reduksjonen i annen kortsiktig gjeld på 3,6 millioner kroner skyldes i hovedsak mindre avsetninger av fakturaer som gjelder 2022 som først ble mottatt i januar 2023.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er Sametingets revisor og bekrefter årsregnskapet for Sametinget.

Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet 2. kvartal 2023. Revisjonsberetningen er offentlig så snart den avgis fra Riksrevisjonen og skal offentliggjøres når den mottas.

Karášjohka, 8. februar 2023

Silje Katrine Muotka
Sametingets president

Inger Marit Eira-Åhren
Direktør

Prinsippnote årsregnskapet

Sametinget er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (netto budsjetterte virksomheter). Sametingets årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet, som er ansvarlig departement i regjeringen for samordning av samepolitikken.

I samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, (KDD) har Sametinget vedtatt å føre sitt årsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS). jf. Bestemmelsene punkt 3.4.2 og punkt 3.1.6 i «Reglement for Sametingets økonomiforvaltning 31.08.2020». Sammenligningstall for foregående regnskapsperiode vises i tilknytning til hver regnskapslinje og i noter.

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgning og inntekter fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnaden påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er benyttet ved årets slutt. Iht. SRS 10 inntektsføres innbetalte bevilgninger knyttet til aktiviteter som er slutført i sin helhet selv om det gir et positivt resultat.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultat effekt.

Innbetalinger til disposisjon for utbetaling til andre (tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten) inntektsføres ikke, men føres i balansen i påvente av utbetaling til endelig mottaker

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjon og gruppelivsforsikring

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Sametinget resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler Sametinget en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Sametinget betaler pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK) for ansatte, politiske rådgivere og heltidspolitikere. Arbeidsgiverandelen dekkes av Sametingets bevilgning.

Sametinget hører inn under virksomheter som ikke betaler gruppelivsforsikring til SPK. I henholdt til SRS skal Sametinget vise gruppelivskostnader i virksomhetsregnskapet både som kostnad og kalkulatorisk inntekt.

Leieavtaler

Sametinget har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Dekomponering benyttes for store anleggsmidler som består av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid. Hver del av driftsmidlet som har en anskaffelseskost som er vesentlig i forhold til den totale anskaffelseskosten for driftsmidlet, balanseføres separat og avskrives lineært over antatt økonomisk levetid i virksomheten.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Avskrivningsmetoden som brukes for anleggsmidler er lineær avskrivning over driftsmidlets økonomiske levetid i virksomheten.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Investeringer i aksjer og andeler

Ved overgang til SRS 01.01.2016 ble aksjeposter verdsatt og bokført til Sametingets andel av bokført egenkapital i selskapene. Investeringer i aksjer og andeler nedskrives til virkelig verdi dersom verdinedgangen ikke forventes å være forbigående.

Nyanskaffelser av aksjer og andeler balanseføres til anskaffelseskost.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer

Regnskapslinjen «Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten» i balansen bokstav D romertall IV, består både av årets innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt, og tidligere års innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt.

Regnskapslinjen «Mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt» består av innbetalinger som Sametinget har fått til disposisjon for utbetaling til andre, der tildeling og utbetaling til endelig mottaker ikke skjer før etter regnskapsårets slutt.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld. Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte). Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

Virksomhetskapskapital

Sametinget har ikke opparbeidet virksomhetskapskapital

Avregninger

For nettobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet eller ikke inntektsført bevilgning.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har derfor motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Ikke inntektsført bevilgning

Iht. SRS 10 pkt. 9 skal nettobudsjetterte virksomheter ikke inntektsføre bevilgning knyttet til aktiviteter som ikke er utført pr 31.12 i regnskapsåret. Bevilgningen presenteres som ikke inntektsført bevilgning i balanseoppstillingen, under C. Statens kapital.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter periodisert prinsipp. Innvilgede tilskudd bokføres det året det blir innvilget som en utgift med en debetpostering på utgiftskonto og en kreditpostering på leverandørgjeld. Ved utbetaling av tilskuddet blir leverandørgjeldskontoen debitert og bankkontoen kreditert.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Sametinget er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Sametinget tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra ansvarlig departement KDD og disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne rente beregnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

Bevilgningsrapportering

Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgninger stilt til disposisjon på en annen måte enn bruttobudsjetterte virksomheter og har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen reflekterer dette.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.»

Resultatregnskapet

	Note	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	216 774 554	204 240 672
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	3 594 000	4 790 244
Salgs- og leieinntekter	1	1 690 518	1 679 570
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>222 059 072</i>	<i>210 710 486</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	127 746 027	125 049 010
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	6 725 123	6 344 551
Andre driftskostnader	5	95 609 412	76 952 612
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>230 080 563</i>	<i>208 346 173</i>
Driftsresultat		-8 021 490	2 364 313
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	6 701	5 572
Finanskostnader	6	12 820	18 945
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-6 119</i>	<i>-13 373</i>
Resultat av periodens aktiviteter		-8 027 610	2 350 940
Avregninger og disponeringer			
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	-8 027 610	2 350 940
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>-8 027 610</i>	<i>2 350 940</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	8	379 640 292	374 361 333
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	8	-379 640 292	-374 361 333
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	922 985	1 261 587
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		922 985	1 261 587
II Varige driftsmidler			
Tomter	4	1 790 000	1 790 000
Bygninger og annen fast eiendom	4	84 545 208	86 829 038
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	2 157 094	2 252 874
Fast bygningsinventar, eget bygg	4	10 269 148	11 546 591
Datamaskinerserver, annet AV-utstyr, kopimaskiner	4	5 338 362	7 264 331
<i>Sum varige driftsmidler</i>		104 099 811	109 682 834
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	7 714 415	7 714 415
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		7 714 415	7 714 415
Sum anleggsmidler		112 737 211	118 658 836
B. Omløpsmidler			
II Fordringer			
Kundefordringer	10	724 195	814 782
Andre fordringer	11	4 850 871	4 005 655
<i>Sum fordringer</i>		5 575 066	4 820 437
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	12	198 919 793	197 773 857
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		198 919 793	197 773 857
Sum omløpsmidler		204 494 859	202 594 293
Sum eiendeler		317 232 070	321 253 129

	Note	31.12.2022	31.12.2021
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	8 509 055	16 536 665
<i>Sum avregninger</i>		<i>8 509 055</i>	<i>16 536 665</i>
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	105 022 796	110 944 421
Ikke inntektsført bevilgning	13	6 883 357	4 018 000
<i>Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)</i>		<i>111 906 153</i>	<i>114 962 421</i>
Sum statens kapital		120 415 208	131 499 085
D. Gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		15 134 589	7 547 073
Skyldig skattetrekk		5 611 336	5 561 446
Skyldige offentlige avgifter		949 627	607 014
Avsatte feriepenger		10 364 634	10 339 345
Mottatt forskuddsbetaling	14	125 000	70 000
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	13 647 248	7 926 458
Annen kortsiktig gjeld	16	5 364 581	8 933 400
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>51 197 015</i>	<i>40 984 737</i>
Sum gjeld		51 197 015	40 984 737
Sum statens kapital og gjeld drift		171 612 223	172 483 822
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	8	138 037 602	144 469 554
Mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt	8	7 582 245	4 299 753
<i>Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>		<i>145 619 847</i>	<i>148 769 307</i>
Sum statens kapital og gjeld		317 232 070	321 253 129

Noter til årsregnskapet

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2022	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning	210 665 812	205 253 205
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-803 498	-7 562 191
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	6 725 123	6 344 551
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader og gruppelev (ikke betalende)	187 118	205 107
Sum inntekt fra bevilgninger	216 774 554	204 240 672
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	445 000	734 000
Andre tilskudd og overføringer	3 149 000	4 056 244
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	3 594 000	4 790 244
Salgs- og leieinntekter		
Befaringsinntekter	1 573 298	1 506 842
Prosjektinntekter (Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri)	0	66 566
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	117 220	106 162
Sum salgs- og leieinntekter	1 690 518	1 679 570
Sum driftsinntekter	222 059 072	210 710 486

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn - ansatte	88 047 062	88 128 167
Lønn - heltidspolitikere	7 837 921	6 854 850
Feriepenger	11 078 331	10 934 926
Annen oppgavepliktig godtgjørelser	11 318 211	10 775 626
Arbeidsgiveravgift	2 031 768	1 735 985
Pensjonskostnader*	9 542 804	11 575 279
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 998 443	-5 951 803
Andre ytelser	1 888 373	995 980
Sum lønnskostnader	127 746 027	125 049 010

* Pensjonskostnader betales etter virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonperemien. Premiesats for 2022 11,6 % for ansatte og 9,8% for heltidspolitikere. Premiesatsen for 2021 var 12% for ansatte og 9,9% for heltidspolitikere.

Antall årsverk: 145,0 146,0

Årsverk for 2021 var feil i note 2 i del 6 Årsregnskapet 2021.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare o.l. rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 302 891	2 302 891
Tilgang i året	0	0
Anskaffelseskost	2 302 891	2 302 891
Akkumulerte avskrivninger 01.01	1 041 304	1 041 304
Ordinære avskrivninger i året	338 602	338 602
Balanseført verdi 31.12.2022	922 985	922 985

Avskrivningssatser (levetider) 5 år / lineært

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, byggingeninven- ter, verkøy o.l.	Fast tar, eget bygg	Datamaskiner, server, AV-utstyr, kopimaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	1 790 000	136 392 697	8 113 614	38 107 871	20 777 599	205 181 780
Tilgang i året	0	0	196 041	0	607 457	803 498
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0	-110 654	-110 654
Anskaffelseskost	1 790 000	136 392 697	8 309 655	38 107 871	21 274 402	205 874 624
Akkumulerte avskrivninger 01.01	0	49 563 658	5 860 740	26 561 280	13 513 268	95 498 946
Ordinære avskrivninger i året	0	2 283 831	291 821	1 277 443	2 533 426	6 386 521
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0	-110 654	-110 654
Balanseført verdi 31.12.2022	1 790 000	84 545 208	2 157 094	10 269 148	5 338 362	104 099 811
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	1,667 %	10 %	3-5%	6-33%	
Levetid	Ubegrenset levetid	60 år	10 år	20-30 år dekomponert	3-10 år	

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	13 063 537	12 135 135
Vedlikehold egne bygg og anlegg	1 795 487	3 468 825
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	4 280	80 601
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	4 341 423	3 539 631
Leie av maskiner, inventar og lignende	4 980 322	5 539 561
Mindre utstyrsanskaffelser	890 506	1 602 882
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr m	272 977	282 952
Kjøp av konsulenttjenester	25 624 469	13 251 672
Kjøp av fremmede tjenester	11 069 656	14 538 259
Reiser og diett	23 865 180	11 886 754
Tap og lignende	29	18 150
Øvrige driftskostnader	9 701 547	10 608 190
Sum andre driftskostnader	95 609 412	76 952 612

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastrukturu- reien-deler	Sum
Varighet inntil 1 år		2 139 898				2 139 898
Varighet 1-5 år	2 584 373	1 335 658				3 920 031
Varighet over 5 år		8 645 264				8 645 264
Kostnadsført leiebetaling for perioden	2 584 373	12 120 820	0	0	0	14 705 193

Tabellen viser det samlede kostnadsførte leiebetaling i regnskapsåret.

Note 6 Finansinntekter og -kostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Finansinntekter		
Renteinntekter	3 822	372
Valutagevinst (agio)	2 879	5 200
Sum finansinntekter	6 701	5 572
Finanskostnader		
Rentekostnad	12 238	16 859
Valutatap (disagio)	582	2 086
Sum finanskostnader	12 820	18 945

Note 7 Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	794 640	8 822 250	8 027 610
Finansielle anleggsmidler	7 714 415	7 714 415	0
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	8 509 055	16 536 665	8 027 610

Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)

Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen	-8 027 610
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet	-8 027 610

Note 8 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2022	31.12.2021
Tildelte tilskudd		
Tilskudd til kommuner	120 251 416	86 899 797
Tilskudd til fylkeskommuner	4 450 400	10 886 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	170 431 887	196 792 817
Tilskudd til husholdninger	18 900 346	18 435 439
Stipend	7 044 700	7 191 500
Tilskudd til ideelle organisasjoner	45 857 728	53 289 301
Tilskudd til statsforvaltningen	6 158 863	4 036 106
Tilskudd til utlandet	113 000	115 000
Sum tildelte tilskudd	373 208 340	377 645 960

Utbetalte tilskudd til andre

Sum tildelte tilskudd og tilbaketrekninger	373 208 340
Endring i tilskuddsgjeld	6 431 952
Utbetalte tilskudd til andre i 2022	379 640 292

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning			
Leverandørgjeld næring	21 966 031	22 428 378	462 347
Leverandørgjeld kultur	12 335 108	13 712 446	1 377 338
Leverandørgjeld opplæring	66 118 014	69 120 072	3 002 058
Leverandørgjeld språk	9 375 750	9 679 050	303 300
Leverandørgjeld direkte tilskudd	723 000	1 961 500	1 238 500
Leverandørgjeld andre virkemidler	17 326 807	16 676 108	-650 699
Gjeld andre tilskuddsmottakere	10 192 892	10 892 000	699 108
Sum gjeld tilskuddsforvaltning	138 037 602	144 469 554	6 431 952

Gjeld vedr. tilskuddsforvaltning kan av ulike årsaker ikke grupperes på samme måte som i tabellen «Tildelte tilskudd».

Mottatt bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt		
Avsetning 2021- Eksterne midler - RA's tilskudd til fredete kulturminner i privat eie		4 299 753
Riksantikvaren (RA) - Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie		3 300 000
Riksantikvaren (RA) - tilskudd fredete kulturminner i privat eie og fartøyvern Fartøyvern		1 250 000
Riksantikvaren (RA) - Frivillighetenes år 2022		170 000
Kultur- og likestillingsdepartement (KUD)- Spillemidler til samisk idrett		1 500 000
Kultur- og likestillingsdepartement (KUD) - Koronatilskudd til samiske museer og sceneinstitusjoner		1 000 000
Kultur- og likestillingsdepartement (KUD) - Spillemidler Bååstede - Senter for nordlige folk		1 000 000
Tildelt tilskudd på overnevnte postene i 2022:		
Tildelt RA - Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie		-2 437 508
Tildelt KUD - Spillemidler til samisk idrett		-1 500 000
Tildelt KUD - Koronatilskudd til samiske museer og sceneinstitusjoner		-1 000 000
Sum bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt		7 582 245

Note 9 Investering i aksjer og andeler

	Forretnings- kontor	Ervervs- dato	Antall aksjer	Eier- andel	Stemme- andel	Årets res. i selskapet	Balanseført	Balanseført	Balanseført
							EK i selskapet 31.12.2021	verdi kap. regnskap	verdi virks.- regnskap
Beaivvaš Sámi Našunalteaher AS	Kautokeino	01.02.2010	40	40,0 %	40,0 %	2 741 402	8 090 460	40 000	1 680 000
Senter for Nordlige Folk AS	Kåfjord	20.04.2009	6 540	30,0 %	30,0 %	170 940	17 781 340	1 308 000	4 819 200
Åarjelhsaemien Teatere AS	Mo i Rana	09.09.2012	55	55,0 %	55,0 %	246 239	4 319 321	55 000	654 897
Samisk Hus Oslo AS	Oslo	10.12.2013	392	49,0 %	49,0 %	-41 990	42 951	39 200	145 418
Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	Kautokeino	07.04.2014	90	47,4 %	47,4 %	104 986	455 318	90 000	76 650
Vardobáiki	Evenes	20.03.2015	600	48,3 %	48,3 %	535 485	8 153 302	150 000	338 251
Balanseført verdi 31.12.2022									7 714 415

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	724 195	814 782
Sum kundefordringer	724 195	814 782

Note 11 Andre fordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Forskuddsbetalt lønn	0	1 000
Personallån	92 500	48 500
Forskuddsbetalt leie	2 416 336	2 718 734
Andre forskuddsbetalte kostnader	530 353	257 292
Andre fordringer	1 811 683	980 129
Sum andre kortsiktige fordringer	4 850 871	4 005 655

Sametinget har forskuddsbetalt husleie til ulike leietakere i desember 2022. I tillegg er det forskuddsbetalt felleskostnader og driftskostnader til de ulike leietakere under posten andre forskuddsbetale kostnader. Andre fordringer skyldes fordringer til NAV og fordring til Riksantikvaren og Regionale forskningsfond.

Note 12 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2022	31.12.2021
Innskudd statens konsernkonto	198 919 793	197 773 857
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	198 919 793	197 773 857

Note 13 Ikke inntektsført bevilgning

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartement			
Avsetning 2020- Nytt tolke- og møtestyringsanlegg	0	1 000 000	1 000 000
Avsetning 2021/22 - Rammaavtaler med læremiddelprodusenter	1 835 000	2 268 000	433 000
Avsetning 2021- Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding	500 000	750 000	250 000
Avsetning 2021 - Utdanningsdirektoratet - arbeid mot mobbing	1 000 000	0	-1 000 000
Avsetning 2022 - Evaluering Tilskudd til utv. og fremming av samisk litteratur	77 225	0	-77 225
Avsetning 2022 - Mulighetstudie for Dáiddadállu	500 000	0	-500 000
Avsetning 2022 - Kunnskapsgrunnlag forvaltning verneområder/nasjonaleparker	214 132	0	-214 132
Avsetning 2022 - Forsøk om motorferdsel i utmark	459 000	0	-459 000
Avsetning 2022 - Veiledning/kompetanse sterke språkmodeller barnehager/skole	750 000	0	-750 000
Avsetning 2022 - Sametinget i Norge - Giellagáldu overskudd av bevilgning 2022	548 000	0	-548 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)	5 883 357	4 018 000	-1 865 357
Ikke inntektsført bevilgning fra andre departement			
Klima og miljødepartementet - Tradisjonelle samiske fisket etter tanalaks	1 000 000	0	-1 000 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra andre departementer (gjeld)	1 000 000	0	-1 000 000
Sum ikke inntektsførte bevilgning	6 883 357	4 018 000	-2 865 357

Note 14 Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2022	31.12.2021
Fylkesmannen i Troms og Finnmark - befarung	125 000	70 000
Sum mottatt forskuddsbetaling	125 000	70 000

Note 15 Ikke inntektsført tilskudd og overføringer

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)			
Utdanningsdirektoratet - arbeid mot mobbing	0	1 000 000	1 000 000
Justis- og beredskapsdepartement - vold i nære relasjoner	1 200 000	1 200 000	0
Riksantikvaren - "fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap"	637 000	1 000 000	363 000
Riksantikvaren - Registrering av samiske bygninger - forvaltning 2020	1 000 000	1 000 000	0
Riksantikvaren - Kompetansemodell kommune 2020	200 000	200 000	0
Sametinget i Sverige - Giellagáldu	7 209 458	2 596 458	-4 613 000
Riksantikvaren - KULA	70 000	70 000	0
Riksantikvaren - Arbeid med kulturminner i kommunene - KIK	869 000	300 000	-569 000
Kultur og likestillingsdepartementet - Tilskudd til prosjektering Arctic Arts Summit	1 032 000	400 000	-632 000
Walt Disney - Frost 2 samisk versjon	164 606	160 000	-4 606
Sametinget i Finland - Giellagáldu	1 265 184	0	-1 265 184
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	13 647 248	7 926 458	-5 720 790

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2022	31.12.2021
Skyldige påløpt lønn	4 086 829	4 080 500
Annen kortsiktig gjeld	473 998	152 839
Påløpte kostnader	803 754	4 700 061
Sum annen kortsiktig gjeld	5 364 581	8 933 400

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden

	31.12.2022
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter	
Innbetalinger	
innbetalinger av bevilgning	213 695 661
innbetalinger av tilskudd og overføringer	10 005 184
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	1 636 041
Andre innbetalinger	141 281
Sum innbetalinger	225 478 167
Utbetalinger	
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-89 513 191
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-86 671 000
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-33 876 403
andre utbetalinger	-7 036 187
Sum utbetalinger	-217 096 781
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	8 381 386
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-803 498
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-803 498
Kontantstrømmer knyttet til overføringer	
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	373 208 340
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-379 640 292
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	-6 431 952
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	1 145 936
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	197 773 857
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	198 919 793

	31.12.2022
Avstemming	
avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	-8 027 610
ordinære avskrivninger	6 725 123
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-803 498
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-5 921 625
endring i ikke inntektsført bevilgning	2 865 357
endring i kundefordringer	90 587
endring i leverandørgjeld	7 587 517
endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer	5 720 790
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	803 498
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer - endring tilskuddsgjeld	6 431 952
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer - endring mottatt bevilgning tilskudd	-3 149 460
endring i andre tidsavgrensingsposter	-3 941 245
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*	8 381 386

Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Sametinget har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Sametinget har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Sametinget står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Sametinget har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank.

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet i oppstillingens nedre del, viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som virksomheten er oppført med i statens kapitalregnskap.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Utgiftskap.	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling
226	Kunnskapsdepartement	21	Tilskudd til utvikling av samiske digitale læremidler	15 000 000
325	Kultur- og likestillingsdepartementet	72	Tilskudd til planlegging og gjennomføring av Arctic Arts Summit	500 000
325	Kultur- og likestillingsdepartementet	72	Tilskudd til prosjektering av norsk bidrag til Arctic Arts Summit	1 000 000
325	Kultur- og likestillingsdepartementet	77	Koronatilskudd til samiske museer og sceneinstitusjoner	1 000 000
328	Kultur- og likestillingsdepartementet	78	Tilskudd til samisk-tysk samarbeidsprosjekt	2 040 000
560	Sametinget	50	Sametinget	560 644 001
1400	Riksantikvaren	76	Tilskudd til Frivillighetens år 2022	170 000
1429	Riksantikvaren	60	Arbeid med kulturminner i kommunene -KIK-arbeid	732 000
1429	Riksantikvaren	70	Bevaringsprogrammet for rutvalgte arkeologiske kulturminner (BARK)	200 000
1429	Riksantikvaren	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie og kulturmiljø og kulturlandskap	3 300 000
1429	Riksantikvaren	71	Tilskudd til Fredete kulturminner i privat eie	750 000
1429	Riksantikvaren	74	Tilskudd til Fartøyvern	500 000
-	Kultur- og likestillingsdepartementet	-	Spillemidler til kulturformål - Prosjektet Bååstede Senter for nordlige folk	1 000 000
-	Kultur- og likestillingsdepartementet	-	Spillemidler til samisk idrett 2022	1 500 000
-	Klima- og miljødepartementet	-	Tilskudd videreføring kunnskap tradisjonelle samiske fisket etter tanalaks	1 000 000
Sum utgiftsført				589 336 001

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2022
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	12	197 773 857
Endringer i perioden		1 145 936
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	12	198 919 793

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2022	2021	Endring
1961	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	12	198 919 793	197 773 857	1 145 936
1350	Beaivvaš Sámi Našunalateaher AS	9	40 000	40 000	0
1350	Senter for Nordlige Folk AS				
	Davvi álbmogiid guovddáš OS	9	1 308 000	1 308 000	0
1350	Áarjelhsaemien Teatere AS	9	55 000	55 000	0
1350	Samisk Hus Oslo AS*	9	39 200	39 200	0
1350	Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	9	90 000	90 000	0
1350	Vardobáiki	9	150 000	150 000	0